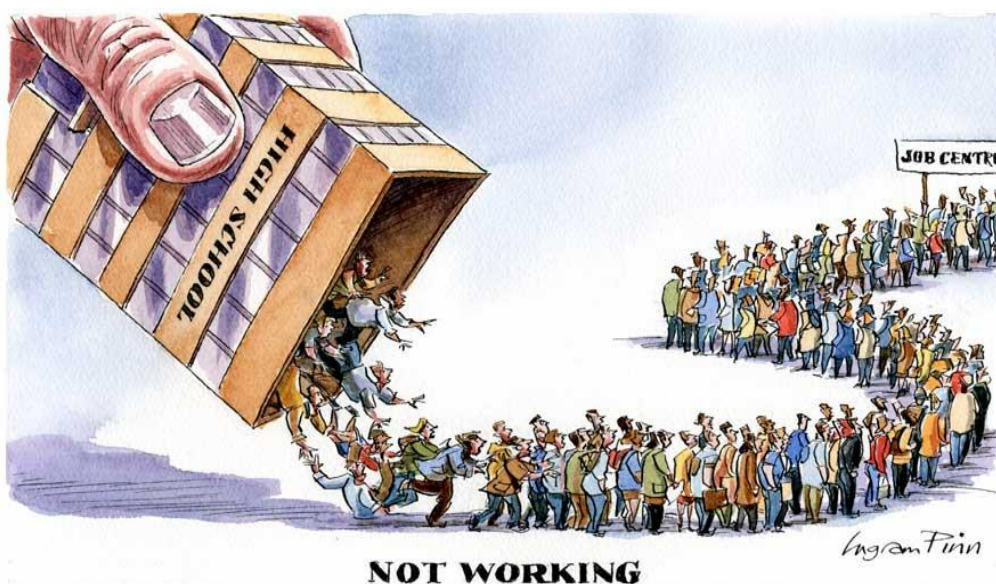

Ungdomsarbejdsløshed i Europa

- Et komparativt studie af institutioners betydning

Speciale Cand.oecon, august 2013

Morten Madsen & Mads Rasmussen Lunde

Vejleder: Per Kongshøj Madsen

AALBORG UNIVERSITY
DENMARK

Titelblad

Uddannelse: Samfundsøkonomi, Cand.oecon.

Uddannelsessted: Aalborg Universitet

Projekt: Speciale

Projekttitlel: Ungdomsarbejdsløshed i Europa – *Et komparativt studie af institutioners betydning*

Gruppemedlemmer: Morten Madsen & Mads Rasmussen Lunde

Vejleder: Per Kongshøj Madsen

Antal sider: 100 normalsider (135 sider inkl. alt)

Morten Madsen

Mads Rasmussen Lunde

Forord

Dette speciale er udarbejdet i perioden februar-juli 2013. Vi er blevet inspireret til at skrive om ungdomsarbejdsløshed, da dette er et aktuelt problem, som fylder meget i den økonomiske og politiske debat. I forlængelse af denne debat har der været et øget fokus på, hvorledes landene mest hensigtsmæssigt bekæmper ungdomsarbejdsløshed. Denne diskussion har bl.a. omhandlet, hvordan reformer af arbejdsmarkedet og uddannelsessystemerne kan bidrage til at mindske omfanget af ungdomsarbejdsløshed. Formålet med dette speciale er at foretage en analyse af ungdomsarbejdsløshed i Europa med udgangspunkt i landenes forskellige uddannelses- og arbejdsmarkedsinstitutioner. Dette gøres med henblik på at identificere hvilke institutioner, der kan bidrage til at forklare, hvorfor nogle lande har særligt store problemer med ungdomsarbejdsløshed.

Vi vil gerne rette en stor tak til Professor Per Kongshøj Madsen for at kunne træde til med kort varsel og bidrage med engageret og kompetent vejledning. Samtidig skal der rettes en særlig tak til Post doc Bram Timmermans for at være behjælpelig i forbindelse med spørgsmål til det økonometriske arbejde.

Summary

In recent years, the economic crisis has led to rising levels of youth unemployment in most European countries. A great discrepancy in the levels and persistence of youth unemployment among European countries has sparked a debate regarding the solution to the youth unemployment problem and how some countries can learn from the better practices of others. A part of this debate addresses the extent to which educational- and labour market institutions can contribute to the reduction in youth unemployment.

The purpose of this master's thesis is to investigate how educational- and labour market institutions influence the level of youth unemployment among European countries. Furthermore, we aim to ascertain to what extent different combinations of these institutions can explain variation in youth unemployment rates in these countries, and the differences in young people's unemployment compared to the rest of the labour force.

In order to analyse the impact of educational- and labour market institutions on youth unemployment, a broad theoretical approach has been used. A number of different theories regarding employment protection, unemployment compensation, active labour market policy, availability criteria, flexicurity strategies and dual schooling systems have been presented, and discussed in relation to youth unemployment. Based on this discussion, six hypotheses about the impact of these institutions have been developed:

1. A high level of employment protection contributes to a high level of youth unemployment
2. A high level of expenditure on labour market policy prevents a high level of youth unemployment
3. A dual system of vocational education prevents a high level of youth unemployment
4. Strict availability criteria prevents a high level of youth unemployment
5. A high level of income tax contributes to a high level of youth unemployment
6. A high degree of unemployment compensation contributes to a high level of youth unemployment.

To test these hypotheses a number of comparable quantitative measures have been selected as indicators for these institutions. In the period 2001-2008, OECD and Eurostat have collected data on all of these measures in 18 European countries. Using these data, three multivariate econometric models have been developed to account for three different

measures of youth unemployment: unemployment rate, unemployment ratio and NEET rate.

The empirical results showed that hypotheses 2 and 3 were supported by all of the models, which leads to the conclusion that active labour market policy and a dual system of vocational training contribute to the reduction of youth unemployment. Hypotheses 1 and 4 could only be supported by some of the models, indicating that the different measures of youth unemployment determine the extent to which the selected institutions seem to affect unemployment among young people. These results led to the conclusion that a high level of unemployment protection may increase youth unemployment, while strict availability criteria may have a lowering effect. None of the models could support hypotheses 5 and 6. On the contrary, both a high level of tax and unemployment compensation seemed to have a lowering effect on youth unemployment according to some of the models. However, this could be due to correlation among the parameters, indicating that some of the examined countries with high levels of taxing and unemployment compensation have simultaneously been characterised by some of the other beneficial institutions. Thus, it seems an unambiguous conclusion on the effect of taxing and unemployment compensation cannot be drawn.

To investigate whether different flexicurity combinations and trade-offs between labour market institutions can explain variation in youth unemployment among the examined countries, a two-dimensional analysis pairing selected parameters has been conducted. The analysis showed that variation in youth unemployment among the countries could only to a limited extent be explained by their classification into the created segments. The analysis did however indicate that a combination of a high level of unemployment compensation, high level of active labour market policy, low employment protection and strict availability criteria were associated with low levels of youth unemployment.

A comprehensive cluster analysis was conducted, showing that while the different institutional set-ups could account for some of the variation in youth unemployment between the clusters, there still seemed to be a considerable variation among the countries in each cluster. Comparing youth unemployment in relation to adult unemployment used as a proxy

for overall labour demand this ratio showed a greater variation between the clusters while varying less inside each cluster. This led to the conclusion that the different institutional set-ups lead to different distributions of unemployment between young and adult workers. Furthermore, the analysis showed that institutional set-ups leading to a high youth/adult unemployment ratio also lead to high levels of long-term unemployment among young workers.

Based on the results from the analyses, a policy recommendation has been drawn taking into account that whilst some countries are especially challenged, all countries have room for improvement. The overall recommendation to tackle the youth unemployment problem is to ensure a flexicurity-based labour market through reduced employment protection, in combination with a high level of unemployment compensation, active labour market policy and availability criteria. To create a smooth transition from education-to-work, countries should increase their use of dual schooling systems, combining theoretical schooling with work-based training.

Indholdsfortegnelse

1. Introduktion	9
1.1 Problemfelt.....	9
1.2 Problemformulering	11
2. Afgrænsning	11
3. Metodologiske overvejelser	13
4. Forskningsoversigt	14
4.1 Breen (2005) Explaining Cross-national variation in youth unemployment.....	14
4.2 Dietrich (2012) Youth Unemployment in Europe.....	15
4.3 Caliendo et al. (2011) Fighting Youth Unemployment.....	16
4.4 Baker et al. (2002) Labor Market Institutions and Unemployment.....	17
4.5 Madsen et al. (2013) Labour Market Transitions of Young Workers in Nordic and Southern European Countries	17
4.6 Opsummering	18
5. Ungdomsarbejdsløshed i Europa	19
6. Målemetoder og definitioner af ungdomsarbejdsløshed.....	24
7. Teori	29
7.1 Ansættelsesbeskyttelse	30
7.1.1 Lazear-modellen i et ungdomsarbejdsløshedsperspektiv.....	33
7.2 Arbejdsløshedskompensation	34
7.3 The flexibility-security nexus.....	36
7.3.1 Flexibility-security nexus i et ungdomsarbejdsløshedsperspektiv.....	39
7.4 Uddannelsesregimer.....	40
7.5 Layard-Nickell modellen	41
7.5.1 Layard-Nickell modellen i et ungdomsarbejdsløshedsperspektiv	45
7.6 School-To-Work-teori	46
7.6.1 Segmenteret arbejdsmarked.....	46

7.6.2 Humankapital-teori	47
7.6.3 Signalteori	48
7.6.4 Netværksteori	49
8. Opstilling af hypoteser	49
9. Operationalisering af variable	51
9.1 Generel arbejdskraftsefterspørgsel	51
9.2 Ansættelsesbeskyttelse	52
9.3 Aktiv arbejdsmarkedspolitik	56
9.4 Anvendelse af duale uddannelsesforløb	58
9.5 Rådighedskrav	59
9.6 Skatteniveau	62
9.7 Arbejdsløshedskompensation	63
10. Beskrivelse af variable og datasæt	65
10.1 Variabelbeskrivelse	65
10.2 Beskrivelse af data	66
11. Analyse	67
11.1 Inspektion af ansættelsesbeskyttelse	67
11.2 Inspektion af aktiv arbejdsmarkedspolitik	69
11.3 Inspektion af duale uddannelsesforløb (VET)	71
11.4 Inspektion af rådighedskrav	74
11.5 Inspektion af skattesats	75
11.6 Inspektion af kompensationsgrad	77
11.7 Opsummering af grafisk inspektion	79
12. Model for ungdomsarbejdsløshed	81
Boks 1- Beskrivelse af model og estimeringsmetode	82
Tabel 1 – Resultater af regressionsanalyser	83
12.1 Model A	84

12.2 Model B.....	86
12.3 Model C.....	88
12.4 Besvarelse af hypoteser	89
14. Analyse af samspil mellem arbejdsmarkedsinstitutioner	91
14.1 Analyse af samspil mellem kompensationsgrad og ansættelsesbeskyttelse ...	92
14.2 Analyse af samspil mellem kompensationsgrad og aktiv arbejdsmarkedspolitik	96
14.3 Analyse af samspillet mellem rådighedskrav og ansættelsesbeskyttelse	99
15. Klyngeanalyse.....	103
Tabel 2 – Karakteristika for institutionelle klynger.	105
15.1 Ungdomsarbejdsløshed i forhold til voksenarbejdsløshed.....	108
Tabel 3 – Gennemsnitlig ungdoms- og voksenarbejdsløshed 2001-2008.	109
15.2 Persistens i ungdomsarbejdsløshed	112
Tabel 4 – Ledighed og langtidsledighed for unge	113
16. Konklusion.....	117
16.1 Policy-anbefaling.....	120
Tabel 5 – Landespecifik policy-anbefaling.	121
16.2 Resultater i forhold til forskningsoversigt	125
16.3 Metodiske refleksioner	126
16.4 Forskningsperspektiver.....	127
17. Referenceliste.....	128
18. Bilag	131

1. Introduktion

Problemet med ungdomsarbejdsløshed er en tilbagevendende diskussion, der særligt synes at blusse op i perioder med lavkonjunktur. Den nuværende krise har i høj grad bidraget til at sætte ungdomsarbejdsløsheden højt på den økonomiske og politiske dagsorden. Generelt er unge, både under høj- og lavkonjunktur, i højere grad udsat for arbejdsløshed end resten af befolkningen. Selvom unges ledighed i reglen ligger højere end resten af befolkningens, følger den dog ikke den generelle ledighed som en konstant funktion, idet den er langt mere volatil. Dette giver sig især udslag i, at unges beskæftigelse rammes uforholdsmæssigt hårdt af negative efterspørgselschok, hvilket også har været tilfældet under den nuværende krise. Arbejdsløshed er ikke blot et samfundsøkonomisk problem på kort sigt i form af tabt potentiel produktion, men i høj grad også et økonomisk og ikke mindst socialt problem for den enkelte ledige. I en række lande har den høje arbejdsløshed ført til social uro og politisk ustabilitet, hvilket synes at understrege arbejdsløshedens sociale konsekvenser. Dette gælder især for unge, der således får en dårlig start på arbejdslivet, hvilket kan føre til tab af kvalifikationer og en svagere tilknytning til arbejdsmarkedet senere i livet.

1.1 Problemfelt

Siden den økonomiske krise satte ind i sidste halvdel af 2008 er ledigheden steget betydeligt i de europæiske lande, og særligt blandt unge er ledigheden steget meget. Mens ledigheden blandt personer over 25 år er steget med 2,7 procentpoint fra 6,5 pct. til 9,2 pct. i perioden 2008-2012, er denne til sammenligning steget 6,3 procentpoint fra 15,8 pct. til 22,1 pct. for unge under 25 år blandt EU27-landene.¹ Som følge af den store stigning i ungdomsarbejdsløsheden er der kommet et større fokus på at håndtere denne problemstilling, bl.a. fordi erfaringerne fra 80'erne og 90'erne har vist, at ungdomsarbejdsløshed har haft store menneskelige og samfundsøkonomiske konsekvenser. En stor gruppe af de unge, der oplevede længerevarende ledighed, har efterfølgende oplevet en relativt svag tilknytning til arbejdsmarkedet. Det er derfor afgørende, at overgangen fra uddannelsesinsti-

¹ European Labour Force Survey.

tutionerne til arbejdslivet bliver så glidende som muligt, idet unges manglende erfaring stiller dem dårligt i konkurrencen om job. Dette kan især være et stort problem i perioder med generel lav efterspørgsel, hvor arbejdsgiverne kan være mere selektive, således at de unge uden erfaring kan have svært ved at finde deres første job.

Høj ledighed blandt unge er på flere områder alarmerende. Ud fra et samfundsøkonomisk perspektiv vil høj ungdomsarbejdsløshed øge risikoen for, at samfundets investering i de unges uddannelser er forgæves, idet de dyre uddannelser ikke nødvendigvis fører til beskæftigelse efter endt uddannelse. Et dansk studie af Mie Dalskov Pihl fra 2012 viser, at ledighed efter endt uddannelse er dyrt for såvel den enkelte i form af lavere fremtidig løn og for samfundet som følge af lavere skatteindbetaling. Undersøgelsen viser således en forringelse på mellem 20-25 pct. i den 10-årige lønindkomst ved mere end 12 måneders ledighed efter endt uddannelse. Særligt blandt personer med lange videregående uddannelser er den negative løneffekt stor. Udover den lavere løn vil unge, der oplever længerevarende ledighed, ligeledes have betydelig lavere beskæftigelsesfrekvens. Beskæftigelsesfrekvensen vil efter 10 år være mellem 8 og 13 pct. lavere for personer, der har oplevet længerevarende ledighed efter endt uddannelse, hvor effekten er størst blandt faglærte og mindst for personer med længere videregående uddannelser. Effekterne af øget dimittend-ledighed blandt unge fra 2009 til 2011 kan også ses på den offentlige saldo. Således viser undersøgelsen, at den offentlige saldo i Danmark forringes med knap en halv milliard kroner over 10 år som følge af udbetaling af dagpenge og lavere skatteindbetalinger (2012:11). En omend endnu større udfordring i forhold til ungdomsarbejdsløsheden er gruppen af unge, der hverken er i beskæftigelse eller under uddannelse og derfor er i stor risiko for helt at miste tilknytningen til arbejdsmarkedet. NEET-raten² er vokset fra 10,9 pct. i 2008 til 13,2 pct. i 2012 i EU27-landene, og det er i den forbindelse interessant at undersøge, i hvilken grad denne gruppe påvirkes af de udvalgte institutioner.

Blandt landene i Europa varierer niveauet og stigningen i ungdomsarbejdsløshed ret betydeligt. Lande som Spanien, Grækenland, Portugal, Irland og flere østeuropæiske lande har oplevet stigninger i ungdomsarbejdsløsheden på over 10 procentpoint i perioden 2008-

² Young people not in employment, education or training (Eurofound 2012)

2012, hvorimod lande som Danmark, Sverige, Holland og Finland har oplevet betydeligt lavere (procentpoint) stigninger i ungdomsarbejdsløsheden. I modsætning til den generelle tendens til stigende ungdomsarbejdsløshed er ungdomsarbejdsløsheden faldet med 2,5 procentpoint i Tyskland i samme periode. Det er således interessant at undersøge, hvad der kan forklare forskellen i ungdomsarbejdsløsheden blandt de europæiske lande. Til at analysere denne problemstilling anvendes i dette speciale en institutionel økonomisk tilgang, hvor der fokuseres på arbejdsmarkedets institutioner. Foruden de arbejdsmarkedsrelevante institutioner inddrages endvidere landenes forskellige uddannelsessystemer. Dette leder frem til følgende problemformulering:

1.2 Problemformulering

”Hvorledes påvirker udvalgte parametre for uddannelses- og arbejdsmarkedsinstitutioner niveauet af ungdomsarbejdsløshed blandt europæiske lande, og i hvilken grad kan forskellige kombinationer af disse institutioner forklare variationer i landes ungdomsarbejdsløshed og forskellen i unges ledighed i forhold til resten af arbejdsstyrken?”

Institutioner forstås i dette speciale som de overordnede rammer for menneskelig interaktion i samfundet. Der tages således udgangspunkt i den brede definition hos Douglass North (1990) af institutioner som *”the rules of the game in a society”* (1990:3) Der findes ifølge North både formelle institutioner skabt af love og regler, men også uformelle institutioner der opstår som følge af uskrevne normer og konventioner (1990:4). I dette speciale vil begrebet institutioner dække over formelle institutioner, som er sammenlignelige mellem de undersøgte lande, og som giver lovgivningsbestemte rettigheder, pligter og begrænsninger i forhold til den økonomiske interaktion.

2. Afgrænsning

I dette speciale ønskes undersøgt, hvordan forskellige uddannelses- og arbejdsmarkedsinstitutioner kan forklare variationer i ungdomsarbejdsløshed og fordelingen af ledigheden blandt unge og voksne i de europæiske lande. Opgavens fokus vil være på, hvordan ansættelsesbeskyttelse, aktiv arbejdsmarkedspolitik, kompensationsgrad, skatteniveau, rådig-

hedskrav og omfanget af duale uddannelsesforløb i erhvervsuddannelserne påvirker niveauet og fordelingen af ungdomsarbejdsløshed i de europæiske lande. I denne relation afgrænses fra andre faktorer, som ligeledes kan forventes at påvirke ungdomsledigheden. For det første afgrænses projektet fra en detaljeret behandling af, hvorledes ungdomsarbejdsløshed påvirkes af konjunktur- og efterspørgselsforhold i de udvalgte lande. Da de makroøkonomiske efterspørgselsforhold og væksten i de enkelte lande er af afgørende betydning for niveauet af ungdomsarbejdsløshed, vil der i den statistiske analyse indgå ledighed blandt personer i alderen 25-64 år som en proxy-variabel for de generelle efterspørgselsforhold. Ungdomsarbejdsløshed kan skyldes en række individuelle faktorer for den enkelte unge, herunder uddannelsesmæssig- og social baggrund, branche, køn og etnicitet. Således kan det forestilles, at højtuddannede unge generelt har lavere ungdomsarbejdsløshed, og at socialt udsatte unge vil være overrepræsenteret i ledighedsstatistikkerne. Derudover kan unge på tværs af landene i varierende grad være beskæftiget i særligt konjunkturfølsomme brancher, hvilket ligeledes kan tænkes at have en betydning for niveauet af ungdomsarbejdsløshed. Ungdomsarbejdsløsheden kan også tænkes at være forskellig mellem kønnene, og denne forskel kan variere mellem landene. Ydermere kan etniske minoriteter generelt tænkes at være overrepræsenteret i ledighedsstatistikken, hvorfor det kan forventes, at lande med en stor andel af unge, der tilhører etniske minoriteter generelt, vil have højere ungdomsarbejdsløshed. Disse faktorer kan bidrage til forklare, hvilke unge der typisk bliver udsat for arbejdsløshed, og nogle af disse kan muligvis også bidrage til at forklare forskelle i niveauerne af ungdomsarbejdsløsheden fra land til land. I denne relation kan der være forskelle i definitioner, opgørelsesmetoder og kvaliteten af registerdata på tværs af landene, hvorfor disse individbaserede faktorer kan være problematiske at sammenligne. Der afgrænses således fra disse individuelle faktorer, og i specialet vil der derfor udelukkende blive undersøgt institutioner og indikatorer, som er sammenlignelige og som kan bidrage til at forklare forskelle i ungdomsarbejdsløshedsniveauet og fordelingen af ledigheden mellem unge og resten af arbejdsstyrken i de undersøgte lande.

3. Metodologiske overvejelser

Dette speciale vil bestå af en gennemgang af en række teorier, som vil blive diskuteret logisk deduktivt i forhold til ungdomsarbejdsløshed. På baggrund af diskussionen af teorierne og med tidligere empiriske undersøgelser in mente opstilles en række hypoteser. For at operationalisere den empiriske undersøgelse af disse hypoteser, vil der blive udvalgt et tilsvarende antal variable, som kan anvendes som kvantitative indikatorer for de parametre, der indgår i de opstillede hypoteser. Variablene undersøges enkeltvis i plot i forhold til ungdomsarbejdsløshed med henblik på at undersøge potentielle sammenhænge. På baggrund af disse variable opstilles en kvantitativ økonometrisk model til at forklare sammenhængen mellem variablene og ungdomsarbejdsløsheden for således at belyse, om de enkelte variable har en signifikant betydning for ungdomsarbejdsløsheden. Med afsæt i teorien vil modellens resultater blive diskuteret i forhold til, i hvilken grad disse resultater kan underbygge de teoretiske sammenhænge, der er opstillet i hypoteserne. Herefter inddeles landene i forhold til en række af de undersøgte variable med henblik på at vurdere, i hvilken grad vekselvirkninger mellem disse variable kan være med til at forklare variationer i ungdomsarbejdsløsheden relativt til voksenarbejdsløsheden i de forskellige lande.

Efterfølgende anvendes de signifikante variable i en klyngeanalyse, hvor landene grupperes efter de institutionelle parametre som variablene repræsenterer. På baggrund heraf vurderes det, i hvilken grad de identificerede grupperingers forskellige institutionelle opsætning bidrager til at forklare variationen mellem landene i forhold til ungdomsarbejdsløshed og langtidsledighed blandt unge. Klyngeanalysen tager således både højde for, at der kan være et samspil mellem de undersøgte institutioner og giver samtidig et mere kvalificeret udgangspunkt for diskussionen af institutioners betydning, idet disses betydning og landenes performance her vurderes i forhold til *best practise*.

Specialet tager udgangspunkt i en abduktiv metodisk tilgang, hvor genstandsfeltet forsøges forklaret ud fra en efterprøvning af opstillede hypoteser. Olsen & Pedersen (2003) definerer abduktion som *"At generere en hypotese eller indse en sammenhæng eller forklaring bag et fænomen, som udgør et kvalitativt spring fra de data, man har rådighed over"* og påpeger, at *"Den abduktive slutning ikke er logisk, men heller ikke tilfældig"* (2003:313). Hvor den deduktive metode fører til logiske slutninger på baggrund af givne

præmisser, og den induktive metode drager universelle slutninger på baggrund af et antal observationer, indeholder den abduktive metode en vekselvirkning mellem disse to metoder. Den abduktive metode søger at fortolke og rekontekstualisere et individuelt fænomen ud fra en konceptuel forståelsesramme (Danermark et al. 1997:81). For at opstille denne forståelsesramme tages både udgangspunkt i eksisterende teorier og tidligere empiri, men det er samtidig også nødvendigt ”...at gøre brug af abstraktion og konkretiserende tænkning og foretage tankeeksperimenter, der teoretisk set simulerer forskellige dynamiske processer forankret i de givne strukturer og kontekstuelle situationer af faktiske og kontra-faktiske påvirkninger” (Wad 2012:391). De opstillede hypoteser i dette speciale bygger således både på et teoretisk fundament, men også på ræsonnementer og abstraktion på baggrund af tidligere erfaringer og viden, herunder tidligere empiri.

4. Forskningsoversigt

I det følgende afsnit vil en række tidligere undersøgelsers metoder og resultater i forhold til institutioners betydning for arbejdsløshed blive gennemgået. Inden for dette felt er der især foretaget mange studier af, hvorledes ansættelsesbeskyttelse påvirker arbejdsløsheden. I forskningsoversigten præsenteres et lille udvalg af relevante publikationer fra den omfattende litteratur. Kendetegnende for de præsenterede studier, med undtagelse af Caliendo et al. (2011) er, at studierne i tråd med dette projekt anvender en cross-country tilgang til ungdomsarbejdsløshed og undersøger en række institutioners betydning for ungdomsarbejdsløshed, herunder ansættelsesbeskyttelse, aktiv arbejdsmarkedspolitik og uddannelsessystemernes betydning.

4.1 Breen (2005) *Explaining Cross-national variation in youth unemployment*

Richard Breen udgav i april 2005 artiklen *Explaining Cross-national variation in youth unemployment* i European Sociological Review. I denne artikel søges store variationer i ungdomsarbejdsløshed indenfor OECD forklaret ud fra en institutionel tilgang, hvor fokus ligger på de respektive arbejdsmarkeders regulering og uddannelsessystemernes signalværdi i forhold til arbejdsgiverne (2005:125). Breen arbejder ud fra en tese om, at et stærkt reguleret arbejdsmarked med høj ansættelsesbeskyttelse forventes at øge ungdomsarbejdsløsheden. Dette skyldes, at arbejdsgiverne, som følge af begrænsede muligheder for at afskedige, bliver nødt til at være sikre på, om jobsøgeren er den helt rette før vedkommen-

de ansættes. Det kan således være besværligt og omkostningsfuldt for arbejdsgivere at vurdere, hvorvidt nyuddannede unge uden jobberfaring har de rette kompetencer. Ifølge Breen kan dette dog opvejes, hvis den unges uddannelse har en høj signalværdi for arbejdsgiveren og dermed giver en garanti for den unges kompetencer (2005:126). Breen finder, at erhvervsuddannelsessystemer med en høj grad af virksomhedspraktik er med til at øge signalværdien og sikre, at elevernes kompetencer matcher behovet hos virksomhederne (2005:126).

På baggrund af denne tese opstiller Breen (2005:131) en model, hvor ungdomsarbejdsløshed forsøges forklaret ud fra voksenarbejdsløsheden, graden af ansættelsesbeskyttelse og variabelen VET. VET-raten er et mål for hvor høj en andel af de unge, der er indskrevet på en erhvervsuddannelse, som deltager i kombinerede skole- og virksomhedsrettede forløb. Denne variabel anvendes jf. (2005:126) som en proxy for uddannelsernes signalværdi i de undersøgte lande. Ved at anvende voksenarbejdsløsheden som en forklarende variabel undlader Breen at skulle inddrage en lang række makrovariable, der bidrager til at bestemme den generelle efterspørgsel efter arbejdskraft i økonomierne. I artiklen anvendes data fra OECD i perioden 1995-99 og på baggrund af analysen konkluderer Breen, at resultaterne understøtter tesen om at institutionelle forhold, herunder uddannelsessystemernes udformning kan medvirke til at forhindre ungdomsarbejdsløshed (2005:132).

4.2 Dietrich (2012) Youth Unemployment in Europe

Hans Dietrich (2012) undersøger i publikationen *Youth Unemployment in Europe - Theoretical Considerations and Empirical Findings* udgivet af Friedrich-Ebert-Stiftung, hvilke sociale og politiske aspekter, der kendetegner ungdomsarbejdsløshed. Dette sker gennem en empirisk undersøgelse af ungdomsarbejdsløsheden gennem det seneste årti i forhold til, hvilke unge der er blevet berørt. Dette sættes efterfølgende i forhold til den konkrete konjunkturrelle-, demografiske- og beskæftigelsesmæssige kontekst (2012:3). Dietrich (2012:4-8) diskuterer ungdomsarbejdsløshedslitteraturen i forhold til bl.a. arbejdsmarkedsdeltagelse og ar-effekter og finder, at ungdomsarbejdsløshed er ”...embedded in a multidimensional and extremely complex field of social and mental interactions...” (2012:8). Ungdomsarbejdsløshed diskuteres ligeledes ud fra et *life-course* perspektiv, hvilket får Dietrich (2012:9) til at antage, at unge er stærkt påvirkede af transi-

tionen fra skole til arbejde, og at de relevante institutionelle mekanismer hænger sammen med en højere arbejdsløshedsrisiko for unge end for voksne. Dietrich forventer således, at institutioner, der skal forhindre arbejdsløshed, er mere relevante for unge, og at skole-til-arbejde institutionerne er mere følsomme overfor faktorer som konjunkturer og demografi (2012:9). Der anvendes data fra den europæiske arbejdskraftundersøgelse til at undersøge ungdomsarbejdsløshed i forhold til de diskuterede parametre. På baggrund af resultaterne konkluderer Dietrich, (2012:35) at ungdomsarbejdsløshed er karakteriseret af individuelle komplikationer - ikke blot fordi arbejdsløse unge er en mindre homogen gruppe end andre grupper af arbejdsløse, men også fordi transitionen fra skole til arbejde er kompleks, samtidig med at den individuelle variation i forhold til arbejdsmarkedsrelaterede ressourcer er mere forskelligartet. Samtidig finder Dietrich, at institutioner i relation til transitionen fra skole til arbejde varierer mellem landene, ligesom nationale og tidsspecifikke faktorer som strukturelle- og demografiske ændringer varierer i løbet af et konjunkturforløb (2012:35).

4.3 Caliendo et al. (2011) Fighting Youth Unemployment

I publikationen *Fighting Youth Unemployment -The Effects of Active Labor Market Policies* udgivet af IZA³ undersøger Caliendo et al.(2011) effekten af aktiv arbejdsmarkedspolitik for unge lediges beskæftigelsesmuligheder i Tyskland. Undersøgelsen er baseret på et repræsentativt udsnit af unge, der var ledige i 2002, hvorefter effekten frem til 2007 af forskellige arbejdsmarkedspolitikker er blevet evalueret. Metoden til at evaluere effekten af den aktive arbejdsmarkedspolitik betydnung for unges beskæftigelsesmuligheder på kort, mellem og lang sigt, blev beregnet på baggrund af en kontrolgruppe med tilsvarende karakteristika. I relation til at forbedre beskæftigelsessandsynligheden for ledige unge er den overordnede konklusion, at aktiv arbejdsmarkedspolitik bidrager positivt til at øge sandsynligheden for, at unge ledige finder beskæftigelse. Den langsigtede positive effekt af aktiv arbejdsmarkedspolitik er størst for personer, der er ansat privat med løntilskud og personer som deltog i jobsøgningskurser. Effekten af korte og lange opkvalificerings- og uddannelsesforløb var lidt mindre. Undersøgelsen viste derimod en negativ beskæftigelsessandsynlighed ved offentlige jobskabelsesordninger.

³ Institute for the Study of Labor.

4.4 Baker et al. (2002) Labor Market Institutions and Unemployment

I arbejdspapiret *Labor Market Institutions and Unemployment - A Critical Assessment of the Cross-Country Evidence* undersøger Baker et al. (2002) for CEPA,⁴ hvorledes arbejdsmarkedets institutioner påvirker arbejdsløsheden. Analysen er ét bidrag blandt mange i Cross-Country-litteraturen, men generelt har disse analyser været begrænset af relativt få observationer og er karakteriseret ved manglende robusthed i de statistiske analyser (2002:3). Baker et al. tester blandt andet, hvorvidt tidligere analyser af institutioners betydning for arbejdsløsheden er robuste i forhold til ændringer i definitionerne af variablene og finder således, at tidligere resultater ikke har været robuste. Resultaterne i Baker et al. (2002) er beregnet på baggrund af tal for 30 OECD-lande i perioden 1965-1999. Baker et al. udformer en multivariat-analyse, hvor variablene inflation, total faktor produktivitet, skattele, realrente, organisationsprocenten, ansættelsesbeskyttelse, aktiv arbejdsmarkedspolitik, kompensationsgrad samt andre forklarende variable indgår. Hovedkonklusionen i analysen er, at institutionelle forskelle i arbejdsløsheden i mindre grad kan forklares ud fra bl.a. ansættelsesbeskyttelse og aktiv arbejdsmarkedspolitik, som tidligere er blevet fremhævet i litteraturen som ”gode” institutionelle variable. Derimod finder Baker et al. (2002), at kompensationsgraden har en insignifikant eller reducerende effekt på arbejdsløsheden, mens skattele har en insignifikant eller øgende effekt (Baker et al. 2002).

4.5 Madsen et al. (2013) Labour Market Transitions of Young Workers in Nordic and Southern European Countries

I arbejdspapiret *Labour Market Transitions of Young Workers in Nordic and Southern European Countries - The Role of Flexicurity*, der udgives i tidskriftet *Transfer* i august 2013 undersøger Madsen et al. (2013) unges transitioner på arbejdsmarkedet blandt de nordiske og sydeuropæiske lande. Den empiriske undersøgelse omfatter otte forskellige lande, og viste hvordan unges transitioner mellem beskæftigelse, arbejdsløshed og inaktivitet har ændret sig som følge af den økonomiske krise, samt hvilken rolle forskellige flexicurity-strategier har haft på unges tilknytning til arbejdsmarkedet. Unges transitioner på arbejdsmarkedet undersøges gennem en multinomial logistisk analyse på baggrund af den europæiske arbejdskraftundersøgelse. Undersøgelsen drager en række interessante konclu-

⁴ Center for Economic Policy Analysis

sioner, herunder at køn er en vigtig uafhængig variabel blandt de sydeuropæiske lande, men ikke i væsentlig grad blandt de nordiske lande. Unge kvinders sandsynlighed for at blive arbejdsløse er således signifikant større end unge mænds i den sydeuropæiske klynge og unge kvinder er også overrepræsenteret i transitionen fra beskæftigelse til inaktivitet og arbejdsløshed til inaktivitet. Alder viser sig ligeledes at være en signifikant forklarende variabel i relation til unges risiko for arbejdsløshed, både før og efter krisen, dog med undtagelse af Danmark og Finland. Særligt blandt de sydeuropæiske lande er unge udsat for større risiko. Omvendt har unge i Danmark og Finland større sandsynlighed for at blive inaktive ved arbejdsløshed. Undersøgelsen konkluderer dog overordnet, at den lavere ansættelsesbeskyttelse blandt de nordiske lande reducerer segmenteringen på arbejdsmarkedet. For alle undersøgte lande viste personer med høj uddannelse sig at have lavere risiko for at blive ledige. Blandt undersøgelsens konklusioner var ligeledes, at den aktive arbejdsmarkedspolitik ikke var særlig effektiv i forhold til unges beskæftigelsessandsynlighed, og særligt ikke i den sydeuropæiske klynge (Madsen et al 2013:21-22).

4.6 Opsummering

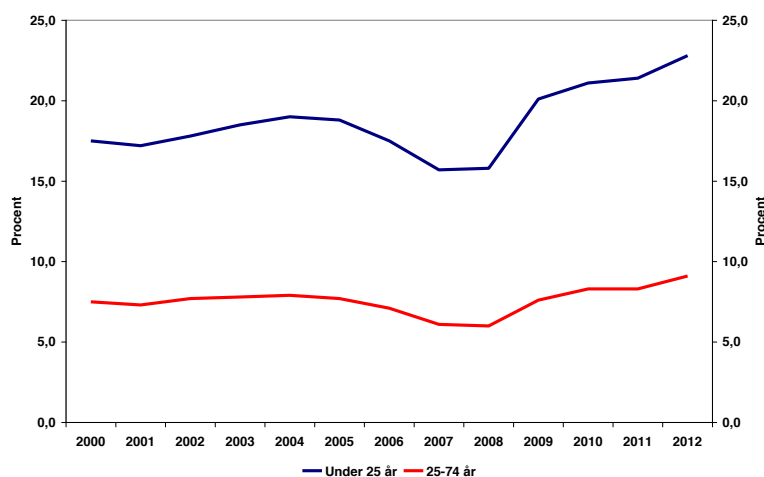
Mens Breen (2005) og Madsen et. al (2013) begge finder, at ansættelsesbeskyttelsen har en betydning for ungdomsarbejdsløsheden er Baker et. al (2002) mere tilbageholdende med at tillægge ansættelsesbeskyttelsen en afgørende betydning. Det skal dog i den forbindelse påpeges, at mens Breen (2005) og Madsen et. al (2013) specifikt undersøger ungdomsarbejdsløshed, undersøger Baker et. al (2002) den generelle arbejdsløshed. Dette kunne således tyde på, at effekten af ansættelsesbeskyttelsen primært rammer de unge på arbejdsmarkedet. Samtidig finder Breen (2005) og Dietrich (2012), at det især er overgangen fra skole til arbejde, der er interessant at undersøge i forhold til unges arbejdsløshed. Eksempelvis finder Breen (2005), at anvendelsen af praktikpladser på erhvervsuddannelser generelt styrker de unges beskæftigelse fremadrettet. Effekten af aktiv arbejdsmarkedspolitik undersøges i Baker et. al (2002), Caliendo et. al (2011) og Madsen et. al (2013). Baker et. al (2002) finder, ligesom det var tilfældet med ansættelsesbeskyttelse, at aktiv arbejdsmarkedspolitik ikke har en afgørende betydning for den generelle arbejdsløshed, hvorimod organiseringsprocenten og kompensationsgraden vurderes at have en signifikant effekt. Da undersøgelsen som beskrevet ikke retter sig specifikt mod ungdomsar-

bejdsløshed, er det ikke sikkert, at resultaterne umiddelbart lader sig overføre til ungdomsarbejdsløshed. Caliendo et. al (2011) finder derimod, at aktiv arbejdsmarkedspolitik under de rette omstændigheder har en positiv effekt for unges beskæftigelse, mens Madsen et. al (2013) tillægger aktiv arbejdsmarkedspolitik en mindre betydning.

5. Ungdomsarbejdsløshed i Europa

Som følge af den økonomiske krise, som bredte sig i efteråret 2008, er arbejdsløsheden steget markant i Europa. Af figur 1 nedenfor fremgår, hvorledes ledigheden for personer, henholdsvis over og under 25 år, har udviklet sig siden år 2000. Det ses af figuren, at der er en forholdsvis tydelig sammenhæng mellem ledigheden blandt unge og resten af arbejdsstyrken, men at ungdomsledigheden generelt har ligget på et højere niveau.

Figur 1 – Udvikling i ungdomsarbejdsløshed og arbejdsløshed i EU27-landene.

Anm: Udvikling i arbejdsløshedsprocenten for unge u. 25 år og for personer i alderen 25-74 år, målt som andel af arbejdsstyrken, i EU27.

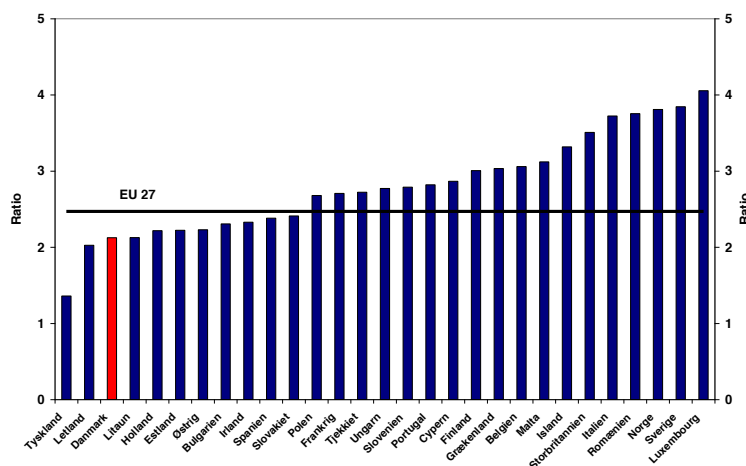
Kilde: Eurostat Database

Blandt EU27-landene var ungdomsarbejdsløsheden svagt stigende frem til 2005 og toppede her på ca. 19 procent, hvorefter denne faldt til under 16 pct. da ungdomsarbejdsløsheden var lavest i 2007 og 2008. I forlængelse af den økonomiske krise er arbejdsløsheden steget i stort set alle europæiske lande. Denne tendens ses også af figur 1, hvor det fremgår, at stigningen har været større blandt unge under 25 år, idet afstanden mellem den generelle arbejdsløshed og ungdomsarbejdsløsheden er vokset. Den yngre del af arbejdsstyrken er dermed blevet relativt hårdere ramt af den økonomiske krise, hvilket kan ses i

sammenhæng med denne gruppes svagere tilknytning til arbejdsmarkedet og mindre erhvervserfaring. Ungdomsarbejdsløshedsprocenten i EU27-landene steg fra knap 16 pct. 2007-2008 til ca. 23 pct. i 2012, svarende til en stigning på over 31 pct.

I figur 2 præsenteres ratioen mellem ungdomsarbejdsløshedsprocenten og arbejdsløshedsprocenten for voksne i alderen 25-64 år. Ration, der måler det relative forhold mellem ledigheden for unge og resten af arbejdsstyrken, kan bidrage til at synliggøre potentielle misforhold på arbejdsmarkedet, som kan betyde, at unge får uforholdsmæssigt svært ved at komme ind på arbejdsmarkedet som følge af institutioner, der favoriserer personer med flere års erhvervserfaring.

Figur 2 – Ratio mellem ledighed for 15-24-årige og 25-64-årige.

Anm: Ratioen er beregnet som den gennemsnitlige ungdomsarbejdsløshedsrate for personer i alderen 15-24 år (2000-2012), divideret med arbejdsløshedsraten for personer i alderen 25-74 år.

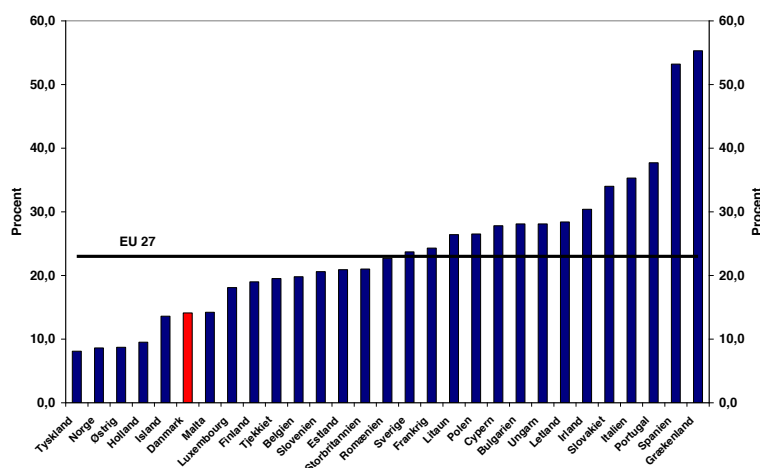
Kilde: Egne beregninger på baggrund af Eurostat.

Som det fremgår af figur 4, har Tyskland den laveste ung/voksen-ratio. Denne er 1,36, hvilket betyder, at ungdomsarbejdsløshedsprocenten er 36 pct.større end arbejdsløshedsprocenten for personer over 25 år. Den lave ratio indikerer, at unge i Tyskland har relativt nemt ved komme ind på arbejdsmarkedet efter endt uddannelse. Den danske ratio er 2,13 i perioden og er dermed den tredje laveste blandt de europæiske lande, hvilket understreger, at det danske arbejdsmarked er fleksibelt i forhold til unges mulighed for at finde fodfæste på arbejdsmarkedet. Den største relative forskel i ledigheden mellem unge og resten af

arbejdsstyrken ses i lande som Norge, Sverige og Luxembourg, og dette indikerer, at unge i disse lande har særligt svært ved at etablere sig på arbejdsmarkedet.

Niveauerne af ungdomsarbejdsløshed varierer betydeligt i Europa jf. figur 3. Figur 3 nedenfor viser landenes ungdomsarbejdsløshed i 2012. Af figuren ses det, at ungdomsarbejdsløsheden er lavest i lande som Tyskland, Norge, Østrig og Holland og højest for lande som Portugal, Kroatien, Spanien og Grækenland.

Figur 3 – Ungdomsarbejdsløshedsrate blandt europæiske lande i 2012.

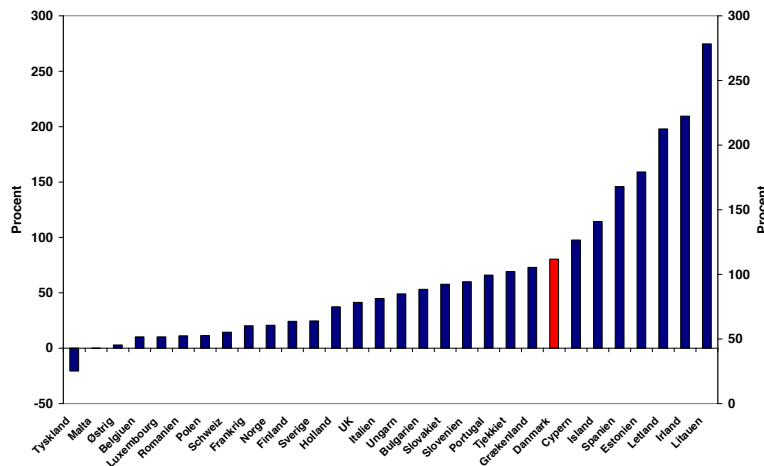
Anm: Ungdomsarbejdsløshed for unge ml. 15-24 år i 2012, målt som andel af arbejdsstyrken.

Kilde: Eurostat database.

Af figur 2 ses en tendens til, at flere af de centraleuropæiske og nordiske lande har en relativ lav ungdomsarbejdsløshed, mens det modsatte gør sig gældende for de syd- og østeuropæiske lande. Danmark havde med 14,1 pct. i 2012 den 6. laveste ungdomsarbejdsløshed i EU27, mens Sveriges ungdomsarbejdsløshed til sammenligning var knap 23,7 procent.

Figur 4 nedenfor viser, hvorledes de europæiske landes ungdomsarbejdsløshed er blevet påvirket af den økonomiske krise. Den procentvise stigning er beregnet som 2007-niveauet i forhold til 2009-2012-niveauet.

Figur 4 – Procentvis stigning i ungdomsarbejdsløshed blandt europæiske lande under den økonomiske krise.

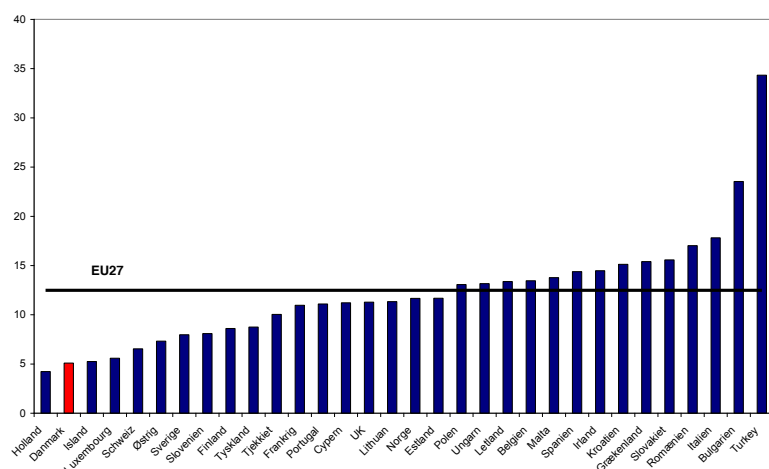
Anm: Procentvis stigning i ungdomsarbejdsløshed under krisen. Beregnet pba. 2007-tal og gns. i perioden 2009-2012.

Kilde: Egne beregninger pba. Eurostat.

Af figur 4 fremgår således, at lande som Litauen, Irland og Letland har oplevet mere end en fordobling af andelen af ungdomsarbejdsløse, hvorimod ungdomsarbejdsløsheden i Tyskland er faldet med 20 pct. i samme periode. Stigningen i ungdomsarbejdsløsheden i Danmark har været godt 80 pct. og dermed blandt de højeste i Europa. Danmark er også blevet relativt hårdt ramt, når der sammenlignes med de andre skandinaviske lande, hvor ungdomsarbejdsløsheden er steget med 20-25 pct. Den kraftige stigning i ungdomsarbejdsløsheden i Danmark skal ses i forhold til det lave niveau før den økonomiske krise.

Blandt ledige unge er gruppen af personer, der hverken er i uddannelse eller i arbejde, særligt bekymrende. Dette skyldes, at disse personer er i stor risiko for at miste tilknytningen til arbejdsmarkedet, og dette kan have negative konsekvenser fremadrettet for den enkelte og for samfundet. Omfanget af unge, der hverken er i uddannelse eller beskæftigelse, fremgår af figur 5, der viser NEET-raten blandt de europæiske lande.

Figur 5 – NEET-rate blandt europæiske lande.

Anm: NEET-rate for unge i alderen 15-24 år (gns. 2000-2012).

Kilde: Eurostat database

Af figur 5 fremgår det, at Holland er det land, der i gennemsnit i den undersøgte periode havde den laveste procentvise andel af unge, der hverken var i beskæftigelse eller uddannelse. I Danmark var ca. 5 pct. af de unge mellem 15-24 år hverken i uddannelse eller beskæftigelse, hvilket er den anden laveste andel blandt de europæiske lande. Til sammenligning er denne gruppe noget større blandt de andre nordiske lande med ca. 8 pct. i Sverige, 8,6 pct. i Finland og 11,7 pct. i Norge. Det er paradoksalt, at Norge, der i perioden havde den laveste ungdomsarbejdsløshed blandt de nordiske lande, samtidig har en betydelig højere NEET-rate. Modsat forholder det sig i Sverige, hvor der er høj ungdomsarbejdsløshed, men en relativ lav NEET-rate. Udfordringen med unge, der hverken er i beskæftigelse eller i uddannelse, er størst blandt lande som Italien, Bulgarien og Tyrkiet, hvor NEET-raten er henholdsvis 17,8, 23,5 og 34,3, mens også lande som Grækenland og Irland har en relativ stor andel af unge, der hverken er i beskæftigelse eller uddannelse. Generelt ses der en tendens til, at de nordiske og centraleuropæiske lande har en relativt lav NEET-rate, mens andelen er noget større for de syd- og østeuropæiske lande, dog med enkelte undtagelser som eksempelvis Portugal og Tjekkiet. Den gennemsnitlige andel af unge, der

hverken er i beskæftigelse eller uddannelse var i EU27 i perioden ca. 12,5 procent, og denne andel har været stigende under den økonomiske krise og var i 2012 13,2 procent.⁵

6. Målemetoder og definitioner af ungdomsarbejdsløshed

Når arbejdsløsheden ønskes sammenlignet mellem forskellige lande, er det nødvendigt at reflektere over, hvilken opgørelsesmetode af arbejdsløshed, der anvendes samt at overveje den konkrete definition af arbejdsløshed, idet definitionen kan variere betydeligt fra land til land. Således er den registrerede ledighed, som ofte anvendes i danske undersøgelser uhensigtsmæssig at bruge i internationale sammenligninger, da dette vil være forbundet med store metode- og fortolkningsmæssige vanskeligheder.

For at kunne sammenligne de europæiske lande er det således nødvendigt at anvende den europæiske *Labour Force Survey* (på dansk arbejdskraftundersøgelsen, herefter forkortet AKU), hvor ledigheden opgøres på baggrund af løbende spørgeskemaundersøgelser med kvartalsvis afrapportering. I hvert kvartal deltager omkring 1,5 millioner respondenter, hvilket giver en stikprøvestørrelse på mellem 0,2 og 3,3 pct. af populationen i de enkelte lande. Undersøgelsens definition af arbejdsløshed tager udgangspunkt i definitionen hos International Labour Organisation (ILO), hvor en person karakteriseres som værende ledig, hvis personen inden for en referenceperiode på en uge er uden arbejde, kan starte i arbejde inden for 14 dage og har søgt job inden for de seneste 4 uger (Europakommissionen 2013a).

AKU-ledigheden adskiller sig fra den registrerede ledighed, der tæller bl.a. dagpenge- og kontanthjælpsmodtagere ved også at inkludere personer, der ønsker et arbejde, men som ikke modtager ledighedsydelse. Således vil eksempelvis studerende, der modtager uddannelsesstøtte indgå i AKU-ledigheden såfremt de svarer, at de ønsker et arbejde. Modsat vil der være en risiko for, at personer svarer ”forkert”, eksempelvis ved at ledige, der modtager offentlige ydelser, svarer, at de ikke står til rådighed for arbejdsmarkedet, selvom dette er et krav for at modtage dagpengeydelsen. Fordelen ved AKU-ledigheden er dels, at den er sammenlignelig mellem lande, at den inddrager personer, som ikke modtager offentlig forsørgelse, og at det er muligt at udforme tillægsspørgsmål. Ulempen ved brug af

⁵ European Labour Force Survey

AKU-ledigheden er blandt andet, at denne er forbundet med en vis usikkerhed som følge af den spørgeskemabaserede ledighedsopgørelse (Danmarks Statistik 2013).

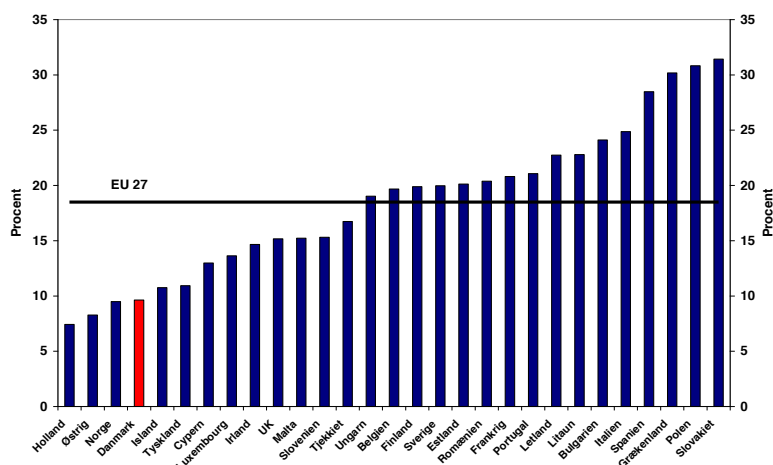
I dette speciale vil det være gruppen af ledige unge i alderen 15-24 år, der vil blive undersøgt. Der anvendes empirisk data fra Eurostat og OECD, som publicerer en specifik ledighedsstatistik for 15-24-årige. Ved anvendelse af denne aldersgruppe bør der reflekteres over, at der kan være en vis variation i, hvornår unge i de forskellige lande forlader uddannelsessystemet for at søge deres første job. I et internationalt perspektiv er danske studerende sene om at blive færdige med deres uddannelser (Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser 2012), og dette forhold kan medvirke til at øge forskellen i ungdomsledigheden mellem landene.

Ligesom variationer i de unges uddannelsesvaner kan landenes forskellige uddannelsessystemer ligeledes være med til at gøre arbejdsledighedsprocenterne svære at sammenligne. Dette problem opstår eksempelvis i forhold til Danmark og Sverige, der har to meget forskellige erhvervsuddannelsessystemer, hvor de danske erhvervsuddannelser benytter sig af perioder med lønnet virksomhedspraktik, mens det svenske system primært er skolebaseret (Dansk Arbejdsgiverforening 2009:59). I arbejdskraftundersøgelsen tæller lærlinge i lønnet praktik med som beskæftigede, hvilket således kan føre til, at ungdomsarbejdsledigheden undervurderes i Danmark, da eleverne skiftevis tælles som under uddannelse og i beskæftigelse som en del af arbejdsstyrken. For Sveriges vedkommende kan det skolebaserede uddannelsessystem medvirke til en højere opgjort ungdomsledighed. Dette skyldes, at flere unge i Sverige karakteriseres som ledig mens de er under uddannelse, idet unge ikke deltager i lønnede lærlingeforløb.

For Sveriges vedkommende medfører det skolebaserede system en højere arbejdsledshed, da flere elever tælles som værende under uddannelse, selvom de i undersøgelsen muligvis skulle have svaret, at de ønsker et job. Det kan derfor være relevant at undersøge ungdomsarbejdsledigheden i forhold til populationen af unge i aldersgruppen, idet dette både kan bidrage til at tage højde for variation i andelen af unge under uddannelse, men også forskelle i de undersøgte landes uddannelsessystemer.

I opgørelsen af ungdomsarbejdsløshed skelner EU mellem tre forskellige mål: *Ungdomsarbejdsløshedsraten*, *ungdomsarbejdsløshedsratioen* og *NEET-raten* (Europakommissionen 2013b:1). Ungdomsarbejdsløshedsraten angiver andelen af personer i aldersgruppen 15-24 år, der er ledige som pct.af den samlede arbejdsstyrke for aldersgruppen. En ulempe ved at anvende dette mål er, at arbejdsstyrkens størrelse i forhold til populationen i aldersgruppen kan variere meget fra land til land. Hvis relativt mange unge i arbejdsstyrken er arbejdsløse, betyder det således ikke nødvendigvis, at disse udgør en særlig stor andel af populationen. Nedenfor præsenteres figur 6, der viser ungdomsarbejdsløshedsraten for unge under 25 år i perioden 2000-2012. Det ses af figuren, at Danmark med knap 10 pct. havde den fjerde laveste ungdomsarbejdsløshed blandt de europæiske lande i den undersøgte periode.

Figur 6 - Gennemsnitlig ungdomsarbejdsløshedsrate i EU27 2000-2012.

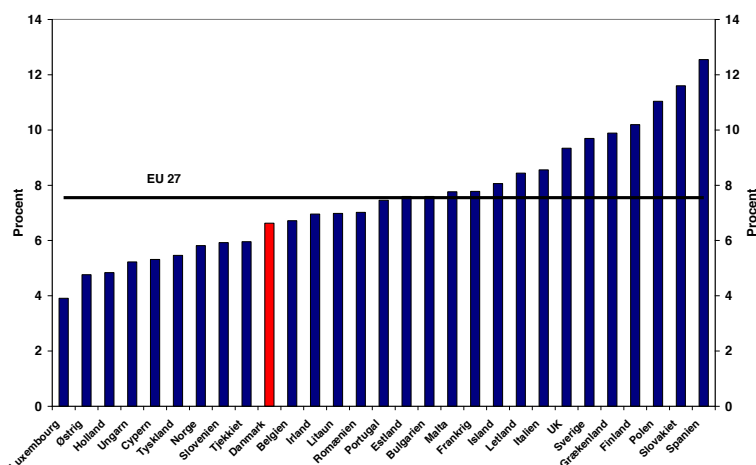

Anm: Gennemsnitlig ungdomsarbejdsløshedsrate for unge ml. 15-24 år i perioden 2000-2012.

Kilde: Eurostat database

For at tage højde for variationer i arbejdsstyrkens relative størrelse vil ungdomsarbejdsløshedsratioen ligeledes blive anvendt. Ungdomsarbejdsløshedsratioen angiver andelen af arbejdsløse unge i forhold til populationen af 15-24-årige. Ledighedsbegrebet beskriver, hvor mange pct. af alle unge i aldersgruppen, der er ramt af ledighed. Figur 7 viser landenes ungdomsarbejdsløshedsratio i de europæiske lande.

Figur 7 - Gennemsnitlig ungdomsarbejdsløshedsratio i EU27 2000-2012.

Anm: Ungdomsarbejdsløshedsratio blandt europæiske lande beregnet pba. populationen i alderen 15-24 år.

Kilde: Eurostat Database

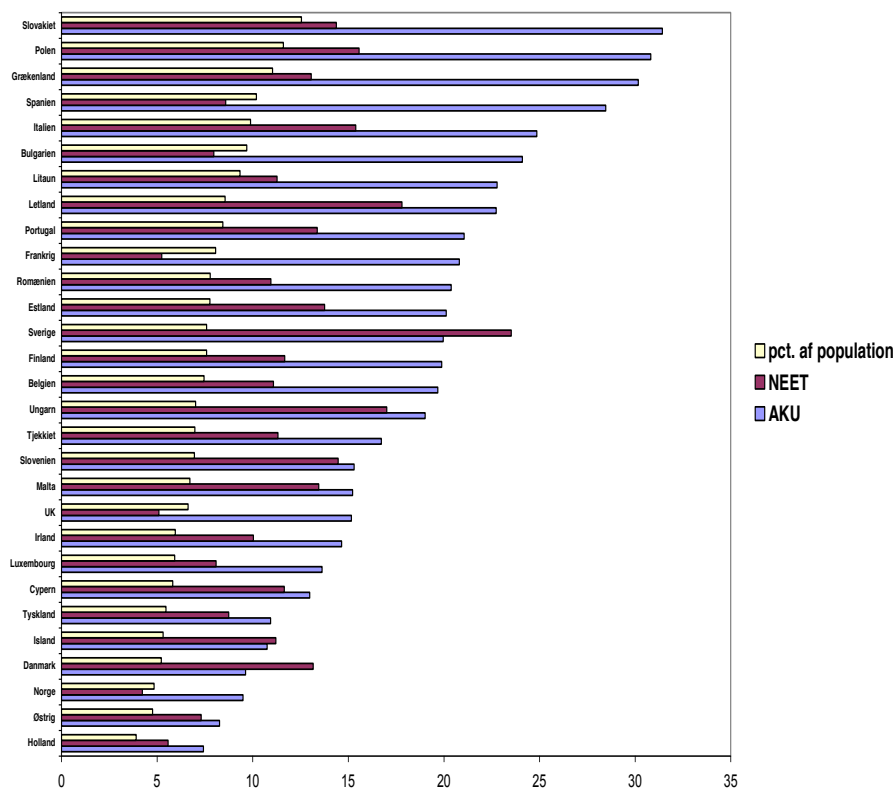
Endelig opgøres også en statistik over andelen af unge, der hverken er i beskæftigelse, under uddannelse eller i lære, hvilket forkortes *NEET* (not in employment, education or training). Dette ledighedsbegreb afspejler således omfanget af unge, der hverken er i beskæftigelse eller uddannelse, og inkluderer samtidig unge, der ikke er aktivt jobsøgende og som ikke står til rådighed for arbejdsmarkedet (Eurofond 2012:22).

De beskrevne mål for ungdomsarbejdsløshed indeholder både fordele og ulemper og kan hver især medvirke til at belyse forskellige former for ungdomsarbejdsløshed. For at få den bredest mulige forståelse af institutionelle forskelles betydning for ungdomsarbejdsløsheden inddrages alle tre mål således i den empiriske analyse. Ved at specificere den økonometriske model i tre versioner med hver af de tre mål, som den afhængige variabel, kan der således opnås en større forståelse for de forklarende variables betydning. Samtidig kan stor variation mellem modellerne i forhold til parameterestimaternes størrelse og hvilke variable, der er signifikante, understrege vigtigheden af at medtage alle tre mål for ungdomsarbejdsløshed. Dette vil således betyde, at valget af én målemetode frem for en anden kan føre til forskellige konklusioner, og derfor vil alle tre mål blive anvendt i dette projekt.

For at illustrere at definitionerne af ungdomsarbejdsløshed har stor betydning for omfanget af ledighed og rangordningen mellem landene præsenteres figur 8. Af figuren ses ni-

veauer for de tre ledighedsmål for landene i perioden 2000-2012. Landene er rangordnet efter ungdomsarbejdsløshedsraten, og det fremgår, at der er store variationer i niveauerne af ungdomsledighed, når der ses på de forskellige ledighedsbegreber, og at der ligeledes er forskel i rangordningen, når NEET-raten anvendes. Dette understreger nødvendigheden af at undersøge hvert ledighedsbegreb enkeltvis for at få et større indblik i, hvorledes institutioner påvirker omfanget af ungdomsledighed.

Figur 8 – Ledighed blandt 15-24-årige ved forskellige ledighedsdefinitioner.

Anm: Ledighed blandt 15-24-årige opgjort efter ungdomsarbejdsløshedsrate, ungdomsarbejdsløshedsratio og NEET-rate (2000-2012). I figuren er landene rangordnet efter ungdomsarbejdsløshedsraten.

Kilde: Eurostat, European Labour Force Statistics.

Af figur 8 fremgår det, at Danmark havde den fjerde laveste ungdomsarbejdsløshedsrate i den undersøgte periode, men at Danmarks placering i forhold til NEET-raten er noget højere. Omvendt forholder det sig eksempelvis med Frankrig, der havde en høj ungdomsarbejdsløshedsrate, men et relativt lavt omfang af unge, der hverken er i uddannelse eller beskæftigelse. Disse eksempler understreger behovet for at anvende et bredere perspektiv

på ungdomsarbejdsløshed, hvor ungdomsarbejdsløshed analyseres ud fra flere ledighedsbegreber.

Inden de tre ledighedsbegreber undersøges empirisk, vil der i det følgende afsnit blive præsenteres en række teorier, der kan bidrage til at forklare institutioners betydning for variationer i landenes omfang af ungdomsarbejdsløshed og ratioen for ledigheden blandt unge i forhold til resten af arbejdsstyrken.

7. Teori

I processen med at udvælge relevante teorier om institutioners påvirkning af ungdomsarbejdsløshed måtte det erkendes, at den økonomiske litteratur indenfor dette felt er relativt begrænset. Der findes en række teorier omkring, hvorledes forskellige institutioner kan påvirke arbejdsløsheden, men størstedelen af disse teorier beskæftiger sig ikke eksplicit med unges arbejdsløshed. For alligevel at kunne anvende disse teorier i forhold til ungdomsarbejdsløshed i dette projektet, vil hver teori, der gennemgås efterfølgende blive diskuteret i forhold til, hvordan de kan tænkes specielt at påvirke unges arbejdsløshed. Der vil som beskrevet blive anvendt en række forskellige teorier til at belyse problemstillingen med ungdomsarbejdsløshed. Disse teorier skal ikke ses som hinandens modsætninger, men skal supplere hinanden i forklaringen af forskellige institutioners betydning for ungdomsarbejdsløsheden og samspillet mellem institutionerne. Teorierne vil først blive præsenteret og diskuteret i forhold til ungdomsarbejdsløshed, hvorefter der opstilles en række arbejdshypoteser, der vil danne ramme for den empiriske analyse.

Teoriafsnittet vil indledningsvist bestå af en gennemgang af Lazears teori om, hvorledes ansættelsesbeskyttelse påvirker beskæftigelsen, hvorefter teorien diskuteres særligt i forhold til unge. Derefter vil Principal-Agent teorien blive anvendt til at beskrive negative incitamenteffekter ved arbejdsløshedskompensation. Efterfølgende vil Wilthagens flexibility-security nexus blive gennemgået som et supplement til Lazear (1990) og Principal-Agent teorien. Med inspiration fra Breen (2005) vil uddannelsesregimerne hos Blossfeld et al. (2005) blive gennemgået, og afslutningsvist vil effekten af aktiv arbejdsmarkedspolitik blive gennemgået i en Layard-Nickell model og diskuteret i forhold til unge.

7.1 Ansættelsesbeskyttelse

Lazear (1990) undersøger i et tværnationalt studie, hvorledes ansættelsesbeskyttelse påvirker beskæftigelsen. Forud for den empiriske undersøgelse opstiller Lazear (1990:700-706) en model for den teoretiske sammenhæng mellem fratrædelsesgodtgørelse og beskæftigelse. Teorien tager udgangspunkt i indførelsen af en lovbestemt fratrædelsesgodtgørelse i et hidtil ureguleret arbejdsmarked, hvor det gælder, at ansættelse finder sted i periode 1 og arbejdet udføres i periode 2. I dette uregulerede arbejdsmarked bestemmer udbud og efterspørgsel efter arbejdskraft en ligevægtsløn W^* , til hvilken arbejdet finder sted i periode 2. Alle arbejdere med en reservationsløn $A > W^*$ vælger at udbyde deres arbejdskraft, mens virksomhederne efterspørger arbejdskraft med $M > W^*$ indtil den marginale arbejder, hvor $A^* = W^*$, ansættes. Tilsvarende gælder det for den marginale arbejdsgeber at $M^* = W^*$ (1990:700). Det antages nu, at der indføres en lov om fratrædelsesgodtgørelse, der pålægger arbejdsgeberen at betale arbejderne, som ansættes i periode 1, en godtgørelse på Q , såfremt denne afskediges inden arbejdet udføres i periode 2.

Markedet opvejer denne godtgørelse fuldstændigt, hvis den marginale arbejder og den marginale arbejdsgeber er repræsenteret ved henholdsvis A^* og M^* i ligevægten. På den måde vil de samme arbejdere ansættes som før indførelsen af godtgørelsen. Med godtgørelsen vil arbejderne arbejde i periode 2, hvis $A + Q < W'$ og virksomhederne vil ansætte, hvis $M + Q > W'$, hvor W' er markedslønnen for arbejde i periode 2, givet indførelsen af godtgørelse. For at sikre at de samme arbejdere arbejder, må det gælde, at:

$W' = A^* + Q$ og $W' = M^* + Q$, eller at

(1) $W' = W^* + Q$, da $A^* = M^* = W^*$.

Ligningen (1) kan løses for vilkårlige Q . Således stiger lønnen i periode 2 med et beløb svarende netop til afskedigelsesgodtgørelsen Q , og den tidligere ligevægt er genoprettet (1990:701). Den højere løn medfører dog, at det bliver mere attraktivt for arbejderne at underskrive ansættelseskontrakten, mens det omvendt bliver mindre attraktivt for virksomhederne.

For at opveje dette og vende tilbage til den oprindelige ligevægt, må arbejderne betale virksomhederne et gebyr for at få lov til at underskrive ansættelseskontrakten. Således er

den forventede kompensation for hver arbejder ved at underskrive kontrakten den samme som før, dvs. PW^* , hvor P er sandsynligheden for at arbejde i periode 2. Gebyret tager form af en løn, der er mindre end marginalproduktet i periode 1. Således følger at (2) $PW^* = -\text{gebyr} + PW' + (1 - P)Q$. Ved indsættelse af ligning (1) i ligning (2) fås således at $\text{gebyr} = Q$. Arbejderen må derfor betale det fulde godtgørelsesbeløb til virksomheden ved underskrivelse af ansættelseskontrakten, da arbejderen er sikker på at modtage godtgørelsen, enten ved at arbejde i periode 2 til lønnen W' der ligger over W^* eller ved at modtage godtgørelsen, såfremt vedkommende afskediges inden arbejdet påbegyndes (1990:701).

Ved at tilføje t , til angivelse af perioden til W' , W^* , A , M og Q , kan modellen udvides til at dække flere perioder. Da det kun er forskellen $W'_t - Q_t$, der påvirker udbud og efterspørgsel efter arbejdskraft i hver t , og siden $A^*_t = W^*_t$, kan lønnen justeres i hver periode, således at arbejdskraftallokeringen forbliver upåvirket. Dette medfører naturligvis, at gebyret må justeres, så det afspejler værdien af strømmen af Q_t . Hvis det gælder, at $\tilde{P}_t$ er sandsynligheden for afskedigelse i (og kun i) periode t , så vil ligning (2) blive:

$$(2') \text{ Gebyr} = Q + (1 - \tilde{P}_2)Q + (1 - \tilde{P}_2 - \tilde{P}_3) + \dots + (1 - \tilde{P}_2 - \tilde{P}_3 - \dots - \tilde{P}_{T-1}) Q.$$

Arbejderen er sikret at modtage Q i periode 2, enten ved at blive afskediget eller ved at arbejde til W'_2 , der overstiger W^* med Q . Med sandsynligheden $(1 - \tilde{P}_2)$ er arbejderen stadig ansat i periode 3, hvor han enten afskediges og modtager Q , eller arbejder til W'_3 , der ligeledes overstiger W^* med Q . Dette fortsætter indtil periode T , der nås med sandsynligheden $(1 - \tilde{P}_2 - \tilde{P}_3 - \dots - \tilde{P}_{T-1})$.

Den lovbestemte fratrædelsesgodtgørelse er hermed fuldstændig opvejet af den private overførsel af et gebyr fra arbejderen til virksomheden. Enhver godtgørelse kan på denne måde opvejes af en sådan optimal ansættelseskontrakt, der ifølge Lazear (1990:702) burde opstå på et perfekt konkurrencestyret arbejdsmarked. Dette forudsætter dog, at arbejderen er villig til og i stand til at betale dette gebyr forud for ansættelsen. Hvis dette ikke er opfyldt, er det ikke muligt for virksomheden at bibeholde profitten på det tidligere niveau. Hvis arbejderen ikke betaler gebyret, kan virksomheden ikke tilbyde en tilstrækkelig høj løn i den efterfølgende periode. Således kan effekterne af fratrædelsesgodtgørelsen kun opvejes, hvis der ingen begrænsninger er i forhold til at "købe" jobbet (1990:702).

Det gælder desuden, at effekten af godtgørelsen kun er neutral, såfremt betalingen foregår fra virksomheden til arbejderen. Hvis der derimod indtræder en tredjepart, der modtager en del af betalingen, vil dette føre til, at incitamenterne forvrænges. Et arbejdsløshedsforsikringssystem, der ikke har perfekt *experience rating*,⁶ vil således medføre inefficiens. For at vise dette sættes Q , som det beløb arbejderen modtager i godtgørelse, og Q' som det beløb virksomheden betaler i forsikringsydelse. For et system uden perfekt *experience rating* gælder det, at $Q' < Q$. Da udgiften til forsikring ikke er afhængig af virksomhedens afskedigelsesadfærd, vil den ikke påvirke virksomhedens marginale beregning. For at opnå efficiens i periode 2, må den samme virksomhed og den samme arbejder opfatte arbejde/ikke arbejde-beslutningen som en marginal beslutning. Det gælder dermed, at:

$$(3) \quad W' = A^* + Q$$

$$(4) \quad W' = M^* + Q'$$

substitueres med (1) fås $W^*_2 + Q' = W^*_2 + Q$

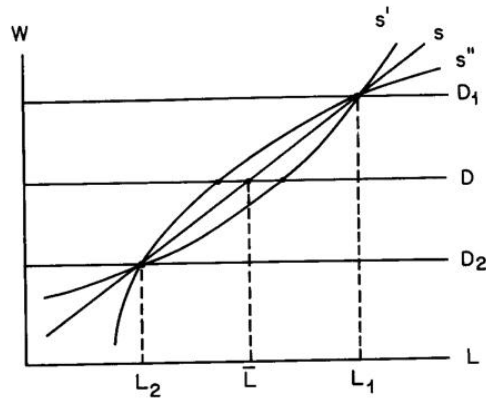
eller $Q' = Q$

Medmindre $Q = Q'$ opstår der således inefficiens. Dette kommer til udtryk ved underbeskæftigelse. For $Q > 0$ stiger udbudsprisen for enhver given arbejder med Q . For $Q' > 0$ stiger efterspørgselsprisen for enhver given arbejder med Q' . Siden $Q > Q'$ stiger udbudsprisen mere end efterspørgselsprisen, hvilket gør ligevægtslønnen for høj til at opnå efficiens i periode 2 (1990:703).

Lazear antager, at markedsclearingen er imperfekt, og at lovbestemte overførsler således ikke kan opvejes af efficiente ansættelseskontrakter, men finder dog ikke i teorien noget entydigt svar på, hvordan dette påvirker mængden af arbejdskraft der ansættes, da dette afhænger af arbejdskraftefterspørgslens elasticitet (1990:704). I nedenstående figur 9 opstilles et eksempel, hvor det antages, at arbejdskraftefterspørgslen er perfekt elastisk i hver periode, og at efterspørgslen er lavere i periode 2 (D_2) end i periode 1. (D_1)

⁶ Experience rating er en metode til at bestemme forsikringspræmien på baggrund af en risikovurdering baseret på forsikringstagerens tidligere adfærd.

Figur 9 – Udbud og efterspørgsel efter arbejdskraft.

Kilde: Lazear (1990:704)

Den to-periode-begrænsede efterspørgselskurve D ligger mellem D_1 og D_2 , og angiver det periodevis gennemsnitlige marginalprodukt, når arbejderne er ansat i to perioder. Uden afskedigelsesgodtgørelse vil L_1 arbejdere være ansat i periode 1 og L_2 arbejdere i periode 2. Ved en tilstrækkelig høj afskedigelsesgodtgørelse vil $\bar{L}$ arbejdere være ansat i periode 2, idet det for virksomheden er omkostningsfuldt at afskedige de ansatte arbejdere. Afhængig af udbudskurvens elasticitet kan $\bar{L}$ være højere eller lavere end gennemsnittet af L_1 og L_2 . Således vil en meget elastisk udbudskurve medføre et stort fald i beskæftigelsen, mens en inelastisk udbudskurve vil medføre en lille reduktion i beskæftigelsen. Ved perfekt inelasticitet i arbejdsudbuddet vil et skift i efterspørgslen ikke påvirke beskæftigelsen, men kun lønniveauet. (Lazear 1990:705). Endvidere er effekten af ansættelsesbeskyttelse tidsafhængig, idet den under lavkonjunktur kan bidrage til, at holde hånden under beskæftigelsen, mens den under andre konjunkturfaser kan dæmpe virksomhedernes incitament til at ansætte.

7.1.1 Lazear-modellen i et ungdomsarbejdsløshedsperspektiv

I relation til at vurdere effekten af ansættelsesbeskyttelse i forhold til unge bemærkes det, at effekten af ansættelsesbeskyttelse, ifølge Lazear (1990:705), først og fremmest er at fastholde etablerede arbejdere, og at reduktionen i antallet af medarbejderne således primært sker gennem færre nyansættelser. I forhold til ungdomsarbejdsløshed kan der således argumenteres for, at mens en høj grad af ansættelsesbeskyttelse kan bidrage til at holde hånden under beskæftigelsen for den voksne del af arbejdsstyrken i nedgangstider, så ny-

der unge, der endnu ikke er etablerede på arbejdsmarkedet, ikke godt af denne positive effekt. Derimod kan det tænkes, at de unge generelt rammes hårdere af ansættelsesbeskyttelsens negative indvirkning på virksomhedernes lyst til at ansætte. Ifølge Breen kan dette skyldes, at virksomhederne kan være mere tilbageholdende med at ansætte unge uden erfaring, da ansættelsesbeskyttelsen gør det besværligt at afskedige de unge, hvis de viser sig ikke at leve op til virksomhedens krav (2005:127).

7.2 Arbejdsløshedskompensation

Principal-agent-teorien kan anvendes til at beskrive, hvorledes der kan opstå incitamentsproblemer som følge af høj arbejdsløshedskompensation. Udgangspunktet for teorien er, at der i forbindelse med indgåelse af en aftale, kontrakt eller som i dette tilfælde en arbejdsløshedsforsikring vil være en asymmetrisk information mellem principal og agent. Agenten vil i denne situation have en asymmetrisk information, som personen kan udnytte i forhold til principalen. De negative incitamentseffekter kan opstå ved høj kompensationsgrad for forsikrede ledige, der indbetaler til en fælles arbejdsløshedsforsikring. Det overordnede formål med arbejdsløshedsforsikring er, at personer, der oplever ufrivillig ledighed og som aktivt søger beskæftigelse sikres en midlertidig kompensation i en given ledighedsperiode. Den økonomiske udfordring ved dette system er, at det i praksis ikke er muligt at skelne mellem frivillig og ufrivillig arbejdsløshed. Forsikringsudbyderen vil ikke have tilstrækkelig viden om, hvorvidt en ledig person er frivilligt ledig på grund af stærke præferencer for fritid eller høj disnytte ved at være i arbejde. Det enkelte individs præferencer for og afvejning af arbejde versus fritid er således ukendt for forsikringsudbyderen. Ligeledes er personens risiko for at blive ledig – frivilligt eller ufrivilligt – særdeles vanskelig at opgøre. Disse forhold betyder, at der opstår en asymmetrisk information mellem forsikringsudbyder- og forsikringstager, og det vil således reelt ikke være muligt at determinere en korrekt prisfastsættelse af den enkelte persons forsikring, idet forsikringsudbyder ikke har fuld information om ledighedsrisikoen. Som en konsekvens heraf vil udbyderen af arbejdsløshedsforsikringen se sig nødsaget til at fastsætte en gennemsnitlig forsikringspris med udgangspunkt i forskellige ledighedsrisici for alle forsikrede. Da prisfastsættelsen bygger på en gennemsnitsbetragtning, vil forsikringsordningen primært være økonomisk attraktivt for personer med en generel høj ledighedsrisiko, idet disse personer

betaler en lav forsikringspræmie relativt til ledighedsrisikoen. I modsætning hertil vil personer med relativ lav ledighedsrisiko have et incitament til at fravælge forsikringsordningen, da forsikringspræmien ligger over reservationsprisen. Forsikringsordningen vil derfor ikke være rentabel for forsikringsudbyderen (DØR 2012:154). Den nævnte situation kan føre til, at der enten slet ikke udbydes arbejdsløshedsforsikring, eller at det primært er personer med høj arbejdsløshedsrisiko, der dækkes af forsikringsordningen (Chiu & Karni 1998:806-827).

Som beskrevet vil der være imperfekt og asymmetrisk information, som forsikringstageren vil have incitament til at udnytte. Dette kan ske, hvis den beskæftigede bevidst opsøger frivillig ledighed for at undgå at arbejde, eller hvis den ledige ikke aktivt forsøger at finde job, men i stedet foretrækker at modtage passiv forsørgelse. Den asymmetriske information kan agenten udnytte på to forskellige måder i form af *moral hazard* eller *adverse selection* (Laffont & Martimort 2002:12-14). Moral hazard beskriver, at agenten uden principals kendskab udfører en handling (*hidden action*), som har betydning for agentens sandsynlighed for, at en given begivenhed indtræffer. Der er tale om en *ex post*-problematik, da agenten efter at have indgået en forsikringsaftale efterfølgende kan påvirke sandsynligheden for, at arbejdsløshedsforsikringen udbetales. Eksempelvis kan den beskæftigede sige op eller øge sandsynligheden for afskedigelse. *Adverse selection* beskriver, at der *ex ante* vil være asymmetrisk information, da agenten vil have *hidden information* omkring fremtidige omkostninger i forhold til principalen. Forsikringstager kan eksempelvis have asymmetrisk information om, at denne ikke vil være aktivt jobsøgende i forbindelse med ledighed.

Som følge af den beskrevne asymmetriske information og strategiske adfærd mellem principal og agent, vil der opstå transaktionsomkostninger. Disse omkostninger er nødvendige for, at principalen kan erhverve sig information om agentens situation og motiver. Transaktionsomkostningerne dækker over de forskellige former for kontrolfunktioner af de arbejdsløse, herunder for eksempel, rådighedskrav, antal ugentlige ansøgninger, konsultationer, diverse opkvalificeringskurser etc. Den asymmetriske information mellem principal og agent og behovet for kontrol medvirker til, at samfundet ikke opnår den mest effiente allokering af ressourcerne (Laffont & Martimort 1998:13). Teorien er ikke eksplicit defi-

neret for unge, men principperne om opportunistisk adfærd vil umiddelbart også gælde for unge. Således kan der også opstå incitamentsproblemer for unge ved en høj nettokompensationsgrad.

7.3 The flexibility-security nexus

I det følgende afsnit præsenteres Wilthagen og Tros' "flexibility-security nexus", som er en matrice, der illustrerer forskellige former for flexicurity systemer på baggrund af forskellige typer af fleksibilitet og social sikkerhed. Sammentænkningen af fleksibilitet og sikkerhed er omdrejningspunktet i flexicurity-litteraturen. Teorien adskiller sig således fra principal-agent-teorien, der anskuer sikkerhed og fleksibilitet som generelle modsætninger. Teorien kan bidrage til forståelsen af, hvorledes forskellige institutionelle opsætninger på arbejdsmarkedet, og herunder forskellige flexicurity-strategier, kan påvirke ungdomsledigheden.

Europakommissionen udgav i 2003, på baggrund af den nedsatte Employment Taskforce, en generel anbefaling til EU-landene om at øge beskæftigelsen via større fleksibilitet på arbejdsmarkedet. Virksomhederne skulle i højere grad kunne tilpasse produktionen af vare og serviceydelser i forhold til fluktuationer i efterspørgslen gennem færre rigide kontraktforhold, bl.a. ift. arbejdstid, midlertidige job og vikaransættelse. For at kunne fremme fleksibiliteten på arbejdsmarkedet anbefalede Employment Taskforce et større fokus på det sociale sikkerhedsnet. Sikkerhedsnettets på arbejdsmarkedet burde i mindre grad handle om at bevare det samme job hele livet og i højere grad indbefatte opkvalificering af arbejdsstyrkens kompetencer samt øge unges tilknytning til arbejdsmarkedet. Ifølge Taskforcen er et sådant system afhængig af en rimelig løn, afgang til livslang læring, gode arbejdsforhold, beskyttelse mod diskrimination eller uberettiget fyring, understøttelse i tilfælde af arbejdsløshed og retten til at overføre sociale rettigheder ved jobskift (Europakommissionen 2003:28). Europakommissionens simultane efterspørgsel efter øget fleksibilitet og stærke sociale rettigheder kan ifølge Wilthagen & Tros (2004) karakteriseres som et flexibility-security nexus. Flexicurity defineres i denne relation som:

"A policy strategy that attempts, synchronically and in a deliberate way, to enhance the flexibility of labour markets, work organisation and labour relations on the one hand, and

to enhance security – employment security and social security – notably for weaker groups in and outside the labour market, on the other hand” (Wilthagen & Tros 2004:168).

For at en arbejdsmarkedsstrategi skal kunne karakteriseres som flexicurity, er det ifølge Withagen (2002) ikke tilstrækkeligt, at der opstår elementer af fleksibilitet og sikkerhed over en given periode. Dette skyldes, at sådanne ændringer i fleksibiliteten eller sikkerheden ofte opstår som en forsinket reaktion på udviklingen på eller udenfor arbejdsmarkedet. Ydermere kan en given strategi eller politik ikke karakteriseres som flexicurity, hvis udviklingen i sikkerhedsnettet og fleksibiliteten sker separat og uafhængigt af hinanden. Definitionen indebærer således, at flexicurity strategier og -politikker udvikles bevidst og koordineret, eksempelvis gennem forhandling mellem arbejdsmarkedets parter eller mellem arbejdsgiver og arbejdstagere på forskellige niveauer. Således anses fleksibilitet og sikkerhed ikke for hinandens modsætninger i flexicurity-teorien, men skal ifølge Withagen & Tros sammentænkes. Endelig indgår en social dimension i Withagens og Tros’ definition. Således kan arbejdsmarkedspolitikker og foranstaltninger, der på samme tid forbedrer fleksibiliteten generelt, men udelukkende forbedrer sikkerheden for stærke insidergrupper på arbejdsmarkedet, ikke karakteriseres som flexicurity (Wilthagen & Tros 2004:170).

Indenfor flexicurity-begrebet findes en række forskellige typer af flexicurity-systemer baseret på forskellige trade-offs mellem fleksibilitet og sikkerhed. Disse systemer har Withagen & Tros samlet i flexibility-security nexus.

Figur 9- Trade-off mellem fleksibilitet og sikkerhed.

Fleksibilitet/Sikkerhed	Jobsikkerhed	Beskæftigelses-sikkerhed	Indkomst-sikkerhed	Kombineret sikkerhed
Numerisk fleksibilitet				
Timefleksibilitet				
Funktionel fleksibilitet				
Lønfleksibilitet				

Kilde: Wilthagen & Tros (2004:171)

Den numeriske fleksibilitet beskriver, i hvilket omfang virksomheden er i stand til at tilpasse antallet af ansatte gennem ansættelse og fyring, mens timefleksibiliteten refererer til fleksibiliteten i arbejdstiden (overarbejdstid og deltidsarbejde) og placeringen af arbejdstiden (vagtskifte og weekendarbejde). Den funktionelle fleksibilitet omhandler, i hvor høj grad det for virksomheden er muligt at flytte medarbejdere mellem forskellige jobfunktioner og opgaver (horisontalt og vertikalt), mens lønfleksibiliteten angiver, hvor hurtigt nominal- og reallønnen responderer på ændringer i udbud og efterspørgsel efter arbejdskraft (de Beer & Schils 2009:45). Jobsikkerheden beskriver denne sikkerhed for at blive i samme job og beskæftigessikkerheden beskriver sikkerheden for at forblive beskæftiget - dog ikke nødvendigvis i det samme job. Indkomstsikkerheden angiver i hvilket omfang det er muligt at bevare en indkomst i tilfælde af fyring eller sygdom. Endelig beskriver kombinationssikkerheden muligheden for at kombinere arbejdsliv og privatliv gennem barsels- og seniorordninger. Ifølge Beskæftigelsesministeriet (2013) er en overordnet fordel ved at kombinere sikkerhed og fleksibilitet, at både virksomhederne og lønmodtagerne er mere risikovillige, idet virksomhederne på den ene side er mere villige til at ansætte personer med svag tilknytning til arbejdsmarkedet, mens lønmodtagerne på den anden side er mere mobile i forhold til jobskifte (Beskæftigelsesministeriet 2013).

7.3.1 Flexibility-security nexus i et ungdomsarbejdsløshedsperspektiv

Wilthagen og Tros' matrice danner et generelt teoretisk fundament for at analysere forskellige flexicurity-strategier og bidrager således også til en diskussion af, hvorledes arbejdsmarkedet indrettes mest effektivt i relation til at minimere arbejdsløshed gennem sikring af tilstrækkelig udbud og efterspørgsel af arbejdskraft. Teorien kan ligeledes anvendes mere specifikt til at analysere ungdomsarbejdsløshed, idet unges beskæftigelsesmuligheder kan være påvirket af sammensætningen af fleksibilitet og sikkerhed i forskellige lande. Flexicurity-strategier, der sigter mod høj grad af ansættelses- eller jobsikkerhed, kan have den utilsigtede konsekvens, at der opstår et segmenteret, insider-outsider arbejdsmarked, som kan have en negativ indflydelse på unges mulighed for at finde beskæftigelse. En sådan strategi kan opstå, hvis arbejdstagerne ikke er tilstrækkeligt indkomstsikrede i tilfælde af afskedigelse og derfor i stedet forsøger at forhandle sig til større ansættelsesbeskyttelse. Den høje ansættelsesbeskyttelse vil således betyde, at unge får sværere ved at etablere sig på arbejdsmarkedet, da arbejdsgiverens incitament til at ansætte personer uden erfaring kan være lavere som følge af eksempelvis lange opsigelsesperioder eller høje fratrædelsesgodtgørelser. Derimod kan det på baggrund af matricen forventes, at lande, der er karakteriseret ved høj numerisk fleksibilitet og indkomstsikkerhed, vil have større mobilitet i arbejdsstyrken, hvilket kan give unge bedre beskæftigelsesmuligheder. Den større mobilitet og fleksibilitet opstår gennem indkomstsikkerheden, idet arbejdstagerne vil være mere tilbøjelige til at påtage sig job med højere løn og større risiko for firing. Effekten af indkomstsikkerhed afviger dermed fra principal-agent-teorien, idet de negative incitamenteffekter helt eller delvist kan opvejes af et mere fleksibelt arbejdsmarked, da arbejdstagerne ikke stiller samme krav til ansættelsesbeskyttelsen. Da unge kan have en løsere tilknytning til arbejdsmarkedet og lavere jobsikkerhed end resten af arbejdsstyrken, bl.a. som følge af lav eller ingen erhvervserfaring, er det således interessant at undersøge, hvorledes forskellige flexicurity-strategier påvirker omfanget af ungdomsarbejdsløshed.

7.4 Uddannelsesregimer

Unge muligheder for at komme ind på arbejdsmarkedet efter endt uddannelse og deres videre karrieremuligheder, kan ifølge Blossfeld et al. (2005) afhænge af uddannelsessystemernes indretning. Disse kan inddeles i tre forskellige uddannelsesregimer på baggrund af, hvorledes landene organiserer erhvervsuddannelserne (vocational training). De tre former for uddannelsessystemer karakteriseres som 1) *theoretical vocational training mainly in schools* (Holland og Sverige) 2) *dual schooling systems*, der inkluderer både skole, praktik og job erfaring på arbejdspladsen (Danmark og Tyskland) og 3) *on-the-job training* (UK, Spanien og Italien) (Blossfeld et al. 2005:11). Nyuddannede unge indenfor uddannelsesregime 1, hvor uddannelsen primært bygger på teoretisk indlæring i skolen, vil ifølge teorien mangle praktisk erfaring og netværk, og vil således have en ulempe i forhold til personer, der har været i arbejdsstyrken i en længere periode. Af denne grund vil nye personer på arbejdsmarkedet i dette uddannelsesregime risikere relativt lange transitionsperioder mellem uddannelse og beskæftigelse. Omvendt bidrager den teoretiske uddannelse til, at nyuddannede har en bred teoretisk forståelse og brede, generelle kompetencer. Ifølge teorien forventes det, at der umiddelbart efter endt uddannelse kan opstå et kompetencemæssigt mismatch, som øger sandsynligheden for midlertidig arbejdsløshed, indtil den nyuddannede vil finde et passende job. Nyuddannede med brede og generelle kompetencer vil dog have relativt lettere ved at skifte mellem jobfunktioner (2005:11).

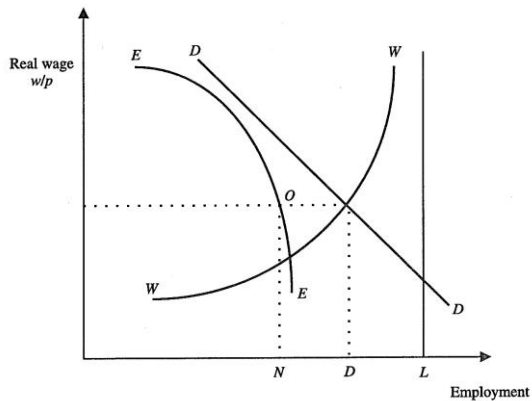
Det duale uddannelsessystem, der kombinerer uddannelse og virksomhedsrettet praktik, vil ifølge Blossfeld et al. (2005) bidrage til et bedre match og en mere glidende overgang fra uddannelsessystemet til arbejdsmarkedet og reducere transitionsperioden. Dette skyldes, at arbejdsgiveren har indsigt i den nyuddannedes reelle kompetencer og produktivitet og vil derfor være mindre tilbageholdende med at ansætte personer med kombinerede uddannelsesforløb. Endvidere vil et dualt uddannelsessystem medvirke til høje standardiserede kvalifikationer med tilhørende certificering, som ligeledes sikrer et bedre match, idet standarden delvist er fastlagt i overensstemmelse med virksomhedernes krav. Ulempen ved det duale uddannelsessystem er, at systemet reagerer relativt langsomt på nye og hurtigt vekslende teknologier, samt at arbejdsmarkedet er relativt segmenteret efter de faglige kvalifikationer (2005:11).

Det sidste uddannelsessystem er karakteriseret ved høj grad af uddannelse på arbejdspladsen (on-the-job training). Den høje grad af virksomhedsbaseret uddannelse vil være en fordel i forhold til transitionen mellem formel uddannelse og beskæftigelse, såfremt uddannelsen ikke er begrænset til en specifik jobfunktion i den enkelte virksomhed (Mills & Blossfeld 2005:196). Uddannelsessystemet vil bidrage til en glidende overgang fra uddannelse til arbejdsmarkedet og vil minimere jobsøgningsperioden. Transitionen vil dog afhænge af, i hvilket omfang arbejdsmarkedets regler og bestemmelser kan karakteriseres som åbne. Alternativet med lukkede beskæftigelsesrelationer, som følge af eksempelvis høj ansættelsesbeskyttelse, vil bidrage til insider-outsider forhold på arbejdsmarkedet, hvor unge nyuddannede vil opleve lange transitionsperioder. En væsentlig ulempe ved dette uddannelsesregime er, at de ustandardiserede virksomhedsrettede uddannelser ikke bidrager til officiel certificering, hvilket kan resultere i et dårligere match mellem de kvalifikationer den unge har erhvervet sig og de krav, som den kommende arbejdsgiver stiller (Blossfeld et al. 2005:10-12).

7.5 Layard-Nickell modellen

Layard & Nickell opstillede i 1986 en model for den teoretiske sammenhæng mellem aktiv arbejdsmarkedspolitik, matching, beskæftigelse og produktivitet, der siden er blevet en standardmodel for arbejdsmarkedsanalyse (Bellmann & Jackman 1996:726). Den generelle Layard-Nickell models vertikale akse viser reallønnen, mens den horisontale viser beskæftigelsen. I figur 10 optræder fire kurver, hvor DD-kurven viser arbejdskraftefterspørgslen som en negativ funktion af reallønnen og afspejler antallet af arbejdere, som virksomhederne vil hyre ved den givne løn. I modellen antages det, at virksomhederne er prisfastsættende, og at lønfastsættelsen ikke er konkurrencepræget. DD-kurven påvirkes bl.a. af teknologien, kapitalapparatet og arbejdsgiverbetalte lønsumsskatter samt konkurrencen på produktmarkedet (Bellmann & Jackman 1996:726). L-kurven viser arbejdsstyrken, der i modellen antages at være givet og uafhængig af reallønnen, hvorfor kurven er lodret.

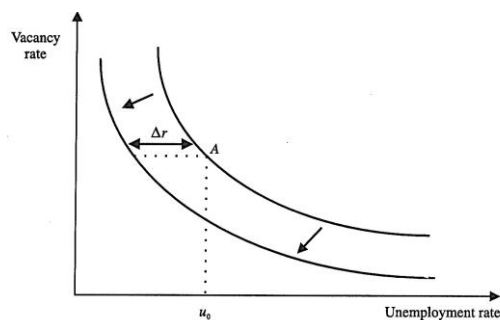
Figur 10 - Generel Layard-Nickell model.

Kilde: Bellmann & Jackman (1996:727)

WW-kurven viser reallønnen, der fastsættes gennem forhandling, hvor beskæftigelsesraten således antages at påvirke lønniveauet. Skæringen mellem WW-kurven og DD-kurven bestemmer således lønniveauet og den forventede beskæftigelse. I praksis er alle stillinger ikke besatte hele tiden. Beveridge-kurven beskriver sammenhængen mellem ubesatte stillinger og ledighedsprocenten, hvor ansættelser og afskedigelser svarer overens, hvormed beskæftigelsen holdes konstant (Bellmann & Jackman 1996:727).

Figur 11- Beveridge-kurven

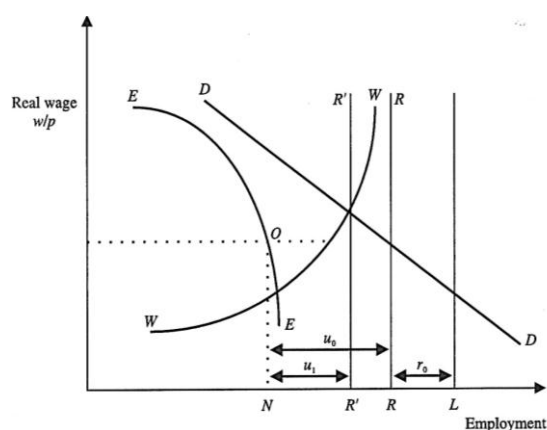

Kilde: Belmann & Jackman (1996:728)

Denne sammenhæng er i figur 10 givet ved EE-kurven, der viser antallet af personer, som reelt er ansat, mens afstanden mellem EE-kurven og DD-kurven viser antallet af ledige stillinger. EE-kurvens konveksitet afspejler antagelsen om, at antallet af ubesatte stillinger stiger ved en højere beskæftigelsesrate, hvilket øger afstanden mellem EE- og DD-kurven. Dette skyldes, at de ekstra jobopslag vil blive mødt af færre ansøgere, hvis beskæftigelsen skal forblive konstant (Bellmann & Jackman 1996:727).

Afstanden mellem EE-kurven og DD-kurven afspejler jobmatching-processen og er dermed påvirket af de institutionelle rammer for jobsøgning, arbejdsløshedsunderstøttelse og anvendelsen af aktiv arbejdsmarkedspolitik. Layard-Nickell-modellen antager sin ligevægt i punktet O , hvor N personer er beskæftigede, arbejdsløshedsraten (NAIRU)⁷ er $u = (L - N)/L$, og hvor antallet af job er D med en *vacancy-rate*⁸ på $(D - N)/N$. En stigning i NAIRU kan således forklares som en forskydning mod venstre af enten WW -kurven, DD -kurven eller EE -kurven. Forskydninger af DD eller EE vil dog generelt også påvirke WW (Bellmann & Jackman 1996:728). For at analysere effekten af aktiv arbejdsmarkedspolitik modificerede Lars Calmfors i 1994 Layard-Nickell-modellen for at kunne skelne mellem deltagelse i arbejdsmarkedsprogrammer og almindelig ansættelse. I denne relation er kurverne for beskæftigelses- og lønfastsættelse tegnet for den almindelige beskæftigelse uden deltagelse i arbejdsmarkedsprogrammer. Deltagelsen i disse programmer er givet ved den horisontale afstand r_0 mellem hele arbejdsstyrken L og linjen RR , der viser den del af arbejdsstyrken, som ikke deltager i programmer. I modellens ligevægtspunkt O er den almindelige beskæftigelse som før givet ved N , mens den åbne arbejdsløshed⁹ er givet ved afstanden fra O til RR -kurven (Bellmann & Jackman 1996:728).

Figur 12 - Modificeret Layard-Nickell model.

Kilde: Bellmann & Jackman (1996:729)

⁷ Nonaccelerating Inflation Rate of Unemployment.

⁸ Vacancy raten angiver omfanget af ubesatte stillinger.

⁹ Den åbne arbejdsløshed dækker over ledige, der ikke deltager i arbejdsmarkedsprogrammer og derfor står til rådighed for arbejdsmarkedet.

Ud fra figur 12 kan effekten af aktiv arbejdsmarkedspolitik illustreres. En styrket indsats i forhold til efteruddannelse og jobskabende programmer vil rykke RR-kurven til venstre. Isoleret set vil denne bruttoeffekt medføre en reduktion af den åbne arbejdsløshed, så arbejdsløshedsraten falder fra u_0 til u_1 . Da lønfastsættelsen generelt antages i højere grad at være en funktion af arbejdsløsheden frem for andelen af almindelig beskæftigede vil forskydningen af RR mod venstre ligeledes medføre en forskydning af lønfunktionen WW. Dermed vil det analyserede arbejdsmarkedsprogram reducere den almindelige beskæftigelse og hæve lønningerne. For at fastslå den overordnede effekt er det således også nødvendigt at undersøge, hvorledes lønfastsættelsen, den almindelige arbejdskraftefterspørgsel og deltagelsen i arbejdsstyrken påvirkes. Effekterne af aktiv arbejdsmarkedspolitik deles op i tre grupper; *matchingeffekter*, *udbuds- og produktivitetseffekter* og *incitaments-effekter* (Bellmann & Jackman 1996:729).

Aktiv arbejdsmarkedspolitik kan lette matchet mellem de jobsøgende i arbejdsstyrken og virksomhedernes opslåede job. Dette kan dels ske ved at gøre jobsøgningen mere effektiv gennem jobformidling og dels gennem efteruddannelse og opkvalificering, der gør arbejderne bedre i stand til at omstille sig til efterspørgslen på arbejdsmarkedet. Dette kan samtidig mindske virksomhedernes usikkerhed omkring ansøgernes evne til at varetage jobbet (Bellmann & Jackman 1996:730). Effekten af bedre jobsøgning for de åbent arbejdsløse medfører en forskydning af EE-kurven mod DD-kurven. Dette vil betyde en reduktion af både arbejdsløsheden og antallet af ubesatte stillinger. Dette kan dog også medføre effekter for DD-kurven og WW-kurven som følge af et øget lønpres på grund af en lavere frygt for arbejdsløshed. Samtidig kan et mere effektivt jobmatch øge virksomhedernes incitamenter til at ansætte, hvilket således kan øge den effektive arbejdskraftefterspørgsel.

I forhold til udbuds- og produktivitetseffekter kan den ledige ved længere tids arbejdsløshed opleve et reelt og/eller oplevet fald i sin humankapital. Dette kan få virksomhederne til at diskriminere mod langtidsledige, som de kan anse som mindre produktive. Dette kan føre til lavere jobsøgningsmotivation, som i sidste ende kan føre til en *discouraged worker*-effekt, hvor den ledige helt forlader arbejdsstyrken. Denne effekt gør sig bl.a. gældende for ældre arbejdere, der gennem diverse ordninger som bl.a. efterløn har mulighed for at gå på tidlig pension, men det kan samtidig også afholde nye deltagere fra at indtræde på

arbejdsmarkedet i perioder med høj arbejdsløshed. I den udstrækning aktiv arbejdsmarkedspolitik kan bekæmpe langtidsledighed vil den således også afstedkomme en positiv udbudseffekt. En målrettet indsats i forhold til langtidslediges jobsøgning kan øge den samlede beskæftigelse, idet flere ledige job besættes, hvormed EE-kurven mod højre. Dette kan samtidig tænkes, at øge konkurrence om de ledige job og presse lønnen, hvormed WW-kurven forskydes mod højre (Bellmann & Jackman 1996:731).

Effekterne af efteruddannelse og støttede ansættelser for langtidsledige er mere komplekse, idet deltagere i sådanne programmer generelt antages at søge mindre end åbent arbejdsløse. Ved deltagelse i disse arbejdsmarkedsprogrammer vil der ske en reduktion i den *åbne* arbejdsløshed, hvilket kan føre til en forskydning af WW-kurven mod venstre, hvormed en ny ligevægt med lavere ordinær beskæftigelse og højere løn etableres (Bellmann & Jackman 1996:731). Programmer, der henvender sig til grupper med lav tilknytning til arbejdsmarkedet, kan være med til at styrke disse unges produktivitet og konkurrencedygtighed i forhold til resten af arbejdsstyrken. Dette kan ske ved at øge deres produktivitet gennem efteruddannelse og give deltagerne erfaring gennem støttet beskæftigelse, hvilket kan gøre dem mere attraktive for virksomhederne (Bellmann & Jackman 1996:731). Da arbejdsmarkedsprogrammer kan medføre en højere compensation end den generelle ledighedsunderstøttelse, kan programmer dog samtidig sænke de lediges incitament til at søge job (Bellmann & Jackman 1996:731).

7.5.1 Layard-Nickell modellen i et ungdomsarbejdsløshedsperspektiv

I dette afsnit diskuteres det, med udgangspunkt i Layard-Nickell-modellen, hvorledes aktiv arbejdsmarkedspolitik kan påvirke ungdomsarbejdsløsheden gennem de nævnte matchingeffekter, udbuds- og produktivitetseffekter og incitamentseffekter. I forhold til førstnævnte kan aktiv arbejdsmarkedspolitik i form af jobformidling og opkvalificering være med til at nedbryde den barriere, som manglende viden om den unges reelle kompetencer kan udgøre for virksomhederne. Afstanden mellem EE-kurven og DD-kurven repræsenterer, som tidligere beskrevet, jobmatching-processen og tiltag der letter jobsøgningsprocessen og nedbryder barrierer for de unge. En forskydning af EE-kurven mod DD-kurven vil øge unges beskæftigelse, mens antallet af ubesatte stillinger reduceres.

Som tidligere beskrevet kan dette dog også medføre forskydninger af DD-kurven og WW-kurven i figur 12 gennem et øget lønpres som følge af lavere ledighedsrisiko. Samtidig vil virksomheder, der gennem aktive arbejdsmarkedsprogrammer opnår en mere effektiv og succesfuld rekrutteringsproces, have et øget incitament til at ansætte unge, så arbejdskraft efterspørgslen og dermed beskæftigelsen for denne gruppe øges yderligere.

I forhold til udbuds- og produktivitetseffekter kan aktiv arbejdsmarkedspolitik hjælpe unge ved at øge deres produktivitet og konkurrencedygtighed på arbejdsmarkedet. Samtidig kan aktiv arbejdsmarkedspolitik målrettet langtidsledige unge også modvirke den *discouraged worker*-effekt, der kan opstå, når udbredt langtidsledighed afholder unge fra at indtræde på arbejdsmarkedet. I Layard-Nickell-modellen vil en indsats, der hjælper langtidsledige i job, flytte EE-kurven mod højre, således at beskæftigelsen stiger, mens antallet af ledige job reduceres. Dette kan som tidligere beskrevet presse lønnen opad og forskyde WW-kurven mod venstre. I forhold til unge kan aktive arbejdsmarkedsprogrammer som uddannelse og støttet beskæftigelse også have en dæmpende incitamentseffekt på søgeaktiviteten under forløbet. De negative incitamentseffekter kan dog opvejes, såfremt programmerne formår at styrke den unges kompetencer og konkurrencedygtighed og gøre jobsøgning mere succesfuld efterfølgende.

7.6 School-To-Work-teori

Transitionen mellem uddannelse og beskæftigelse er velbeskrevet indenfor school-to-work-litteraturen, hvor såvel sociologiske, psykologiske, politologiske og økonomiske teorier er blevet udviklet. Litteraturen er generelt karakteriseret ved høj grad af interdisciplinære studier og teorier. På det økonomiske felt fremhæves traditionelt fire teorier til at beskrive transitionsbarrierer mellem uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet. Disse teorier indbefatter segmenteret arbejdsmarkedsteori, humankapital-teori, signalteori og netværksteori. Teorierne er ikke direkte udformet til at forklare school-to-work-problemer, idet teorierne har et bredere fokus, men de kan dog bidrage til at belyse nogle potentielle barrierer for unges transition mellem uddannelse og arbejdsmarked.

7.6.1 Segmenteret arbejdsmarked

Teorien om segmenteret arbejdsmarked bevæger sig i spændingsfeltet mellem økonomi og sociologi og beskriver, hvorledes unge, der befinder sig i transitionsfasen mellem uddan-

nelsessystemet og arbejdsmarkedet, vil opleve indgangsbarrierer på arbejdsmarkedet som følge af, at arbejdsmarkedet er segmenteret. Ifølge denne teori vil et stratificeret arbejdsmarked betyde, at arbejdsmarkedet inddeles i to segmenter, hvor flertallet som har de primære job sikres gode lønninger, arbejdsvilkår og jobsikkerhed, mens det modsatte gælder for en lille gruppe i de sekundære job. Som en konsekvens af det opdelte arbejdsmarked aflønnes unge i de sekundære job ikke efter deres evner og produktivitet. Segmenteringen på arbejdsmarkedet kan opstå ved, at arbejdsgiverne søger at ansætte personer, der ligner dem selv, hvormed der kan opstå en grad af homo-social reproduktion. Teorien peger således på, at arbejdsgiverne ikke nødvendigvis ansætter unge efter deres kvalifikationer, men at sociale faktorer i høj grad også har en indflydelse. Teorien kan kritiseres for, at den kan overdrive betydningen af segmenteringen på arbejdsmarkedet, samt at den, som følge af det ensidige fokus på den opdelte struktur på arbejdsmarkedet, er svag i forklaringen af undtagelser eller alternative udvælgelseskriterier (Rosenbaum et al. 1990:265-67).

7.6.2 Humankapital-teori

En anden teori, der kan anvendes i relation til transitionen fra uddannelse til beskæftigelse, er humankapital-teorien. Ifølge teorien kan et individs evner, erfaring og kompetencer ses som individets produktive kapacitet – human kapital. Således kan humankapitalen sammenlignes med den fysiske kapital i form af f.eks. maskiner, idet individet kan investere i højere human kapital mod en fremtidig højere løn. Humankapitalteorien er således baseret på et arbejdsmarked, hvor det antages, at individer konkurrerer på et frit marked, og hvor mere værdifulde arbejdere aflønnes bedre. Ifølge humankapital-teorien vil transitionsproblemet opstå som en konsekvens af, at de unge ikke er kvalificeret til de job, der søges. Dette kan skyldes manglende erfaring eller utilstrækkelig uddannelsesmæssig baggrund og kan resultere i manglende match på arbejdsmarkedet og dermed højere arbejdsløshed blandt unge. De unges manglende investering i egne kompetencer skyldes ifølge teorien et for lavt økonomisk afkast af investering i uddannelse, eksempelvis som følge af høje skatter. Selvom teorien kan bidrage til at forklare ungdomsarbejdsløshed, kan den kritiseres for at negligere nogle vigtige emner, der relaterer sig til manglende information. For det første tyder et manglende engagement blandt nogle unge i uddannelsessystemet på, at de ikke har fuld information om effekten på humankapitalen. For det andet vil manglende information om arbejdstagerens reelle produktivitet gøre arbejdsgiveren mere påpasselig

med at ansætte unge. Dette indikerer, at det er manglende information om human kapital frem for manglende human kapital, der kan forklare work-entry-problemet. Således kan en lang transitionsperiode og høj ungdomsarbejdsløshed skyldes, at markedet overordnet betragtet ikke tilvejebringer tilstrækkelig information til arbejdsgiverne om unges humankapital. Humankapitalteorien kan kritiseres for ikke at inddrage de praktiske omkostninger, der er forbundet ved at erhverve sig information om unges humankapital, eller viden om informationens tilgængelighed og anvendelighed (Rosenbaum 1990:267-70).

7.6.3 Signalteori

Signalteorien beskriver det økonomiske aspekt, der er forbundet ved tilegnelse af information. Når arbejdsgiveren skal træffe en beslutning om, hvilken person der skal ansættes, er alle informationer om personens produktivitet værdifulde. Erhvervelse af informationer om ansøgerens humankapital er omkostningsfuldt, så arbejdsgiveren vil ofte ansætte på baggrund af signaler fra ansøgerne. Disse signaler kan være køn, alder, prestige i uddannelsen, karakterer, anbefalinger etc. og vurderes ofte på et erfaringsmæssigt grundlag. Den enkelte arbejdsgiver fastlægger en række signaler, som vurderes relevante i den jobfunktion, der skal varetages. I denne relation kan alder være et vigtigt signal i udvælgelsesprocessen, idet unge kan blive set som lavproduktive som følge af manglende erfaring, stabilitet og pålidelighed, hvormed den lave alder i sig selv sender et negativt signal. Signalteorien antager, at den enkelte arbejdsgiver isoleret fastsætter, hvilke signaler der er relevante i forhold til jobfunktionen. Denne antagelse kan kritiseres for ikke at tage højde for, at arbejdsgiverne i høj grad kan blive påvirket samfundets normer og institutionelle forhold. Betragtet i dette perspektiv kan der opstå en generel samfundsnorm om, hvilken alder givne job kræver, og dette kan forhindre unge i at få fodfæste på arbejdsmarkedet. Derudover kritiseres teorien for ikke at kunne forklare, hvorfor virksomheder i nogen grad ignorerer signaler fra skolesystemet, herunder eksempelvis unges karakterer som kan give et signal om produktiviteten. Endelig kan teorien kritiseres for alene at fokusere på efterspørgselsiden og således ikke tage højde for, at unge selvstændigt kan påvirke signalværdien (Rosenbaum 1990:270-80).

7.6.4 Netværksteori

Ifølge netværksteorien er information via signaler ikke tilstrækkelige til at sikre et godt match, hvis der ikke er gensidig tillid mellem uddannelsessystemet og virksomhederne. Manglende tillid til uddannelsessystemets evne til at afspejle unges produktivitet kan resultere i, at virksomhederne ser bort fra dygtige og højproduktive unge og i stedet ansætter personer med flere års erfaring. Til trods for, at der kan være en gensidig interesse i at etablere unge på arbejdsmarkedet, kan manglende tillid bidrage til, at der ikke opnås et efficient arbejdsmarked. Netværksteorien beskriver hvorledes et større fokus på at skabe institutionelle netværk mellem uddannelsessystemet, de unge og arbejdsgivere kan bidrage til, at der opstår en større grad af tillid mellem parterne. En større tillid blandt parterne som følge af sociale/institutionelle netværk kan dermed gøre arbejdsgiverne mindre tilbageholdende med at ansatte unge (Rosenbaum et al.1990:280-82).

8. Opstilling af hypoteser

Med udgangspunkt i den gennemgåede teori opstilles i det følgende afsnit seks hypoteser, som har til formål at strukturere den efterfølgende analyse af ungdomsarbejdsløshed blandt de undersøgte lande. Hypoteserne retter sig til de centrale elementer i de udvalgte teorier og skal lede frem til en empirisk efterprøvning af de teoretiske udsagn. Nedenfor præsenteres de seks opstillede hypoteser.

Hypotese 1: Høj ansættelsesbeskyttelse medvirker til høj ungdomsarbejdsløshed.

Med udgangspunkt i Lazear og Wilthagen & Tros' flexibility-security nexus forventes lande med en høj grad af ansættelsesbeskyttelse at have en høj ungdomsarbejdsløshed. Dette skyldes, at lande med høj ansættelsesbeskyttelse vil have et rigidt arbejdsmarked, idet det for arbejdsgiveren er omkostningsfuldt at afskedige medarbejder, grundet høje afskedigelsesgodtgørelser og/eller lange opsigelsesperioder. Betraget ud fra arbejdsgiverens perspektiv vil denne være påpasselig med at ansætte unge med lav erhvervserfaring, da arbejdsgiveren ikke har kendskab til de unges produktivitet, og da det i tilfælde af dårligt match vil være omkostningsfuldt at afskedige den unge.

Hypotese 2: Høj grad af aktiv arbejdsmarkedspolitik modvirker høj ungdomsarbejdsløshed

På baggrund af Layard-Nickel-modellen forventes lande, der i høj grad anvender aktiv arbejdsmarkedspolitik generelt at have en lav ungdomsarbejdsløshed. Dette skyldes dels, at unge ledige, der deltager i arbejdsmarkedsprogrammer, erhverver sig større humankapital i form af erhvervserfaring, bedre uddannelse, nye kompetencer, hvilket samlet set opkvalificerer de unge og sikrer et bedre match på arbejdsmarkedet.

Hypotese 3: Høj anvendelse af duale uddannelsesforløb modvirker høj ungdomsarbejdsløshed.

Ud fra Blossfeldts klassificering af forskellige uddannelsesregimer forventes lande med et dualt uddannelsessystem, der kombinerer uddannelse og erhvervsrettet praktik, at have lavere ungdomsarbejdsløshed. Dette skyldes, at et sådant uddannelsessystem vil bidrage til bedre matching, og dermed en mere glidende overgang fra uddannelse til beskæftigelse med en reduceret transitionsperiode. I dette uddannelsessystem vil arbejdsgiveren have større indsigt i den nyuddannedes reelle kompetencer og produktivitet, og vil derfor være mindre tilbageholdende med at ansætte personer, der har deltaget i duale uddannelsesforløb. Af denne grund forventes lande med et dualt uddannelsessystem generelt at have lavere ungdomsarbejdsløshed end lande med henholdsvis rent teoretisk eller rent erhvervsrettede uddannelsessystemer.

Hypotese 4: Høje rådighedskrav modvirker høj ungdomsarbejdsløshed.

Lande med strenge rådighedskrav forventes at have lav ungdomsarbejdsløshed. Dette skyldes, at strenge rådighedsforpligtigelser over for unge, der modtager understøttelse øger den lediges incitament til at finde beskæftigelse, idet rådighedsforpligtelserne gør det mindre attraktivt at være ledig, hvilket samtidig kan styrke den lediges tilknytning til arbejdsmarkedet.

Hypotese 5: Et højt niveau af indkomstskat medvirker til høj ungdomsarbejdsløshed.

Et højt skatteniveau gør det relativt mindre økonomisk attraktivt at være i beskæftigelse. Derfor kan lande med et højt skatteniveau forventes, at have høj ungdomsarbejdsløshed, idet de økonomiske incitamenter påvirkes negativt.

Hypotese 6: Høj kompensationsgrad medvirker til høj ungdomsarbejdsløshed.

Med udgangspunkt i principal-agent teorien kan det forventes, at lande med en høj kompensationsgrad vil have en høj ungdomsarbejdsløshed. Dette skyldes, at en høj kompensationsgrad vil øge risikoen for, at unge, der enten er ledige eller i beskæftigelse, vil agere opportunistisk ved at påvirke sandsynligheden for at (for)blive arbejdsløse gennem moral hazard eller adverse selection. Dette skyldes, at der alt andet lige gives et mindre økonomisk incitament til at være i beskæftigelse frem for at være ledig. En anden modsatrettet effekt kan analyseres ud fra flexibility-security nexus, idet indkomstsikkerhed bevirker, at lønmodtagerne vil stille færre krav til jobsikkerhed, hvilket øger fleksibiliteten på arbejdsmarkedet og således øger unges beskæftigelsesmuligheder.

9. Operationalisering af variable

I det følgende afsnit beskrives, hvorledes de undersøgte variable operationaliseres. Operationaliseringen omfatter variablene generel arbejdskraftefterspørgsel, ansættelsesbeskyttelse, arbejdsløshedskompensation, aktiv arbejdsmarkedspolitik, duale uddannelsesforløb, skatteniveau og rådighedskrav.

9.1 Generel arbejdskraftefterspørgsel

Udover de institutionelle parametre, der er opstillet i hypoteserne, kan en række makroøkonomiske variable tænkes at have en betydning for niveauet af ungdomsarbejdsløsheden. Som beskrevet har dette speciale fokus på institutioners betydning for ungdomsarbejdsløsheden og afgrænser sig således fra en detaljeret undersøgelse af disse makroøkonomiske variable. Det synes dog ikke hensigtsmæssigt helt at udelade disse faktorer og dermed se bort fra, at forskelle i efterspørgselsforholdene kan have en stor betydning for niveauet af ungdomsarbejdsløshed i de undersøgte lande. For at tage højde for disse variationer er det nødvendigt at inddrage en variabel, der inkorporerer nogle af de makroøkonomiske forhold, der kan have en betydning for ungdomsarbejdsløsheden. I den relation forventes det, at arbejdsløshedsprocenten for den voksne del af befolkningen afspejler en række af disse makroøkonomiske variable, og samtidig også i sig selv kan forklare en stor del af variationen i arbejdsløsheden for unge. Således inddrages variabelen voksenarbejdsløshed, der angiver arbejdsløsheden for personer mellem 25 og 64 år, i modellen som en

proxy for den generelle arbejdskraftefterspørgsel i de undersøgte lande. I relation til model A for ungdomsarbejdsløshedsraten og C for NEET-raten opgøres voksenarbejdsløsheden i forhold til arbejdsstyrken i alderen 25-64 år. I model B for ungdomsarbejdsløshedsratioen anvendes arbejdsløshedsratioen for populationen i alderen 25-64 år.

9.2 Ansættelsesbeskyttelse

I beskrivelsen af ansættelsesbeskyttelsens betydning for ungdomsarbejdsløshed anvendes i dette projekt OECDs indikator for Employment Protection Legislation (EPL). Omfanget af ansættelsesbeskyttelse afhænger af lovgivning vedrørende ansættelse, herunder regler, der favoriserer særligt udsatte grupper, lovgivning for midlertidige og begrænsede kontrakter samt afskedigelse, herunder afskedigelsesprocedure, anmeldelsesfrister og fratrædelsesgodtgørelser, særlige krav til kollektive afskedigelser og ordninger for korttidsarbejde. Forskellige institutionelle arrangementer kan sikre ansættelsesbeskyttelse, eksempelvis det private marked, arbejdsmarkedslovgivning, kollektive overenskomster, samt domstolsafgørelser eller kontraktbestemmelser på den enkelte virksomhed (OECD 1999:50-51).

OECDs EPL-indikator beregnes på baggrund af 21 variable, der kvantificerer de omkostninger og procedurer, som er forbundet ved afskedigelse af en person eller en gruppe arbejdere. Derudover inddrages de omkostninger, der er forbundet med ansættelse af arbejdere på tidsbegrænsede kontrakter eller midlertidige vikaransættelser. I den seneste opdatering af EPL-begrebet i 2008 blev følgende tilføjet: den maksimale tid ansatte har ret til at klage over urimelige fyringer, krav om administrativ autorisation og afrapportering for vikarbureau, samt krav om at midlertidigt vikaransatte får samme løn og arbejdsvilkår som fastansatte. Den samlede EPL-indikator angives på en skala fra 0-6, hvor 0 er ingen ansættelsesbeskyttelse og 6 er ekstrem høj ansættelsesbeskyttelse. Den overordnede opgørelse af EPL-indikatoren bestemmes på baggrund af tre underindikatorer, der kvantificerer forskellige aspekter af ansættelsesbeskyttelse:

1) *Individuel afskedigelse af medarbejdere på regulære kontrakter.* Denne variabel inkorporer tre aspekter for afskedigelsesbeskyttelse: a) omfanget af besværlige procedurer som arbejdsgiveren møder i forbindelse afskedigelse, herunder krav om varsling og konsultati-

oner med medarbejdere, b) opsigelsesperiode og fratrædelsesgodtgørelse pba. anciennitet, b) hvor besværligt det er, at afskedige medarbejdere ud fra reglerne om berettiget firing og den økonomiske compensation ved uberettiget firing.

2) *Ekstraomkostninger i forbindelse med kollektive afskedigelser*: Denne variabel måler yderligere forsinkelser, omkostninger eller varslingsprocedurer, når en arbejdsgiver afskediger et stort antal arbejdere på én gang. Dette mål omfatter kun ekstra omkostninger ud over dem, der er gældende for individuel afskedigelse.

3) *Regulering af midlertidige kontrakter*: Denne variabel måler reguleringen af kontrakter for tidsbegrænsede og midlertidige kontrakter i forhold til arbejdsfunktioner og varighed. Dette mål omfatter også regulering af vikarbureauer samt krav om at midlertidige ansatte skal have samme løn og arbejdsvilkår som almindelige arbejdstagere.

I forbindelse med de tre nævnte underindikatorer, der primært relaterer sig til national og regional lovgivning, inddrages ligeledes ansættelsesbeskyttelse bestemt ved kollektive overenskomster på nationalt plan. Ydermere inddrages også graden af compensation og sandsynligheden for genansættelse ved uberettiget afskedigelse, samt tidsfristen for hvor længe en ansat kan anlægge sag vedrørende uberettiget firing. Endelig inddrages også sandsynligheden for, at domstolene, på baggrund af et givent antal forlængelser af en midlertidig kontrakt, vil konvertere denne til en permanent kontrakt (Venn 2009:6-7).

OECDs EPL-metode anvendes blandt andet til at foretage studier af ansættelsesbeskyttelse på tværs af OECD-landene, både i forhold til undersøgelser af forskellige arbejdsmarkeds-systemer, men også i en økonomisk og politisk kontekst til at understrege nødvendigheden af bestemte arbejdsmarkedsreformer. Metoden kritiseres bl.a. for ikke at være tilstrækkelig objektiv, idet der tildes bestemte vægtninger af de enkelte komponenter. Størrelsen af disse vægte baseres på komponenternes relative økonomiske betydning, men OECDs opgørelse tager ikke højde for, at denne kan variere fra land til land. I forlængelse heraf kan der ligeledes rettes en kritik mod de sammensatte indikatorer, der skal afspejle retssystemets kvalitative egenskaber (dvs. håndhævelse af gældende lovgivning), da dette også kan være forbundet med en vis grad af subjektivitet.

Et andet væsentligt kritikpunkt af EPL-metoden er, at indikatoren ikke i tilstrækkelig grad inddrager betydningen af kollektive overenskomstforhandlinger og håndhævelsen af disse, hvormed der i nogle lande ikke gives et retvisende billede af ansættelsesbeskyttelsen. Ansættelsesbeskyttelse forhandlet gennem kollektive overenskomster vil indgå i indikatoren, såfremt beskyttelsen i overenskomsterne udgør en betydelig del af arbejdernes samlede ansættelsesbeskyttelse, og hvis reglerne er bestemt uden for den enkelte virksomhed. I lande, hvor ansættelsesbeskyttelse i høj grad bestemmes på den enkelte arbejdsplads, vil der derfor gives en kunstigt lav grad af ansættelsesbeskyttelse sammenlignet med lande, hvor ansættelsesbeskyttelsen i højere grad er fastlagt ved lov. I lighed med de kollektive overenskomster er håndhævelsen af ansættelsesbeskyttelsen ligeledes kun delvist inddraget i indikatoren i de lande, hvor opsigelsesreglerne ikke er fastlagt ved lov, men afgøres ved domsafgørelser. Den samme problematik opstår, når domstolene afgør, hvornår forlængelser af et givent antal tidsbegrænsede kontrakter skal føre til permanent ansættelse. EPL-indikatoren gælder desuden kun for den formelle sektor, hvormed metoden vil have en tendens til at undervurdere fleksibiliteten i lande med en stor uformel sektor¹⁰. EPL-indikatoren kan ydermere kritiseres for et ensidigt fokus på, at ansættelsesbeskyttelsen alene skal ses som en omkostning for virksomhederne ved ansættelse og afskedigelse af medarbejdere og dermed som en begrænsning af fleksibiliteten på arbejdsmarkedet. Metoden negligerer således de positive eksternaliteter, der kan være forbundet ved regulering af arbejdsmarkedet, herunder eksempelvis øget jobsikkerhed, større investeringer i virksomhedsspecifik humankapital og færre faglige konflikter. EPL-metoden kan dermed kritiseres for ikke at tage hensyn til, at landene kan udforme forskellige politikker, som kan øge både den interne og eksterne fleksibilitet, idet ansættelsesbeskyttelse blot er én parameter til at evaluere fleksibiliteten på arbejdsmarkedet (Venn 2009:13).

For at imødekomme de førnævnte kritikpunkter af OECDs EPL-metode, er der udviklet en række andre metoder til at evaluere omfanget af ansættelsesbeskyttelse på tværs af lande. Heckman og Pagés har udformet et mål, der alene fokuserer på de direkte omkostninger, herunder fratrædelsesgodtgørelse, opsigelsesvarsling og compensation for uberettiget fyring ved afskedigelse af ordinært ansatte. Denne metode er således karakteriseret ved

¹⁰ Den uformelle sektor henviser til den sorte økonomi.

ikke at anvende førømtalte subjektive og kvalitative aspekter og anvender derimod en langsigtet anciennitetskalkule¹¹ til beregning af afskedigelsesomkostningerne. I beregningen af anciennitetens indflydelse på afskedigelsesomkostninger i forskellige lande anvender Heckman og Pagés en konstant diskonterings- og opsigelsesrate, hvilket i sig selv kan være problematisk. Heckman og Pagés' indikator, der udelukkende bruger kvantitative måleenheder, indfanger således ikke kvalitative elementer som eksempelvis sandsynligheden for genansættelse ved uberettiget fyring, varslingsprocedure ved kollektiv afskedigelse etc., som er medregnet i OECDs EPL-mål (Venn 2009:13).

Et andet mål for ansættelsesbeskyttelse er udformet i Verdensbankens *Doing Business - Employing Workers*. Indikatoren indeholder en række variable inden for arbejdsmarkedspolitikken, herunder eksempelvis, hvor besværligt det er at ansætte personer på tidsbegrænsede kontrakter, varigheden af midlertidige kontrakter og niveauet for mindstelønnen. Derudover indkalkuleres ligeledes, hvor besværligt det er at fyre medarbejdere mht. opsigelsesvarsel for individuel og kollektiv afskedigelse, afskedigelsesomkostninger samt rigiditeten i arbejdstiden. Landene rangordnes på baggrund af spørgeskemaundersøgelser omkring en række underindikatorer, hvor lande med lav grad af regulering gives en høj score. Verdensbankens metode kritiseres blandt andet for ikke at inkorporere arbejdsløshedsunderstøttelse, arbejdsmarkedsprogrammer og almindelig lønforhandling. Blandt andre væsentlige kritikpunkter af Verdensbankens opgørelse af ansættelsesbeskyttelse er, at indikatoren er kalkuleret med udgangspunkt i repræsentative arbejdstagere og arbejdsgivere, samt at indikatoren hverken indeholder kollektive forhandlinger eller retsafgørelser i bestemmelsen af ansættelsesbeskyttelsen (Venn 2009:14). I forlængelse af de opstillede kritikpunkter af henholdsvis Heckman og Pages' og Verdensbankens opgørelsesmetode, herunder henholdsvis konstant diskonterings- og opsigelsesrate og udeladelsen af arbejdsløshedsunderstøttelse, arbejdsmarkedsprogrammer og almindelig lønforhandling, tages der i dette projekt udgangspunkt i OECDs EPL-indikator, der ligeledes ofte bliver anvendt til internationale sammenligninger. Dette gøres med vished om de begrænsninger, der implicit indgår EPL-målet, og de fortolkningsmæssige konsekvenser brugen af dette vil få i den

¹¹ Heckman og Pagés beregner de samlede afskedigelsesomkostninger ved at summere alle diskonterede afskedigelsesomkostninger over en 20-årig periode (Venn 2009:44)

videre analyse af ansættelsesbeskyttelse. OECD har gennem tiden opgjort EPL i tre versioner, hvor underkategorierne er blevet tillagt forskellig vægt. I dette projekt anvendes data for version 2, da denne dækker alle årene i den undersøgte periode. I denne version indgår underkategorierne med vægtene 5/12 for regulære ansættelser, 5/12 for temporære ansættelser og 2/12 for kollektive afskedigelser.

9.3 Aktiv arbejdsmarkedspolitik

I opgørelsen over landenes udgifter til arbejdsmarkedspolitik afgrænser OECD dette mål til udelukkende at omfatte initiativer, der er målrettet specifikke grupper på arbejdsmarkedet. Således udelades eksempelvis opkvalificeringsprogrammer, der er generelt tilgængelige for beskæftigede voksne, lærlingeprogrammer, der er generelt tilgængelige for unge samt arbejdsrelaterede ydelser for ansatte, hvis indkomst ligger under et vist niveau samt programmer for tidlig tilbagetrækning, som er bestemt udelukkende af alder og indbetalingshistorik. Eksempler på målrettede initiativer inkluderer programmer for registrerede ledige, opkvalificering af grupper med forhøjet ledighedsrisiko, lærlingeprogrammer for personer, der ikke har kunnet finde lærepladser, samt tilbagetræningsprogrammer, som skal tilskynde omstrukturering af specifikke brancher. Arbejdsmarkedspolitikken deles op i følgende kategorier:

1) Offentlig arbejdsformidling og administration

Denne kategori dækker over udgifter vedrørende anvisning og relaterede ydelser, herunder jobanvisning, opkvalificering, sagsbehandling, rådgivning og støtte til jobsøgning for ledige samt jobformidling og andre tjenester for arbejdsgivere, såfremt udgifterne for disse kan opgøres separat. Desuden indeholder kategorien udgifterne i forbindelse med administrationen af arbejdsløsheds- og tilbagetrækningsydelser, angivet i kategori 8 og 9, så vidt det er muligt at opgøre udgifterne for disse separat (OECD 2013b:2).

2) Opkvalificering

Kategorien deles op i tre grupper ud fra, hvor aktiviteterne i forbindelse med opkvalificeringen foregår. Institutionel opkvalificering dækker over programmer, hvor opkvalificering primært (over 75% af tiden) finder sted på en uddannelsesinstitution, mens arbejdspladsopkvalificering primært (over 75% af tiden) foregår på arbejdspladsen. Endelig klas-

sificeres programmer, hvor tiden deles ligeligt mellem uddannelsesinstitutionen og arbejdspladsen som vekslende opkvalificering. Speciel støtte til lærepladser indgår ligeledes i denne kategori og omfatter programmer, der giver arbejdsgivere incitamenter til at rekruttere lærlinge fra udvalgte målgrupper samt opkvalificeringsstøtte til særligt udsatte grupper. Kategorien indeholder ikke generelle lærlingeprogrammer, da disse anses for at være en del af det almindelige uddannelsessystem og dermed ikke en del af arbejdsmarkedspolitikken (OECD 2013b:2-3).

3) Jobrotation og jobdeling

Denne kategori dækker over jobrotation, hvor en medarbejder erstattes midlertidigt med en ledig eller en person fra en anden målgruppe i en fastlagt tidsperiode. Jobdeling er programmer, hvor en medarbejder kun delvist erstattes med en ledig eller en person fra en anden målgruppe (OECD 2013b:3).

4) Beskæftigelsesincitamenter

I denne kategori findes programmer for rekrutteringsincitamenter, der dækker over tidsbegrænset støtte til virksomheder, som ansætter ledige eller personer fra andre målgrupper. Samtidig indgår også ansættelsesfastholdelse, hvor støtten har til formål at fastholde beskæftigelse i situationer med omstrukturering. Arbejdsrelaterede ydelser for ansatte, hvis indkomst ligger under et vist niveau, indgår dog ikke i kategorien (OECD 2013b:3).

5) Støttet beskæftigelse og revalidering

Denne kategori indbefatter støttet beskæftigelse med subsidier til ansættelse af personer med permanent eller langvarig nedsat arbejdsevne. Disse programmer er typisk ikke tidsbegrænsede. Livslang beskyttet arbejde indgår dog ikke under arbejdsmarkedspolitikken, da dette hører under det socialpolitiske område. Revalidering dækker over opkvalificering for personer med nedsat arbejdsevne, men social og medicinsk rehabilitering er dog ikke inkluderet (OECD 2013b:3).

6) Direkte jobskabelse

Kategorien dækker over initiativer, der skal skabe nye job, typisk med samfundsmæssig eller social karakter, for langtidsledige eller andre der er svære at placere. Programmerne

henvender sig oftest til den offentlige- eller non-profit-sektoren, men også programmer for den private sektor indgår. Hovedparten af lønudgiften dækkes normalt af staten, men beskyttet beskæftigelse indgår dog ikke i denne kategori (OECD 2013b:3).

7) Opstartsincitament

I kategorien indgår programmer til at fremme iværksætteri og tilskynde ledige og andre målgrupper til at starte egen virksomhed og blive selvstændige (OECD 2013b:4).

Omfanget af den aktive arbejdsmarkedspolitik vil i dette projekt blive opgjort på baggrund af tal for OECD, der opgør forbruget af aktiv arbejdsmarkedspolitik som en procentvis andel af BNP. Dette mål giver således en indikation af landenes anvendelse af aktiv arbejdsmarkedspolitik. Da der ikke opgøres specifikke tal for, hvordan forbruget på aktiv arbejdsmarkedspolitik fordeler sig i forhold til alder, er det ikke muligt at sammenligne, hvor stor en del af den aktive arbejdsmarkedspolitik, der bliver anvendt for unge i alderen 15-24 år. Den manglende selektion af en specifik gruppe betyder således, at der ikke tages højde for, at omfanget af ungdomsarbejdsløshed kan påvirke det enkelte lands forbrug per ledig person i alderen 15-24 år. På trods af at det ikke er muligt, at isolere landenes forbrug på aktiv arbejdsmarkedspolitik for unge, kan målet dog give en god indikation af, hvorledes omfanget af aktiv arbejdsmarkedspolitik påvirker ungdomsarbejdsløsheden.

9.4 Anvendelse af duale uddannelsesforløb

For at sammenligne effekten af landenes forskellige uddannelsessystemer tages der udgangspunkt i de gennemgåede uddannelsesregimer hos Blossfeld et al. (2005). Som en indikator for anvendelsen af duale uddannelsesforløb anvendes andelen af studerende i erhvervsuddannelserne, der deltager i duale uddannelsesforløb, hvor skolegang kombineres med virksomhedsrettede lærepladsforløb. OECD opgør det samlede antal studerende i *upper secondary education*, som deltager i duale uddannelsesforløb (*Combined school and work-based vocational and technical programmes*).

Upper secondary education svarer her til ISCED¹² 3, der i de fleste OECD-lande er det afsluttende trin i den sekundære uddannelse. Adgangsalderen er typisk 15 eller 16 år og uddannelsernes varighed varierer mellem 2 og 5 år. *Combined school and work-based vocational and technical programmes* dækker over uddannelsesprogrammer, hvor under 75 pct. af pensum gennemgås indenfor skolens rammer. Programmerne kan indeholde lærepladsforløb, der involverer skole- og arbejdsbaseret uddannelse og programmer med skiftevis fremmøde på uddannelsesinstitutionen og deltagelse i arbejdsbaseret uddannelse (OECD 2012:327-28). For at beregne den såkaldte VET-rate divideres antallet af studerende, der deltager i duale uddannelsesforløb, med antallet af studerende på højere sekundære uddannelser. Denne rate anvendes i flere internationale studier, hvor den viser sig at have en stor forklaringsevne i forhold til ungdomsarbejdsløshed. Det vurderes således, at VET-raten i dette projekt kan anvendes til at give en indikation af effekten af duale uddannelsesforløb.

9.5 Rådighedskrav

I beskrivelsen af rådighedskravernes betydning for ungdomsarbejdsløshed tages der udgangspunkt i en indikator udformet af Finansministeriet i 2003/2004. Indikatoren for rådighedskraverne er baseret på en spørgeskemaundersøgelse, som Finansministeriet sendte til 32 lande. Spørgsmålene omhandlede bl.a. en karakteristik af de nationale arbejdsløshedsforsikringer, den aktive arbejdsmarkedspolitik, samt en række andre mere specifikke spørgsmål om rådighedsforpligtelser og supplerende ydelser. Undersøgelsen fra 2003/2004 indeholder informationer om rådighedskrav for 25 lande (Finansministeriet 2005:2).

Indikatoren for rådighedskraverne er baseret på 8 underkategorier, hvor landene tildeles mellem 1 og 5 point i henhold til, hvor skrappe reglerne er. 1 point udtrykker minimale rådighedskrav, mens 5 point udtrykker maksimalt strenge regler. Nedenfor præsenteres de 8 kategorier, som danner grundlag for den samlede indikator, samt de spørgsmål som blev stillet til hver enkelt kategori. Finansministeriet tildeler herefter de otte kategorier en vægt

¹² International Standard Classification of Education

i henhold til, hvor meget disse antages at påvirke rådigheden blandt arbejdsløse, hvor summen af disse vægte er 6,25.

1. Krav til jobsøgningsaktivitet (vægt 0,75)

"Are the unemployed required to report or to provide evidence of job search during the spell of unemployment?"

2. Rådighedskrav ved deltagelse i aktive arbejdsmarkedsprogrammer (vægt 1)

"Is the unemployed available for work during participation in active labour market programmes (ALMP's)?"

3. Beskæftigelsesmæssig mobilitet (vægt 1)

"What requirements must the unemployed fulfil with respect to occupational mobility?"

"Do the requirements of occupational mobility change over the unemployment spell?"

4. Geografisk mobilitet (vægt 1)

"What requirements must the unemployed fulfil with respect to geographical mobility?"

"Do the requirements of geographical mobility change over the employment spell?"

5. Omfang af legitime grunde til at afvise jobtilbud (vægt 0,25)

"Can the unemployed refuse to accept a job offer or to participate in ALMP's without losing the right to unemployment benefit (if yes please state the valid reasons for refusal)?"

6. Sanktioner i ydelser i tilfælde af selvforskyldt ledighed (vægt 0,5)

"What kinds of sanctions are attached to self-inflicted unemployment as in case where the person in question quits a job?"

7. Sanktioner i ydelser i tilfælde af afvisning af job uden legitime grunde (vægt 1)

"What kinds of sanctions apply to cases where the unemployed refuses to accept a job offer or to participate in ALMP's?"

8. Sanktioner i ydelser i tilfælde af gentagende afvisninger af jobtilbud (vægt 0,75)

"Are there any special sanctions attached to cases where the unemployed, repeatedly, has refused job offers?"

Kategori 1 beskriver i hvilken grad, der stilles krav om aktiv jobsøgning for den ledige. Dette kriterium er defineret på baggrund af, hvor ofte den ledige skal kontakte jobformidlingen, og hvor intensivt den ledige skal søge job. Kategori 2 omhandler hvilke rådighedsforpligtelser, der gælder for arbejdsløse personer, der deltager i arbejdsmarkedsprogrammer. Kravene vurderes som skrappe, hvis den arbejdsløse har pligt til at tage et job, selv om vedkommende deltager i subsidieret beskæftigelse eller opkvalificering. Kategori 3 skildrer, i hvilken grad den ledige skal tage et job, som denne er i stand til at udføre, uanset tidligere job og uddannelsesniveau. Der tages højde for den lediges jobegnethed, og

hvis den ledige skal acceptere alle slags job, som vedkommende kan bestride, vil rådighedskravene karakteriseres som skrappe. Kategori 4 beskriver, hvilke krav der stilles til geografisk mobilitet. Kravene til geografisk mobilitet vurderes at være strengere des længere transporttid den ledige må acceptere for at finde beskæftigelse. Der tages ikke højde for, at kravene til geografisk mobilitet kan variere med kvaliteten af infrastrukturen og størrelsen af de respektive lande. Omfanget af legitime grunde til at afvise jobtilbud er beskrevet i kategori 5, hvor hvert land opgør en liste over de rettigheder, som den ledige har i forhold til at afvise et job i relation til helbred, moral og arbejdsmarkedsregler. Da listerne ikke nødvendigvis giver et fyldestgørende billede af, hvilke regler der gælder, tildeles denne kategori lav vægt. Kategori 6 omhandler sanktioner i arbejdsløshedsydelsen i tilfælde af selvforskyldt ledighed. Kriteriet for hvor strenge sanktionerne er, beregnes på baggrund varigheden af sanktionerne. På samme vis beregnes sanktionerne ved uberettiget afvisning af jobtilbud i kategori 7 og gentagne afvisninger af jobtilbud i kategori 8 (Finansministeriet 2005:5-8).

Den samlede indikator for rådighedskravene kan bidrage til at undersøge, hvorledes rådighedskrav påvirker ledighedsniveauet. Indikatoren er ikke specificeret for unge, hvorfor sammenligningsgrundlaget tager udgangspunkt i de generelle rådighedsregler. Der tages således ikke højde for, at nogle lande i den undersøgte periode kan have haft særlige rådighedsregler for unge, som kan være strengere end for resten af arbejdsstyrken. Dermed vil effekten på ungdomsledigheden i et land med særligt strenge krav til unge blive undervurderet. Der kan endvidere rettes en generel kritik af Finansministeriets metode, idet landene tildeles hele point. Dette kan være problematisk, da der inden for den enkelte score kan være betydelige forskelle. Dette ses eksempelvis ved, at Danmark og Sverige begge tildeles samme score(=1) for aktiv jobsøgning, selvom kravene i Sverige formelt er noget strengere, da den ledige i Sverige skal søge job på fuld tid, mens den ledige i Danmark blot skal stå til rådighed for arbejdsmarkedet (Finansministeriet 2005:18-20).

Danielle Venn udgav i 2012 en artikel for OECD under titlen *Eligibility Criteria for Unemployment Benefits*, hvor der blev foretaget en undersøgelse af OECD-landenes rådighedskrav. Den anvendte metode i denne undersøgelse var en spørgeskemaundersøgelse, som i vid udstrækning var udformet som Finansministeriets fra 2004, og de undersøgte

variable og operationalisering af disse var ligeledes i høj grad inspireret af Finansministeriets publikation. Venns opgørelsesmetode har én væsentlig distinktion i forhold til Finansministeriets, idet Venn tillægger alle underindikatorer samme vægt. Dette betyder eksempelvis, at økonomiske sanktioner tillægges relativt større betydning, mens beskæftigelsesmobilitet og geografisk mobilitet tillægges relativt mindre betydning. Dette kan således betyde, at lande, hvis rådighedsregler i høj grad er baseret på økonomiske sanktioner, vil opnå en relativ højere rådighedsindikator, mens lande der stiller høje krav til beskæftigelsesmobilitet og geografisk mobilitet, vil opnå en relativ lavere score i forhold til Finansministeriets opgørelsesmetode. Venns opgørelsesmetode inddrager ligesom Finansministeriets ikke specifikke rådighedskrav for unge, hvilket kunne ændre landenes score og landenes relative placering. Da der i artiklen ikke er opgjort tal fra før 2011, anvendes Finansministeriets metode, idet denne indikator indgår i den undersøgte tidsperiode. Rådighedskravene kan endvidere tænkes at være strammet i nogle lande som en del af de økonomiske reformer, der er vedtaget i kølvandet på den økonomiske krise.

9.6 Skatteniveau

I publikationen *Taxing Wages* udgiver OECD statistik for den gennemsnitlige og marginale skattebyrde i medlemslandene. Denne udregnes på baggrund af arbejdenes indkomstskat, sociale bidrag og familieydelse i form af overførselsindkomster, samt sociale bidrag og lønsumsskatter betalt af arbejdsgiverne. Skatter, sociale bidrag og overførselsindkomster er opgjort for 8 forskellige husholdningstyper baseret på ægteskabelig status, antal børn og indkomstniveau relativt til en gennemsnitlig arbejder, samt om der er en eller to forsørgere i husholdningen. Resultaterne af opgørelsen indbefatter både den gennemsnitlige og marginale skattebyrde for hver af de 8 husholdningstyper.

OECD vurderer med denne simple sammenligning af skatter og overførsler for husholdningseksemplerne at undgå mange af de definitionsproblemer, der opstår ved mere komplekse internationale sammenligninger af skattebyrder og overførselsindkomster. Dog medgives det, at metoden har den ulempe, at indkomsten for den gennemsnitlige arbejder varierer med indkomstfordelingen i de forskellige lande. OECD finder således, at opgørelsen har sine begrænsninger og eksempelvis ikke kan anvendes som en indikator for den offentlige sektors samlede effekt på skatteydernes velfærd. Da offentlige ydelser som pensi-

on, sundhedssikring, almene boliger og gratis uddannelse ikke indgår i opgørelsen kan den, ifølge OECD, ikke anvendes som et mål for den reelle levestandard for arbejderne i de forskellige lande (OECD 2013c).

Et andet væsentligt kritikpunkt i forhold til anvendelse af den gennemsnitlige skattekil er, at denne ikke er opgjort for specifikke aldersgrupper. I den forbindelse vurderes det, at skattekil for husholdningstypen bestående af en single uden børn og en indkomst på 67-100 pct. af den gennemsnitlige arbejder kan anvendes som en indikator for den skattekil, der påvirker unges incitament til at finde beskæftigelse.

9.7 Arbejdsløshedskompensation

For at sammenligne omfanget af arbejdsløshedskompensation anvendes nettokompensationsgraden, der beregnes som det relative forhold mellem arbejdsindkomst og arbejdsløshedsunderstøttelsen. For at kunne sammenligne nettokompensationsgraden mellem landene, er det nødvendigt at fastlægge, hvad der forstås ved lønindkomst. OECD har lavet en række antagelser, som er nødvendige for at fastlægge henholdsvis brutto- og nettoindkomsten ved beskæftigelse og arbejdsløshed. For det første anvender OECD den kontante indkomst, hvor nettoindkomsten er bruttoindkomsten plus kontantydelse¹³, fratrasket sociale bidrag og skatter. I OECDs definition af bruttoindkomst ses der således bort fra skatter og bidrag betalt af lønmodtageren, hvorfor disse heller ikke indgår i nettoindkomsten. Denne opgørelsesmetode inddrager dermed ikke potentielle forskelle mellem landenes sociale sikkerhedsbidrag fra arbejdsgiverne eller andre bidragsydere udover de bidrag, der påvirker en *average workers* indkomst. Dette kan betyde, at arbejdstagere i lande med høj grad af arbejdsgiverfinansiering vil have en højere kompensation end angivet af OECD.

I beregningen af landenes kompensationsgrader anvender OECD en repræsentativ gennemsnitsperson, defineret som en *average worker*. En række antagelser og forsimplinger er blevet lavet om denne *average worker*, herunder:

- 1) Udvælgelse af bestemte brancher, hvor bl.a. landbrug, fiskeri, uddannelse og offentlig administration er udeladt.

¹³ Cash benefits omfatter bl.a. arbejdsløshedsforsikring- og understøttelse og børnebidrag, men inkluderer eksempelvis ikke aldersrelaterede ydelser (pension/førtidspension) og tidlig tilbagetrækning.

- 2) Data om gennemsnitlig indkomst er samlet på nationalt plan og tager ikke hensyn til regionale forhold.
- 3) Arbejdstager er en voksen mand/kvinde og arbejder indenfor de udvalgte brancher.
- 4) Arbejdstageren antages at være fuldtidsbeskæftiget gennem et helt sammenhængende år, selvom flere lande ikke er i stand til at adskille opgørelsen af fuldtids- og deltidsbeskæftigelse.
- 5) Den årlige indkomst er beregnet som gennemsnittet af timelønnen i hver uge, måned eller kvartal, vægtet med arbejdstimerne i hver periode, hvor det antages, at arbejdstageren ikke er periodevis arbejdsløs eller syg eller at arbejdsgiver betaler feriegodtgørelse.
- 6) Indkomsten antages at inkludere den gennemsnitlige overarbejdstid samt ekstrabetaling i form af bl.a. bonusser og feriepenge, men inkluderer ikke udbyttebetalinger (OECD 2007:183-87).

I relation til kompensationsgraden beregnes overførselsindkomsten ud fra den kontante udbetaling i form af bl.a. arbejdsløshedsunderstøttelse, boligstøtte og støtte til enlige forsørgere, mens aldersrelaterede ydelser samt ydelser der relaterer sig til den aktive arbejdsmarkedspolitik, eksempelvis ikke er medregnet (OECD 2007:189). OECD har udformet en statistik for nettokompensationsgraden beregnet som et gennemsnit over 5 års ledighedsperiode for fire forskellige familietyper og to indkomstgrupper. OECD opgør ikke særskilte kompensationsgrader på baggrund af alder, hvorfor der i den følgende analyse tages udgangspunkt i nettokompensationsgraden for en enlig person, uden børn og med en indkomst svarende til 67-100 pct. af en average worker. Den 5-årig nettokompensationsgrad anvendes i dette speciale til at sammenligne kompensationsgraderne i de undersøgte lande, da denne tager højde for, at der kan være store forskelle i varigheden af arbejdsløshedskompensationen mellem de undersøgte lande.

10. Beskrivelse af variable og datasæt

I det følgende afsnit præsenteres først en kort beskrivelse af, hvorledes de udvalgte variable er opgjort. Herefter følger en beskrivelse af det anvendte datasæt for de undersøgte variable. Disse data danner baggrund for den økonometriske analyse af ungdomsarbejdsløshed og er fremstillet i bilag A.

10.1 Variabelbeskrivelse

For at efterprøve de opstillede hypoteser empirisk vil der blive opstillet en økonometrisk model, der anvender data fra en række europæiske lande. Modellen opstilles med henblik på at forklare niveauet for ungdomsarbejdsløsheden som en funktion af en række forklarende variable. For at tage højde for de tidligere nævnte metodemæssige problemstillinger ved forskellige ungdomsarbejdsløshedsbegreber opstilles en model for hvert ledighedsbegreb. De afhængige variable i modellerne er således ungdomsarbejdsløshedsrate, ungdomsarbejdsløshedsratio og NEET-raten. Til at forklare ungdomsarbejdsløsheden er der på baggrund af teorierne og de opstillede hypoteser udvalgt en række forklarende variable, der kan anvendes som indikatorer for de gennemgåede institutionelle parametre. Dette gøres med henblik på at undersøge, i hvilken grad disses betydning for ungdomsarbejdsløsheden stemmer overens med de opstillede hypoteser. Nedenfor følger en kort beskrivelse af de udvalgte variable.

Voksenarbejdsløsheden dækker over arbejdsløshedsraten for personer i aldersgruppen 25-64 år. I undersøgelsen af ungdomsarbejdsløshedsratioen for unge anvendes arbejdsløshedsratioen blandt 25-64-årige for at have sammenlignelige mål. Variablen anvendes som en proxy for den generelle arbejdskraftsefterspørgsel for at tage højde for, at denne kan have stor betydning for niveauet af ungdomsarbejdsløshed og kan variere mellem landene.

Ansættelsesbeskyttelse er operationaliseret ved OECDs Employment Protection Legislation-indikator, EPL, der er opgjort som en score, som går fra 0 ved ingen ansættelsesbeskyttelse til 6 ved en meget høj grad af beskyttelse.

Aktiv arbejdsmarkedspolitik dækker over anvendelsen af arbejdsmarkedsprogrammer opgjort som andelen af BNP, der anvendes på aktiv arbejdsmarkedspolitik.

Anvendelse af duale uddannelsesforløb angiver hvor stor en andel af de studerende på erhvervsuddannelserne, som deltager i kombinerede uddannelsesforløb. Denne andel opgøres på baggrund af OECDs mål for Vocational Education and Training.

Kompensationsgraden er opgjort som andelen af en persons indkomst, der i tilfælde af arbejdsløshed bliver kompenseret. Denne er udregnet som en nettoprocentsats af lønnen ved at være i beskæftigelse, og er beregnet som et gennemsnit over en 5 års ledighedsperiode. For at tage højde for, at unge ofte har en lavere indkomst end resten af arbejdsstyrken, opgøres den gennemsnitlige kompensationsgrad for en enlig person uden børn, der tjener mellem 67-100 pct. af en average workers løn.

Skattesats angiver den nettoskattesats, som den unge skal betale af sin arbejdsindkomst. For at tage højde for, at unge har en lavere indkomst tages der udgangspunkt i skattesatsen for en enlig person uden børn, som tjener 67 pct. af en average workers løn.

Rådighedskrav anvendes til at indikere, hvor skrappe rådighedskrav de enkelte lande stiller i forhold til ledige unge. Rådighedskravene er opgjort for alle personer, der modtager arbejdsløshedskompensation, og er således ikke specifikt opgjort for unge. Rådighedskravene er opgjort som en indikator fra 1 til 5, hvor landene tildeles mellem 1 point for minimale rådighedskrav og 5 point for meget strenge rådighedskrav.

10.2 Beskrivelse af data

Det anvendte data for de udvalgte lande er indsamlet af OECD og Eurostat. Da dette speciale har til formål at undersøge variationer i ungdomsarbejdsløshed i Europa, er så mange europæiske lande som muligt medtaget. I enkelte lande er der ingen observationer for én eller flere variable, og disse lande er således ikke medtaget i datasættet, idet minimum én observation for hver variabel er nødvendig for at der kan udformes en regressionsanalyse. De undersøgte lande, hvor data er tilgængelig, er således Belgien, Danmark, Finland, Frankrig, Holland, Irland, Italien, Norge, Polen, Schweiz, Slovakiet, Spanien, Storbritannien, Sverige, Tjekkiet, Tyskland, Ungarn og Østrig. Den undersøgte periode er årene 2001-2008, hvor alle variablene, med undtagelse af indikatoren for rådighedskrav, er opgjort årligt. Indikatoren for rådighedskrav er baseret på Finansministeriets opgørelse fra 2004. Perioden 2001-2008 er valgt, da der for flere af variablene mangler data fra 2009 og

frem, som følge af ændret opgørelsesmetode eller databrud. Eurostats og OECDs databaser mangler dog i den undersøgte periode enkelte observationer for nogle af landene, hvilket fremgår af datasættet i bilag A.

11. Analyse

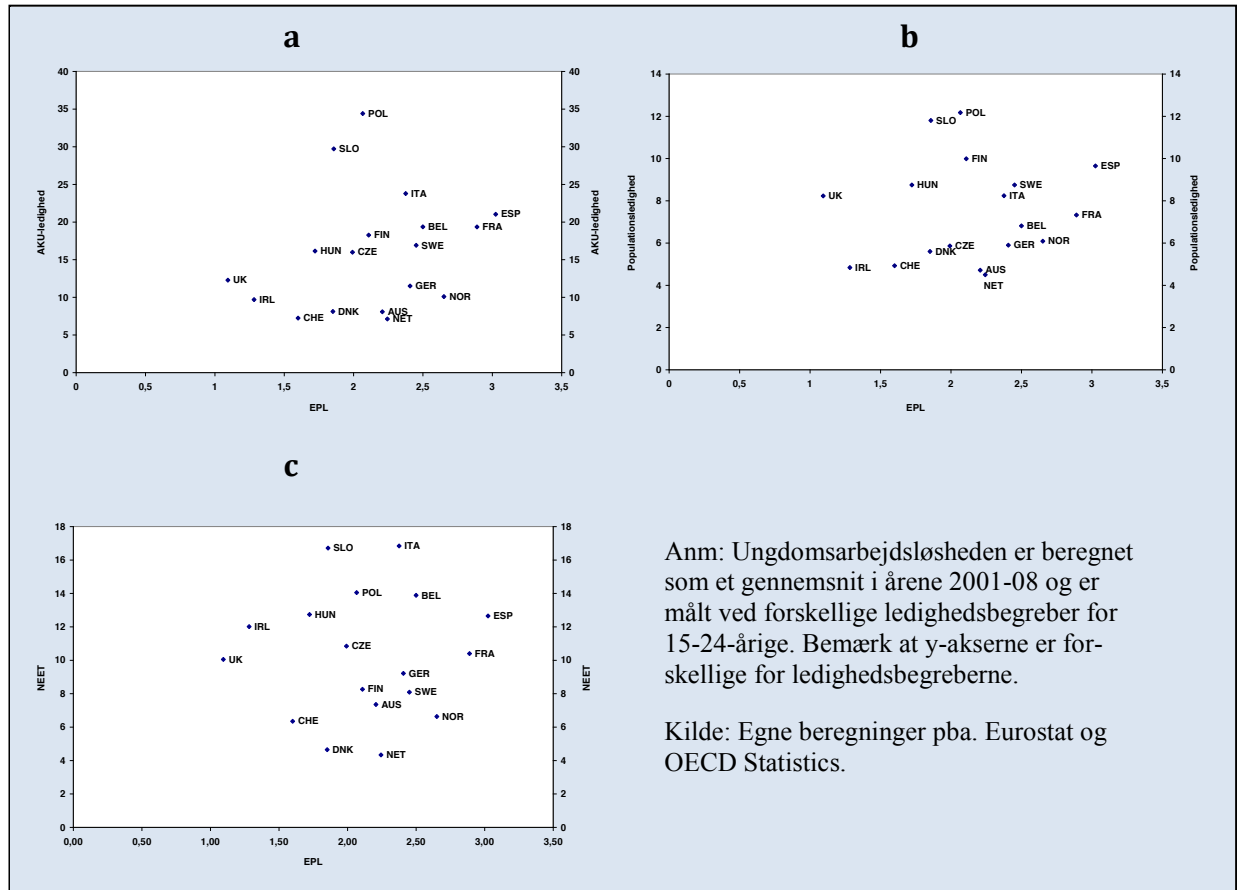
I det følgende fremstilles en analytisk gennemgang af ungdomsarbejdsløsheden i de undersøgte lande med udgangspunkt i de præsenterede teorier og hypoteser. Analysen vil være opbygget således, at hver af de udvalgte institutionelle parametre, som er valgt på baggrund af hypoteserne, først inspiceres grafisk for at undersøge, om de valgte parametre har en betydning for ungdomsarbejdsløsheden. Herefter opstilles de samlede økonometriske modeller, hvor parametrenes effekt analyseres. Efterfølgende udformes en analyse af samspillet mellem arbejdsmarkedets institutioner, og endelig udformes en klyngeanalyse, hvor landene på baggrund af parametrene inddeles i klynger for at identificere potentielle sammenhænge mellem forskellige institutioner, og i hvilken grad disse kan forklare variationen i landenes ungdomsarbejdsløshed.

11.1 Inspektion af ansættelsesbeskyttelse

Af figurerne 13a, 13b og 13c nedenfor fremgår sammenhængen mellem landenes ungdomsarbejdsløshed og den overordnede EPL-indikator. Med udgangspunkt i hypotese 1 forventes det, at lande med høj ansættelsesbeskyttelse ligeledes vil have høj ungdomsarbejdsløshed.

Betrages ungdomsarbejdsløshedsraten fremgår det, at Holland, Danmark, Schweiz og Østrig havde den laveste ungdomsarbejdsløshedsrate blandt unge under 25 år. Omvendt fremgår det, at Slovakiet, Polen, Italien og Spanien er de lande, som havde den højeste ungdomsarbejdsløshedsrate. Af figur 13a ses der umiddelbart en tendens til en positiv relation mellem landenes EPL-indikator og ungdomsarbejdsløshedsniveau, hvilket kan tyde på at høj ansættelsesbeskyttelse medvirker til høj ungdomsarbejdsløshed. Ses der imidlertid bort fra Polen og Slovakiet, som kan karakteriseres som outliers, idet disse landes generelle arbejdsløshed ligeledes har været høj sammenlignet med de andre europæiske lande, synes der at være en tydeligere relation mellem graden af ansættelsesbeskyttelse og ungdomsarbejdsløshed.

Figur 13 – Sammenhæng mellem EPL og ungdomsarbejdsløshed.

Betragtes relationen mellem EPL og ungdomsarbejdsløshedsratioen for 15-24-årige i figur 13b, er den forventede positive relation mellem de to variable mindre tydelig. Eksempelvis fremgår det, at Storbritannien, som havde den laveste EPL-indikator, samtidig havde høj ungdomsledighed. Omvendt er Holland og Østrig eksempler på lande, der havde en forholdsvis høj EPL og samtidig havde en lav ungdomsarbejdsløshed. Ses der bort fra Slovakiet og Polen, kan der ses en svagt positiv sammenhæng blandt de resterende lande.

I figur 13c er landene fordelt efter NEET-raten. Af figuren fremgår det, at Danmark og Holland havde den laveste NEET-rate, mens Italien og Slovakiet havde den største andel af unge, der hverken er i uddannelse eller beskæftigelse. Betragtes landenes samlet fremgår der ikke nogen tydelig sammenhæng mellem landenes ansættelsesbeskyttelse og NEET-rate. Dette kan indikere, at omfanget af ansættelsesbeskyttelse er en mindre væ-

sentlig faktor i forhold til NEET-raten. Dette kan ses i sammenhæng med, at denne gruppe ledige kan have en svag tilknytning til arbejdsmarkedet, hvorfor ledigheden for denne gruppe i mindre grad synes at være påvirket af omfanget af ansættelsesbeskyttelse.

På baggrund af figur 13a 13b 13c ovenfor, kan der ikke udledes en klar og entydig sammenhæng mellem EPL og omfanget af ungdomsarbejdsløshed. Den tydeligste sammenhæng fremgik ved ungdomsarbejdsløshedsraten, hvor en positiv relation mellem EPL og ungdomsarbejdsløsheden synes at være til stede. Derimod var relationen mellem EPL og ungdomsarbejdsløshedsratioen og relationen mellem EPL og NEET-raten mindre tydelig.

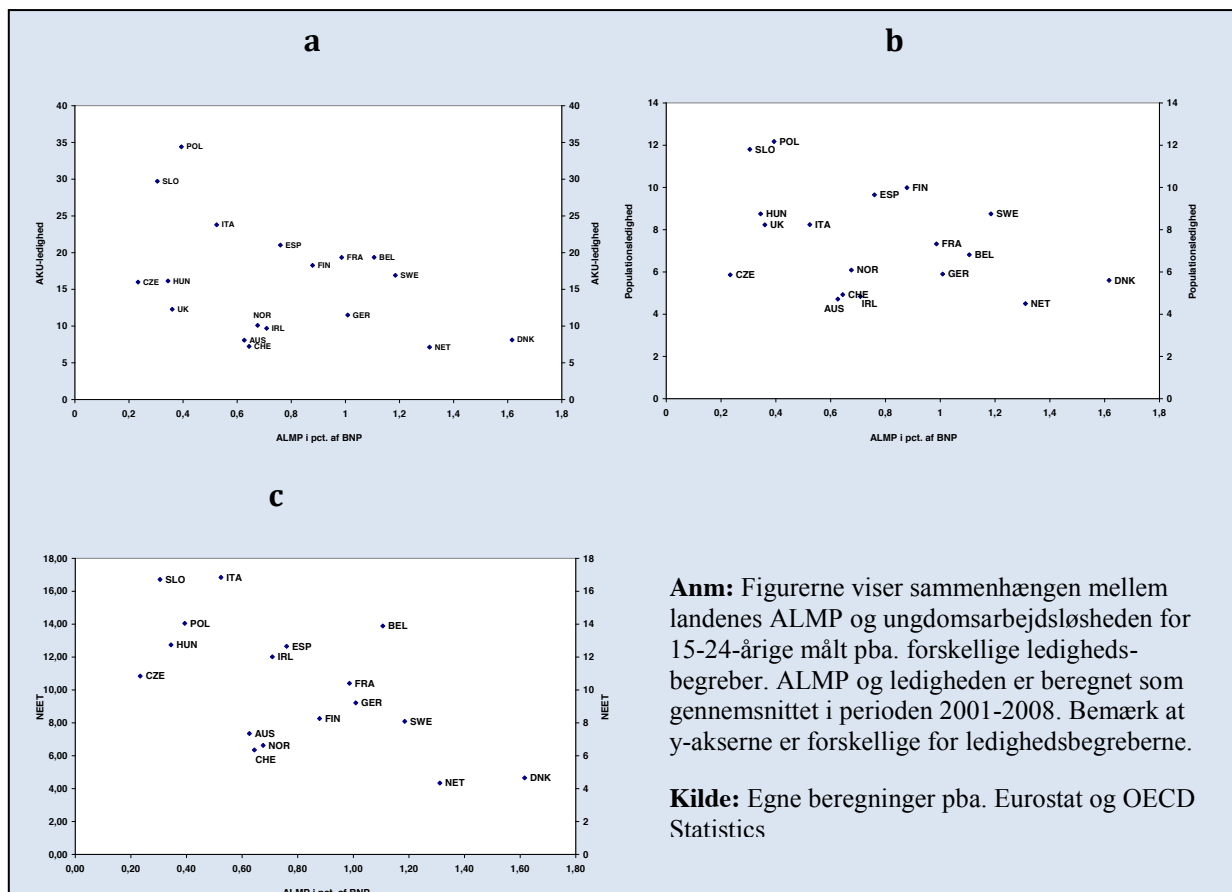
11.2 Inspektion af aktiv arbejdsmarkedspolitik

I det følgende gennemføres en grafisk inspektion af sammenhængen mellem aktiv arbejdsmarkedspolitik og ungdomsarbejdsløsheden. Med udgangspunkt i hypotese 2 forventes det at lande, der anvender en stor andel af BNP på aktiv arbejdsmarkedspolitik, vil have en lavere ungdomsarbejdsløshed. Dette skyldes, at den aktive arbejdsmarkedspolitik kan øge unges tilknytning til arbejdsmarkedet og sikre et bedre match på arbejdsmarkedet, bl.a. som følge af opkvalificering og jobtræning.

I figur 14 præsenteres et plot af landenes forbrug på aktiv arbejdsmarkedspolitik og deres niveau af ungdomsarbejdsløshed. Betragtes figur 14a synes der overordnet at være en sammenhæng mellem landenes forbrug til aktiv arbejdsmarkedspolitik og niveauet af ungdomsarbejdsløshed. Det fremgår således, at Danmark og Holland var de lande, der anvendte den største andel af BNP på aktiv arbejdsmarkedspolitik og samtidig også var de lande, der havde den laveste ungdomsarbejdsløshedsrate. Modsat anvendte de østeuropæiske lande en markant lavere andel af BNP på aktiv arbejdsmarkedspolitik, og disse lande havde samtidig relativt høj ungdomsarbejdsløshed. Der er nogle undtagelser fra den generelle tendens, herunder eksempelvis Sverige og Belgien, som var blandt de lande, der anvendte flest ressourcer på aktiv arbejdsmarkedspolitik, men samtidig også var blandt de lande, der havde høj ledighed blandt unge. I modsætning hertil anvendte Schweiz og Østrig en mindre andel af BNP på aktiv arbejdsmarkedspolitik, men havde samtidig nogle af de laveste ledighedsprocenter i perioden. Betragtes landene overordnet, synes dog at være

en negativ sammenhæng mellem landenes forbrug på aktiv arbejdsmarkedspolitik og ungdomsarbejdsløshedsraten.

Figur 14 – Sammenhæng mellem aktiv arbejdsmarkedspolitik og ungdomsarbejdsløshed.

Figur 14b viser relationen mellem aktiv arbejdsmarkedspolitik og ungdomsarbejdsløshedsratioen. Der ses for dette ledighedsbegreb ikke en lige så tydelig relation mellem ungdomsarbejdsløshedsratioen og den aktive arbejdsmarkedspolitik. Således ses det af figuren, at relationen mellem ungdomsarbejdsløshed og aktiv arbejdsmarkedspolitik varierer betydeligt mellem landene. Danmark havde den laveste ledighed blandt de skandinaviske lande, efterfulgt af Norge, mens ungdomsarbejdsløshedsratioen var noget højere i Sverige og Finland. Der er således relativ stor spredning mellem de enkelte lande, herunder særligt for de lande, der anvendte relativt få ressourcer på aktiv arbejdsmarkedspolitik.

I figur 14c ses fordelingen af landene med udgangspunkt i NEET-raten og den aktive arbejdsmarkedspolitik. Betragtes gruppen af unge, der hverken er i beskæftigelse eller uddannelse ses der en forholdsvis tydelig sammenhæng mellem omfanget af aktiv arbejdsmarkedspolitik og ledighedsniveauet. Således fremgår det, at flere af de lande, der anvendte en stor andel af BNP på aktiv arbejdsmarkedspolitik, ligeledes er de lande, der havde det laveste niveau af unge, der hverken var i uddannelse eller beskæftigelse. For NEET-raten er der også enkelte undtagelser, herunder Belgien og Spanien, der trods et relativt højt forbrug på aktiv arbejdsmarkedspolitik ligeledes havde høj en NEET-rate, mens Øst-rig og Schweiz er eksempler på det modsatte. Omfanget af unge, der hverken er i uddannelse eller beskæftigelse var mindst i Holland, Danmark og Schweiz og størst for Italien, Slovakiet og Polen. Der fremgår endvidere en tendens til, at andelen af unge, der hverken er i beskæftigelse eller uddannelse, er størst for de syd- og østeuropæiske lande og relativt lavt for de nordiske lande med undtagelse af Norge. Af figuren fremgår således en negativ relation mellem aktiv arbejdsmarkedspolitik og ungdomsarbejdsløshed målt ved NEET-raten. Dette kan indikere, at aktiv arbejdsmarkedspolitik kan have en reducerende effekt på andelen af unge, der hverken er i uddannelse eller beskæftigelse, eksempelvis gennem opkvalificering via uddannelse og jobtræning.

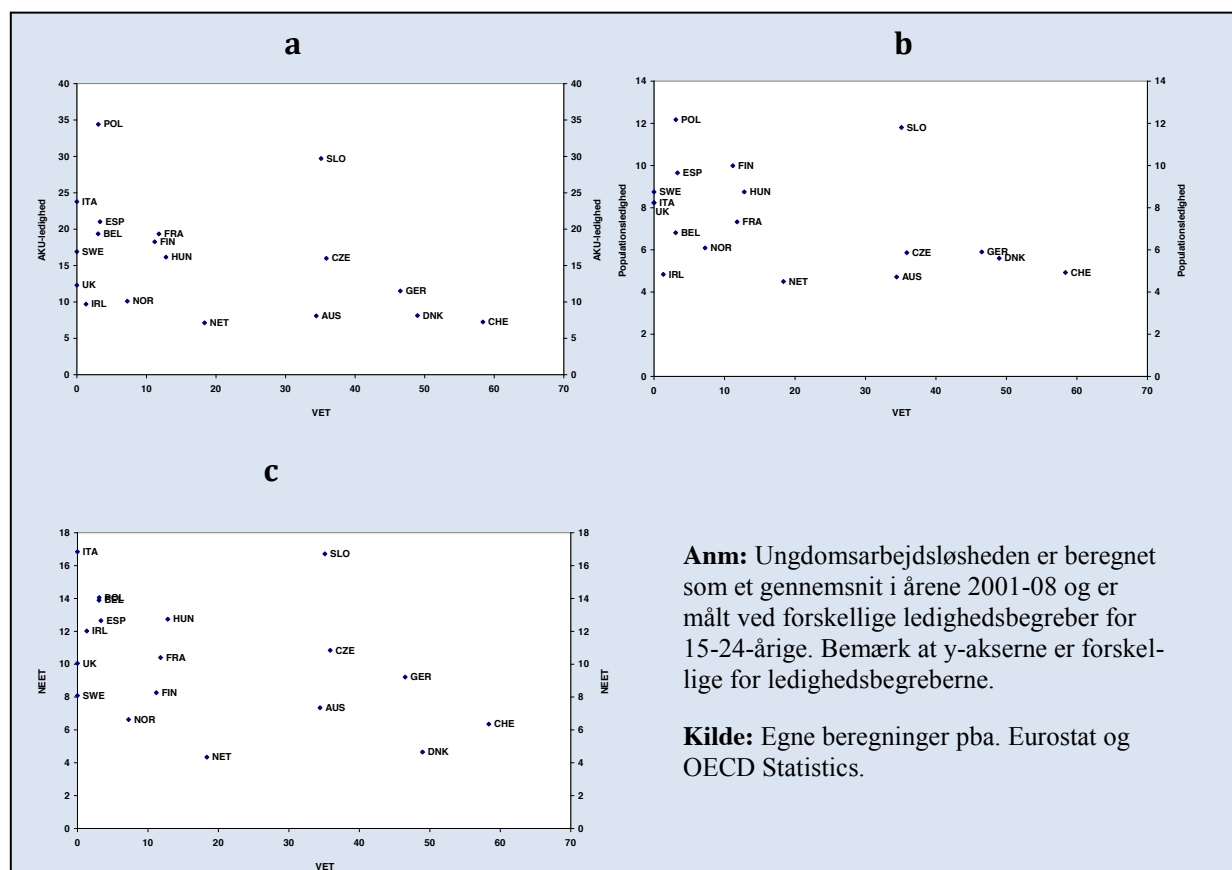
På baggrund af inspektionen af aktiv arbejdsmarkedspolitik i forhold til de tre ledighedsbegreber synes der overordnet at være en tendens til, at aktiv arbejdsmarkedspolitik kan mindske omfanget af ungdomsarbejdsløshed. Således viste de tre plot umiddelbart en negativ relation mellem aktiv arbejdsmarkedspolitik og ungdomsarbejdsløshed. Dette kan indikere, at de positive effekter af aktiv arbejdsmarkedspolitik kan bidrage til lavere ungdomsledighed.

11.3 Inspektion af duale uddannelsesforløb (VET)

I det følgende analyseres relationen mellem ungdomsarbejdsløshed og forskellige skolesystemer med udgangspunkt i andelen af unge i erhvervsfaglige uddannelser, der deltager i kombinerede uddannelsesforløb med lærlingeordninger. I relation til hypotese 3 forventes lande med høj grad af duale uddannelsesforløb ligeledes at have lavere ungdomsarbejdsløshed.

I figur 15 fremstilles tre figurer, der viser relationen mellem ungdomsledighed og omfanget af erhvervspraktik og lærlingeordninger i erhvervsuddannelserne (VET). Af figur 15a fremgår det, at Tyskland, Danmark og Schweiz er de lande, hvor den største andel af eleverne på erhvervsskolerne deltager i erhvervspraktik og lærlingeordninger. I disse lande er ca. halvdelen af uddannelserne kombineret med erhvervspraktik eller lærlingeordninger. Derimod er Sverige, Italien og Storbritannien eksempler på lande, hvor erhvervsuddannelserne enten er rent skole- eller virksomhedsbaserede. Det ses af landenes placering i figuren, at den generelle tendens er, at et dualt skolesystem i erhvervsuddannelserne medvirker til at reducere ungdomsarbejdsløshedsraten

Figur 15 – Sammenhæng mellem VET og ungdomsledighed.

Af figur 15a fremgår det, at blandt andre Norge, Holland, Irland og Storbritannien har en relativt lav ungdomsarbejdsløshed relativt til VET-niveauet, og disse lande skiller sig således ud fra den generelle tendens i figuren. Slovakiet og Polen har ligeledes et højt ung-

domsarbejdsløshedsniveau relativt til omfanget af VET, men disse lande kan som beskrevet karakteriseres som outliers. Betragtes de nordiske lande ses det, at Danmark har en betydelig større andel af kombinerede forløb end resten af de skandinaviske lande. Således fremgår det af figur 15a, at andelen af elever med kombinerede forløb var over fem gange større i Danmark end i Norge og mere end fire gange større end i Finland. Sverige havde, som det fremgår af figur 15a, slet ingen duale uddannelsesforløb i den undersøgte periode.

Den forventede sammenhæng mellem VET og ungdomsarbejdsløshed ses ligeledes, når ungdomsarbejdsløshedsratioen anvendes. Således fremgår det af figur 15b, at en række af de lande, der har en relativ stor andel af erhvervsuddannelser med dual karakter, samtidig har en forholdsvis lav ungdomsarbejdsløshed. Også i dette tilfælde er Slovakiet og Polen undtagelser, mens det generelle billede er, at ungdomsarbejdsløsheden er større for lande med lav eller ingen VET.

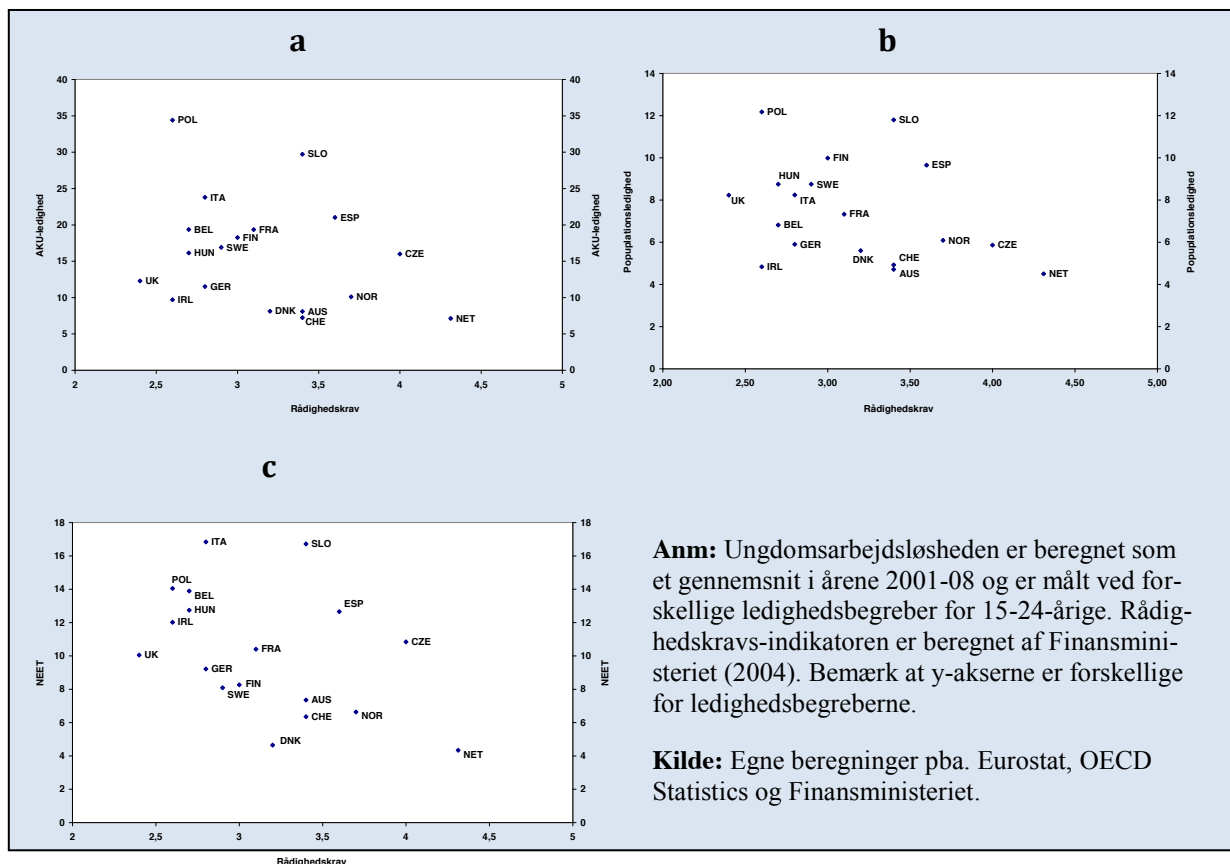
I relation til NEET-raten ses den samme tendens til at lande med høj grad af VET samtidig har en relativt lav andel af unge, der hverken er i beskæftigelse eller uddannelse. Holland og Slovakiet adskiller sig fra den generelle tendens ved henholdsvis at have relativt lav og relativt høj ungdomsledighed i forhold til VET-niveauet. På baggrund af landenes placering fremgår der umiddelbart, at duale uddannelsessystemer synes at bidrage til at reducere omfanget af unge, der hverken er i beskæftigelse eller uddannelse i forhold til lande, hvor erhvervsuddannelserne er rent skole- eller virksomhedsbaserede.

Generelt for de tre ledighedsbegreber synes der umiddelbart at være en tendens til en negativ relation mellem VET og ungdomsarbejdsløshed, idet lande med høj VET også i de fleste tilfælde har lav ungdomsarbejdsløshed. Dette tyder således på, at en høj anvendelse af duale uddannelsesforløb kan have en reducerende effekt på ungdomsarbejdsløsheden. Dette kan indikere, at duale skolesystemer medvirker til at nedbryde potentielle barrierer for unges indtrædelse på arbejdsmarkedet.

11.4 Inspektion af rådighedskrav

I den følgende analyse undersøges relationen mellem omfanget af ungdomsarbejdsløshed og rådighedskrav for arbejdsløse. Analysen er relateret til hypotese 6, hvor det forventes, at lande med skrappe rådighedskrav vil have lavere ungdomsarbejdsløshed. I figur 16 præsenteres relationen mellem rådighedskrav og ungdomsarbejdsløshed i et plot for de tre ledighedsbegreber. I figur 16a fremstilles relationen mellem ungdomsarbejdsløshedsrate og rådighedskrav. Heraf fremgår en relativ stor variation mellem landene, og at Polen og Slovakiet begge har relativ høj ungdomsarbejdsløshed på trods af relativt store forskelle i rådighedskravene. Betragtes landene overordnet kan der ses en tendens til, at lande med strenge rådighedskrav generelt har lavere ungdomsarbejdsløshedsrate. Af figur 16a fremgår det ligeledes, at rådighedskravene er størst i landene som Holland, Norge og Tjekkiet, mens de er lavest i Storbritannien, Irland og Polen. De danske rådighedskrav er gennemsnitlige, når der sammenlignes på tværs af landene.

Figur 16 – Sammenhæng mellem rådighedskrav og ungdomsledighed.

Anvendes ungdomsarbejdsløshedsratioen som mål for arbejdsløsheden blandt unge, fremgår der umiddelbart samme tendens til, at høje rådighedskrav har en modvirkende effekt på ungdomsarbejdsløshed, jf. figur 16b. Ved anvendelse af dette ledighedsbegreb er der enkelte lande, der skiller sig ud fra den generelle tendens, herunder eksempelvis Spanien og Slovakiet, som har relativ høj ungdomsarbejdsløshedsratio i forhold til rådighedskravene. Irland er omvendt et eksempel på et land med lave rådighedskrav, som samtidig har en relativ lav ungdomsarbejdsløshedsratio.

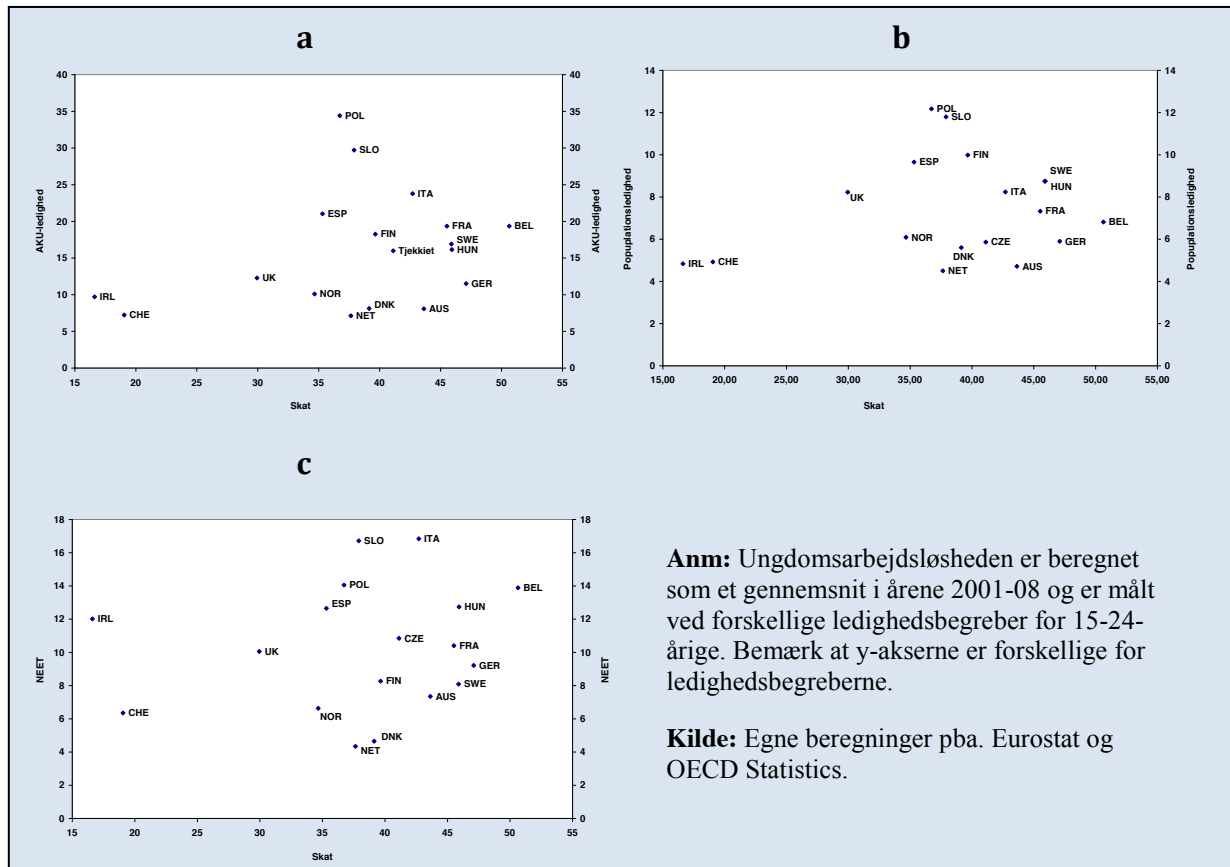
Betragtes de unge, der hverken er i uddannelse eller beskæftigelse, fremgår det ligeledes, at lande med høje rådighedskrav også generelt har lavere NEET-rate. Enkelte lande afviger fra den generelle tendens enten ved at have forholdsvis høj eller lav ungdomsledighed, men der ses dog overordnet en negativ relation mellem NEET-rate og rådighedskrav. På baggrund af de tre analyser af rådighedskravenes betydning for ungdomsarbejdsløsheden synes der at være en generel tendens til, at strenge rådighedskrav bidrager til lavere ungdomsarbejdsløshed. Forklaringen på den negative relation mellem rådighedskrav og ungdomsarbejdsløshed kan dels være, at rådighedskraverne øger unges incitament til at finde beskæftigelse, og dels at rådighedskraverne sikrer unge større tilknytning til arbejdsmarkedet.

11.5 Inspektion af skattesats

De følgende tre figurer 17a, 17b og 17c viser sammenhængen mellem skattesatsen og ungdomsledigheden for de udvalgte lande. På baggrund af hypotese 5 forventes der en positiv sammenhæng mellem skattesatsen og ungdomsledigheden.

Som det fremgår af figur 17a, er der ikke nogen entydig sammenhæng mellem skattesatsen og ungdomsarbejdsløshedsraten blandt landene. Hvis Polen og Slovakiet betragtes som outliers, kan der ses en tendens til, at lande med høje skattesatser også har høje ungdomsarbejdsløshedsrater. Irland og Schweiz, der havde de laveste skattesatser, havde således lav ungdomsarbejdsløshed. Danmark, Holland og Østrig havde samme lave ungdomsledighed på trods af en markant højere skattesats, og afviger dermed fra den generelle tendens.

Figur 17 – Sammenhæng mellem skattesats og ungdomsarbejdsløshed.

Betragtes ungdomsarbejdsløshedsratioen ses der en større spredning mellem landene og ligeledes en mindre tydelig sammenhæng mellem ungdomsarbejdsløshedsratioen og skattesatsen. Hvis Polen og Slovakiet her betragtes som outliers, kan en positiv sammenhæng identificeres for resten af landene. Danmark, Holland og Østrig skiller sig ud fra de resterende lande ved at have en forholdsvis lav ungdomsarbejdsløshedsratio i forhold til skattesatsen. De store variationer mellem landene og den svage tendens indikerer, at det ikke muligt at angive en entydig effekt af skatteraten i forhold til ungdomsarbejdsløshedsratioen.

For NEET-raten fremkommer der ligeledes ikke en tydelig tendens til, at høj skattesats fører til høj ungdomsarbejdsløshed. Eksempelvis synes Irlands bemærkelsesværdige høje NEET-rate ikke at kunne forklares ud fra skattesatsen, idet Irland havde den laveste skattesats blandt de undersøgte lande. Holland og Danmark har på trods af et gennemsnitligt

skatteniveau det laveste omfang af unge, der hverken er i beskæftigelse eller i uddannelse. Ses der imidlertid bort fra disse lande, kan der spores en tendens til, at lande med høje skattesatser samtidig har højere ungdomsledighed målt ved NEET-raten. Denne positive relation synes dog generelt at være mindre tydelig.

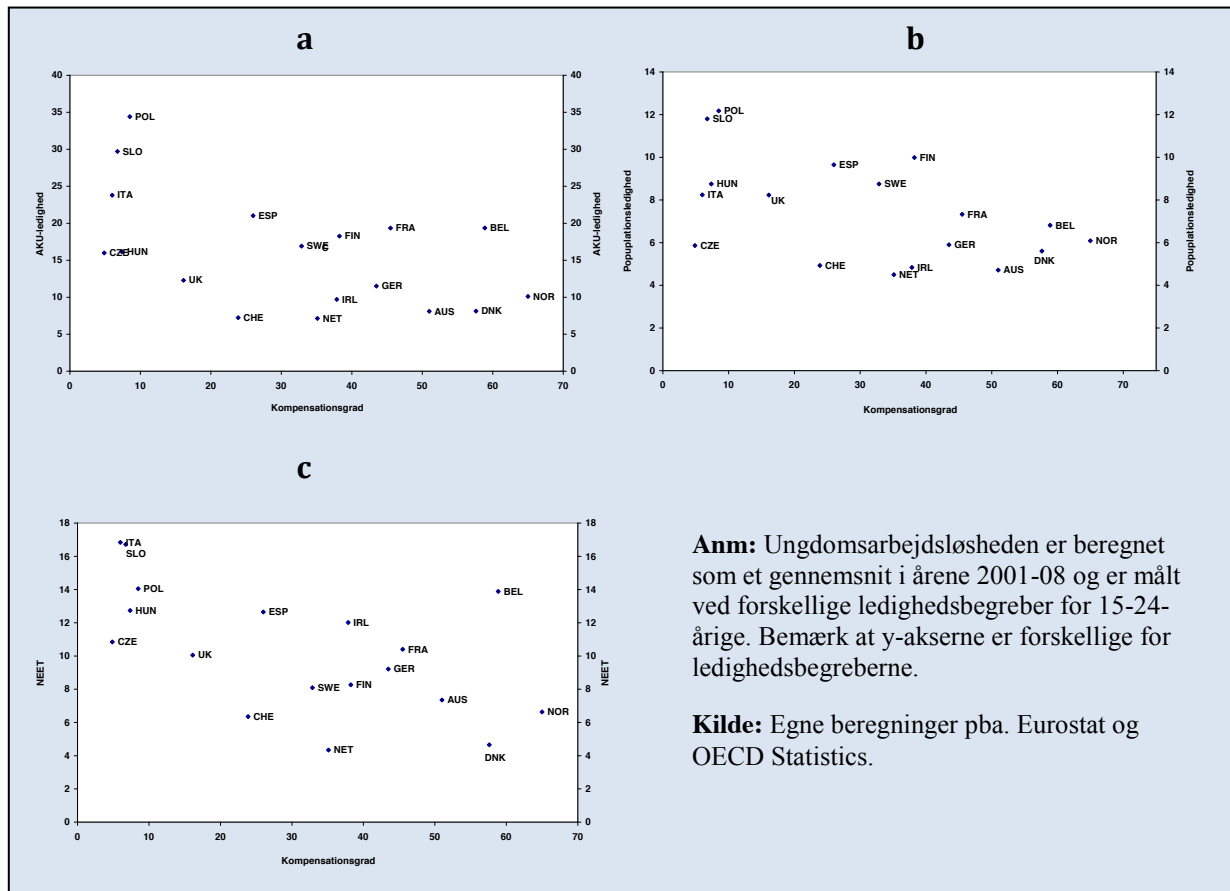
Den svage sammenhæng mellem skattesatsen og de tre ledighedsbegreber, der blev identificeret ved den grafiske inspektion af figur 17a, 17b og 17c, indikerer, at skattesatsen har en mindre betydning for niveauet af ungdomsledighed. At der ikke findes nogen entydig sammenhæng mellem skattesatsen og ungdomsledigheden, kan derfor tyde på, at skattesatsens betydning for ungdomsarbejdsløsheden er relativt beskeden.

11.6 Inspektion af kompensationsgrad

I det følgende analyseres relationen mellem ungdomsarbejdsløshed og kompensationsgrad. Med udgangspunkt i hypotese 6 forventes det, at lande med en høj kompensationsgrad vil have et højt niveau af ungdomsarbejdsløshed. I figur 18 nedenfor er udformet tre plot på baggrund af nettokompensationsgraden og ungdomsarbejdsløsheden. Af figur 18a ses det, at kompensationsgraden er størst for Norge med ca. 65 pct., efterfulgt af Belgien og Danmark med ca. 59 og 58 pct., mens den er lavest for Italien og Slovakiet med ca. 6-7 pct. Af figur 18a fremgår der ikke den forventede positive relation mellem kompensationsgrad og ungdomsarbejdsløshedsraten. Derimod fremgår det, at forholdet mellem ungdomsarbejdsløshedsraten og kompensationsgraden varierer betydeligt mellem landene, og at tendensen umiddelbart synes at være, at lande med høj kompensationsgrad samtidig har lav ungdomsarbejdsløshed.

Den samme tendens gør sig gældende, når ungdomsarbejdsløshedsratioen betragtes, jf. figur 18b. Af figuren ses der således ikke nogen tydelig positiv relation mellem kompensationsgrad og ungdomsledighed. Tværtimod synes lande med høj kompensationsgrad ligeledes umiddelbart at have lavere ungdomsarbejdsløshedsratio.

Figur 18 – Sammenhæng mellem kompensationsgrad og ungdomsarbejdsløshed.

Betragtes figur 18c for NEET-raten bliver det tydeligt, at den manglende relation mellem kompensationsgrad og ungdomsledighed er uafhængig af, hvilket ledighedsbegreb der anvendes. I dette plot ses således heller ikke nogen tydelig sammenhæng mellem kompensationsgrad og NEET-rate. På baggrund af den grafiske inspektion af kompensationsgraden ved tre forskellige ledighedsbegreber, synes den positive relation mellem landenes kompensationsgrad og ungdomsarbejdsløshed ikke at være til stede. Snarere synes der tværtimod at være en negativ relation mellem kompensationsgrad og ungdomsarbejdsløshed for alle tre ledighedsmål.

11.7 Opsummering af grafisk inspektion

På baggrund af den grafiske inspektion af hver af de udvalgte parametre kan der overordnet ses tendenser til, hvorledes parametrene isoleret påvirker ungdomsarbejdsløsheden målt ved tre forskellige metoder. Det blev således fundet, at lande med høj EPL generelt havde relativ høj ungdomsarbejdsløshed, hvor tendensen var tydeligst for ungdomsarbejdsløshedsraten og ungdomsarbejdsløshedsratioen, mens sammenhængen var mere usikker for NEET-raten. Overordnet indikerer dette, at der kan være en positiv relation mellem ansættelsesbeskyttelse og ungdomsarbejdsløshed. Dette kan således hænge sammen med, at høj ansættelsesbeskyttelse kan forværre unges muligheder for at finde beskæftigelse, idet det for arbejdsgiveren er omkostningsfuldt at afskedige ansatte personer. Tendenserne i de tre plot indikerer dermed også, at hypotese 1, der beskriver at høj ansættelsesbeskyttelse medvirker til høj ungdomsarbejdsløshed, umiddelbart synes at være i overensstemmelse med de empiriske data.

Inspektionen af den aktive arbejdsmarkedspolitik viste for alle ledighedsbegreber, at der synes at være en tendens til, at aktiv arbejdsmarkedspolitik har en modvirkende effekt på ungdomsarbejdsløsheden. Tendensen til en negativ relation mellem aktiv arbejdsmarkedspolitik og ungdomsarbejdsløshed er umiddelbart i overensstemmelse med den forventede sammenhæng i hypotese 2. Dette kan skyldes, at den aktive arbejdsmarkedspolitik kan påvirke ungdomsarbejdsløsheden på forskellig vis gennem matchingeffekter, udbuds- og produktivitetseffekter samt incitamenteffekter. Ifølge Layard-Nickell-modellen kan aktiv arbejdsmarkedspolitik bidrage til bedre matching som følge af bl.a. opkvalificering, der sikrer at den udbudte arbejdskraft lever op til de efterspurgte kompetencer og kvalifikationer.

Den negative relation mellem ungdomsarbejdsløshed og aktiv arbejdsmarkedspolitik kan endvidere skyldes, at den aktive arbejdsmarkedspolitik medfører styrkede incitamenteffekter, idet det for unge er forbundet med disnytte at deltage i arbejdsmarkedsprogrammer frem for at modtage passiv forsørgelse. Den aktive arbejdsmarkedspolitik kan dog også have en modsatrettet effekt på unges sandsynlighed for at finde beskæftigelse, idet deltagelse i diverse arbejdsmarkedsprogrammer kan føre til et midlertidigt fald i søgeintensite-

ten som følge af fastholdelseeffekten. Denne effekt synes dog ikke på baggrund af den grafiske inspektion at være dominerende.

Undersøgelsen af det duale uddannelsessystem viste, at der er en tendens til en negativ relation mellem omfanget af duale forløb på erhvervsuddannelserne og omfanget af ungdomsarbejdsløshed ved alle tre ledighedsbegreber. Denne tendens er således umiddelbart i overensstemmelse med hypotese 3. Af inspektionen af VET tyder det således på, at duale uddannelsessystemer medvirker til en bedre matching på arbejdsmarkedet, hvilket kan reducere transitionsperioden efter endt uddannelse. Dette kan skyldes, at arbejdsgiveren i lande med høj grad af kombinerede uddannelsesforløb har større indsigt i den nyuddannedes reelle kompetencer og produktivitet og vil derfor være mindre tilbageholdende med at ansætte personer med kombinerede uddannelsesforløb. Derudover kan tendensen skyldes, at duale uddannelsessystemer medvirker til høje standardiserede kvalifikationer med tilhørende certificering som ligeledes sikre et godt match, idet standarden delvist er fastlagt i overensstemmelse med virksomhedernes krav.

Inspektionen af forholdet mellem rådighedskrav og ungdomsarbejdsløshed viste en tendens til, at lande med strenge rådighedskrav samtidig har lavere ungdomsarbejdsløshed. Dog er der eksempler på lande, der falder uden for den generelle tendens, herunder Spanien og Slovakiet, som ved alle tre ledighedsbegreber havde forholdsvis høj ungdomsledighed relativt til rådighedskravene. Tendensen til en negativ relation mellem rådighedskrav og ungdomsarbejdsløshed var tydeligst ved anvendelse af NEET-raten, hvilket kan indikere, at denne gruppe ledige i særlig grad bliver påvirket af rådighedskravene. Den overordnede tendens til at lande med skrappe rådighedskrav samtidig har lavere ungdomsledig, er dermed også umiddelbart i overensstemmelse med hypotese 4.

Relationen mellem skattesats og ungdomsarbejdsløshed viste sig for de tre ledighedsbegreber at være forholdsvis uklar. På baggrund af inspektionen af de tre ledighedsbegreber synes der således ikke at kunne spores nogen entydig tendens til, at lande med høj skattesats generelt har højere ungdomsarbejdsløshed. Holland og Danmark er i denne forbindelse eksempler på lande, der havde meget lav ungdomsledighed relativt til skattesatsen. Den

uklare relation mellem skatteniveauet og ungdomsarbejdsløshed tyder dermed på, at den forventede sammenhæng i hypotese 5 ikke kan understøttes empirisk.

Analysen af nettokompensationsgraden viste, at der ikke fremgik nogen tydelig relation mellem landenes kompensationsgrad og ungdomsarbejdsløshed. Dette er umiddelbart i modstrid med hypotese 6, hvor det forventedes, at høj kompensationsgrad ville øge ungdomsarbejdsløsheden. Dette indikerer, at unges ledighed i meget begrænset omfang er bestemt af styrken af de økonomiske incitamenter ved at være i beskæftigelse. En forklaring på dette kan være, at lønmodtagerne i lande med relativ høj kompensationsgrad vil stille færre krav til ansættelsesbeskyttelse, idet indkomstsikkerhed kan ses som en substitut for jobsikkerhed. En høj kompensationsgrad kan ligeledes bidrage til et mere fleksibelt og dynamisk arbejdsmarked, idet arbejdstagerne er mere risikovillige i forhold til at skifte job, hvilket kan give unge større mulighed for at komme ind på arbejdsmarkedet.

12. Model for ungdomsarbejdsløshed

I det følgende afsnit opstilles tre modeller, der forklarer ungdomsledighed opgjort ved de tre ledighedsdefinitioner. Dette gøres på baggrund af følgende syv forklarende variable: voksenarbejdsløshed, ansættelsesbeskyttelse, aktiv arbejdsmarkedspolitik, VET, rådighedskrav, skattesats og kompensationsgrad. Variablene bidrager således til en model, der inddrager den generelle ledighed, arbejdsmarkedsinstitutioner og forskellige uddannelses-systemer. Indledningsvis præsenteres Boks 1, der beskriver, hvorledes modellerne er estimeret, hvorefter resultaterne af regressionsanalyserne præsenteres i tabel 1. Endelig vil der med udgangspunkt i modellerne blive diskuteret, i hvilken grad resultaterne synes at bekræfte de opstillede hypoteser.

Boks 1- Beskrivelse af model og estimeringsmetode

Den estimerede relation mellem ungdomsarbejdsløshed og de inkluderede forklarende variable er i den reducerede form givet ved:

$$U_u = x_1\beta_1 + x_2\beta_2 + x_3\beta_3 + x_4\beta_4 + x_5\beta_5 + x_6\beta_6 + x_7\beta_7 + e$$

hvor u_u ungdomsarbejdsløsheden, x_1 angiver voksenarbejdsløsheden, x_2 angiver ansættelsesbeskyttelsen, x_3 angiver aktiv arbejdsmarkedspolitik, x_4 angiver VET, x_5 betegner rådighedskrav, x_6 er skattesatsen og x_7 er kompensationsgraden over 5 år, til tidspunkt t .

Modellen er estimeret ved brug af weighted least-squares-metoden (WLS). Denne estimeringsmetode anvendes, da Gauss-Markov-antagelse 5 om homoskedastiske fejllid er brudt, hvorfor det ikke er hensigtsmæssigt at anvende *ordinary least squares*-metoden (OLS).

Gauss-Markov-antagelser:

MLR.1: Lineære parametre

MLR.2: Tilfældig stikprøve

MLR.3: Ingen perfekt kollinearitet

MLR.4: Normalfordelte fejllid

MLR.5: Homoskedasticitet

Den detekterede heteroskedasticitet betyder således, at variansen i residualerne er afhængig af værdien af de forklarende variable, hvormed $\text{Var}(u | x_1, x_2, \dots, x_k) \neq \sigma^2$. Dette fører til, at OLS-modellen ikke er BLUE – *Best Linear Unbiased Estimator*.

WLS-metoden vil i tilfælde af heteroskedasticitet give bedre og mere retvisende estimater, idet hver af de kvadrerede residuale vægtes med $1/h_i$, hvor princippet er, at observationer med stor varians i residualerne tildeles mindre vægt i forhold til observationer med lav varians i residualerne. I modsætning hertil tildeles alle observationer ved OLS-metoden samme vægt, da variansen i residualerne antages at være homoskedastiske. De konkrete vægte for WLS-estimererne er beregnet på baggrund af de estimerede standardafvigelser, som fremkommer ved at sætte de absolutte residualer som afhængig variabel. Vægtene kan tillige beregnes med udgangspunkt i de kvadrerede residualer, som anvendes til at estimere variansen.

Det har ikke været muligt at kalkulere *fixed effects*, da variationerne i flere af variablene er marginale over årene. Derudover er indikatoren for rådighedskrav konstant over de otte undersøgte år, hvorfor det ikke er muligt at beregne effekter på enkelte lande som følge af ændringer i variablene.

Modellen er endvidere testet for omfanget af korrelation, hvor der blev fundet lav korrelation mellem voksenarbejdsløshed og flere af de forklarende variable. Ved anvendelse af Variance Inflation Factor (VIF), beregnet som $VIF = 1/(1-R_i^2)$, fremgår det, at VIF-faktoren for multikollinearitet er under 5 for alle variable, og dermed ikke udgør et problem.

Tabel 1 – Resultater af regressionsanalyser.

Koefficient	Model A	Model B	Model C
<i>Intercept</i>	9,26 (1,41)	5,93 (1,54)	13,40 (1,48)
<i>Uvoksen</i>	1,59 (0,11)	0,61 (0,59)	0,56 (0,07)
<i>Epl</i>	3.00 (0,74)	-0,12 (0,285)	0,011 (0,53)
<i>Almp</i>	-1,73 (0,71)	-1,45 (0,446)	-2,0482 (0,50)
<i>Vet</i>	-0,068 (0,009)	-0,084 (0,0057)	-0,0522 (0,008)
<i>Raad</i>	-1,55 (0,56)	0,13 (0,32)	-1,237 (0,40)
<i>Skat</i>	-0,025 (0,027)	-0,085 (0,0185)	-0,0087 (0,025)
<i>Kompg</i>	-0,48 (0,017)	0,0146 (0,0095)	-0,01325 (0,015)
Adj. R²	0,8625	0,8908	0,8009

Anm: Koefficienter angivet med fed er statistisk signifikante ved et signifikansniveau på 5 pct. Standardafvigelse er angivet i parenteser under estimerne. Den justerede R² viser forklaringsgraden, angivet ved hvor stor en del af variationen i den afhængige variabel, der er forklaret af de uafhængige variable. Ved anvendelse af den justerede R² tages der højde for antallet af forklarende variable.

Tabel 1 viser resultaterne af regressionsanalyserne i model A, B og C for henholdsvis ungdomsarbejdsløshedsraten, ungdomsarbejdsløshedsratioen og NEET-raten. Der kan på baggrund af estimerne opstilles tre ligninger, der beskriver ungdomsledighed som en funktion af de signifikante estimer.

12.1 Model A

Nedenfor præsenteres den estimerede model for ungdomsarbejdsløshed målt ved ungdomsarbejdsløshedsraten. Af ligningen fremgår det, at en stigning på 1 procentpoint i ledigheden for personer i alderen 25-64 år vil medføre en stigning i ungdomsarbejdsløsheden på 1,59 procentpoint. På dette grundlag ser det således ud til, at unge rammes relativt hårdere end resten af arbejdsstyrken i tilfælde af et fald i den generelle efterspørgsel efter arbejdskraft.

$$U_{rate(t)} = 9,26 + 1,59 * uvoksen + 3,00 * epl_{(t)} - 1,73 * almp_{(t)} - 0,068 * vet_{(t)} - 1,55 * raad_{(t)} - 0,48 * komp_{(t)}$$

Af model A fremgår det endvidere, at en stigning i EPL-indikatoren på 1 umiddelbart vil medføre, at ungdomsledighedsraten stiger med 3 procentpoint. Da ansættelsesbeskyttelsen er angivet som en indikator, skal estimatet tages med det forbehold, at EPL-indikatoren er en score mellem 0 og 6, hvorfor det ikke er meningsfuldt at måle en procentuel stigning. Det er således eksempelvis ikke korrekt at antage, at en EPL-score på 4 er et udtryk for dobbelt så høj ansættelsesbeskyttelse som en EPL-score på 2. Det er dermed på baggrund af estimatet ikke muligt at beregne effekten af at ansættelsesbeskyttelsen eksempelvis øges med 1 procent. Dette har reelt ikke den store betydning, da landene først og fremmest kan sænke deres reelle ansættelsesbeskyttelse og ikke direkte deres EPL-score. Her tyder estimatet således på, at en sænkelse af ansættelsesbeskyttelsen reducerer omfanget af ungdomsarbejdsløshed.

Estimatet for aktiv arbejdsmarkedspolitik har et negativt fortegn, hvilket viser, at en stigning i forbruget af aktiv arbejdsmarkedspolitik i pct. af BNP vil mindske ungdomsarbejdsløsheden. Konkret viser resultatet, at en stigning på 1 procentpoint i forbruget på aktiv arbejdsmarkedspolitik reducerer ungdomsarbejdsløsheden med 1,73 procentpoint. I den forbindelse bemærkes det, at Danmark i 2010, ifølge OECD, brugte ca. 1,91 pct. af BNP på aktiv arbejdsmarkedspolitik, hvilket svarer til 33,55 milliarder. Hvis Danmark valgte at øge forbruget på den aktive arbejdsmarkedspolitik med 1 procentpoint af BNP, svarende til ca. 17,5 milliarder, ville ungdomsarbejdsløsheden, på baggrund af den estimerede model kunne reduceres med 1,73 procentpoint. Dette er således relativt omkostningsfuldt at

reducere ungdomsarbejdsløsheden alene gennem forøgelse af forbruget til aktiv arbejdsmarkedspolitik, og dette bør således kombineres med andre initiativer.

Estimatet for VET er -0,068, hvormed effekten af dette er forholdsvis begrænset. På baggrund af den estimerede model vil en stigning på 1 procentpoint i antallet af unge, der deltagere i duale uddannelsesforløb, reducerer ungdomsarbejdsløshedsraten med ca. 0,07 procentpoint. Den lave effekt af VET på ungdomsarbejdsløshed skal ses i sammenhæng med, at variabelen kun inddrager erhvervsuddannelserne, da der ikke opgøres lignende tal for eksempelvis videregående uddannelser. Den reelle effekt af duale uddannelsessystemer, hvor der også inddrages ulønnet praktikforløb, kan derfor muligvis være noget højere. En anden mulig forklaring på den lave effekt af VET kan være, at korrelationen mellem de forklarende variable mindsker den estimerede værdi, idet variationerne i ungdomsledigheden blandt landene ligeledes afhænger af de andre parametre.

Parameterestimatet for rådighedskrav er ligesom ansættelsesbeskyttelsen baseret på en indikator. Dette betyder, at det ligeledes ikke er muligt at fastslå, hvilken effekt en stigning på 1 procentpoint i rådighedskravene har for niveauet af ungdomsarbejdsløshed. Derimod er det muligt at estimere effekten af ungdomsarbejdsløshed ved en stigning i indikatoren for rådighedskravene på 1, og denne effekt er i modellen estimeret til -1,55. Estimatet viser, at hvis rådighedskravene strammes svarende til en forøgelse af indikatoren med 1, vil ungdomsarbejdsløsheden reduceres med 1,55 procentpoint. Dette indikerer, at stærke rådighedskrav kan være en effektiv metode til at mindske ungdomsarbejdsløsheden.

Af model af A fremgår det, at estimatet for kompensationsgrad er -0,48 pct., hvilket indikerer, at stigende nettokompensation har en modvirkende effekt på ungdomsarbejdsløsheden. Således vil en stigning i den 5-årige gennemsnitlige kompensationsgrad på 1 procentpoint ifølge modellen reducere ungdomsledigheden med 0,48 procentpoint. Dette er umiddelbart i modstrid med hypotese 6, hvor det forventes at høj kompensationsgrad øger ungdomsarbejdsløsheden. Forklaringen på det negative fortegn skal ses i sammenhæng med, at flere af landene med høje kompensationsgrader samtidig har andre arbejdsmarkedsinstitutioner, som bidrager til at mindske ungdomsarbejdsløsheden, herunder eksempelvis moderat ansættelsesbeskyttelse og høj grad af aktiv arbejdsmarkedspolitik. En høj

kompensationsgrad kan endvidere tænkes at øge ledige unges risikovillighed i forhold til at tage job, der er forbundet med stor risiko for afskedigelse.

12.2 Model B

I model B præsenteres den estimerede model for ungdomsarbejdsløshed målt ved ungdomsarbejdsløshedsratioen.

$$U_{ratio(t)} = 5,93 + 0,61 * uvoksen - 1,45 * almp_{(t)} - 0,084 * vet_{(t)} - 0,085 * skat_{(t)}$$

Af ligningen fremgår det, at en stigning på 1 procentpoint i ledigheden for personer i alderen 25-64 år fører til en stigning i ungdomsarbejdsløsheden på 0,61 procentpoint. Ved anvendelse af ungdomsarbejdsløshedsratioen ser det således ud til, at unge rammes relativt mildere i tilfælde af fald i den generelle efterspørgsel. I denne relation er niveauet af ungdomsarbejdsløshed generelt noget højere for unge, hvorfor effekten heller ikke skal forstås som, at unge ikke vil have højere ledighed end resten af populationen. Estimatet viser således, at den procentuelle stigning vil være mindre sammenlignet med personer i alderen 25-64 år. Det lave estimat for effekten af ledighed for personer i alderen 25-64 år indikerer, at unges ledighed er mindre konjunkturfølsom end voksnes ledighed målt ved arbejdsløshedsratioen. Dette er umiddelbart i modstrid med model A, men kan sandsynligvis forklares ved, at unge i tilfælde af lavkonjunktur i højere grad end resten af arbejdsstyrken overgår til uddannelse og potentielt fratræder arbejdsstyrken, såfremt disse oplever ledighed. Når populationen anvendes til at beregne ledighedsprocenten kan arbejdsløshedsratioen stige mindre for unge end for resten af populationen. Dette kan skyldes, at flere ledige unge end voksne påbegynder uddannelse og forlader arbejdsstyrken, hvilket kan forklare, at volatiliteten i unges ledighed vil være mindre. Denne effekt kan også tænkes at påvirke ungdomsarbejdsløshedsraten, hvor effekten dog vil være mindre, idet nogle af de uddannelsessøgende samtidig forlader arbejdsstyrken.

Betragtes ALMP-estimatet fremgår det, at der ligeledes er en negativ relation mellem ungdomsarbejdsløshed og aktiv arbejdsmarkedspolitik, når ungdomsarbejdsløshedsratioen anvendes. Ifølge model B vil en stigning på 1 procentpoint i forbruget på aktiv arbejdsmarkedspolitik som andel af BNP medvirke til at ungdomsarbejdsløshedsratioen ville reduceres med 1,45 procentpoint. Dette understreger, at den aktive arbejdsmarkedspolitik

bidrager til at mindske ungdomsarbejdsløshedsratioen. Resultatet for aktiv arbejdsmarkedspolitik ved anvendelse af ungdomsarbejdsløshedsratioen stemmer således overens med estimatet for ungdomsarbejdsløshedsraten. I relation til estimatet for ALMP skal der tages højde for, at modellen er et udtryk for den samlede effekt af aktiv arbejdsmarkedspolitik på tværs af landene, hvorfor anvendelsen af parameterestimatet på et enkelt land skal tages med forbehold for, at den konkrete effekt kan variere mellem landene. Lande med meget lav ungdomsarbejdsløshed vil således sandsynligvis ikke opleve den samme reduktion i ungdomsarbejdsløsheden ved at øge forbruget på aktiv arbejdsmarkedspolitik som lande, der har meget høj ungdomsarbejdsløshed.

Af model B ses ligeledes en negativ relation mellem omfanget af VET og ungdomsarbejdsløshed målt ved arbejdsløshedsratioen. Ifølge model B vil en stigning på 1 procentpoint i VET reducere ungdomsarbejdsløshedsratioen med 0,084 procentpoint. Den estimerede effekt af duale uddannelsesforløb i erhvervsuddannelser er dermed også relativt begrænset for ungdomsarbejdsløshedsratioen. Dette indikerer, at omfanget af ungdomsarbejdsløshed kun i beskeden grad kan forklares på baggrund af forskelle i erhvervsuddannelsernes indretning.

Endelig fremgår det af model B, at der er en signifikant negativ relation mellem skattesats og ungdomsarbejdsløshedsratio, hvormed en øget skattesats ud fra model B vil mindske ungdomsarbejdsløsheden. Således vil en stigning i skattesatsen på 1 procentpoint, ifølge model B, mindske ungdomsarbejdsløsheden med 0,085 procentpoint. Dette estimat er i umiddelbar modstrid med hypotese 5, om at høj skattesats medfører høj ungdomsarbejdsløshed. Dette skal dog ses i sammenhæng med, at flere af landene med lav ungdomsarbejdsløshed samtidig har forholdsvis høj skattesats. Danmark og Holland er eksempler på sådanne lande, men den lave ledighed i disse lande kan i højere grad skyldes såvel arbejdsmarkedsinstitutioner som den generelle efterspørgsel efter arbejdskraft.

12.3 Model C

I model C præsenteres den estimerede model for ungdomsarbejdsløshed målt ved NEET-raten.

$$u_{neet(t)} = 13,40 + 0,56 * uvoksen - 2,0482 * almp_{(t)} - 0,0068 * vet_{(t)} - 1,55 * raad_{(t)} - 0,01325 * kompg_{(t)}$$

Af model C fremgår det, at omfanget af unge, der hverken er i uddannelse eller beskæftigelse, ligeledes er afhængig af den generelle arbejdskraftsefterspørgsel. Således ses det, at en stigning i ungdomsarbejdsløshedsraten på 1 procentpoint for personer i alderen 25-64 år, ifølge model C, vil øge NEET-raten med 0,56 procentpoint. Omfanget af unge, der hverken er i beskæftigelse eller uddannelse, er således også påvirket af den generelle arbejdskraftsefterspørgsel. Omfanget af unge, der hverken er i beskæftigelse eller uddannelse, vil dog ifølge model C stige mindre i forhold til ledigheden for personer mellem 25-64 år målt i procentpoint. Den procentvise stigning kan omvendt tænkes at være stor for denne gruppe, da unge, der hverken er i uddannelse eller beskæftigelse, generelt udgør en relativ lille andel af populationen.

Betragtes ALMP ses det af model C, at den aktive arbejdsmarkedspolitik har en modvirkende effekt på NEET-raten. Det konkrete parameterestimat for ALMP er -2,05, og en stigning på 1 procentpoint i forbruget på aktiv arbejdsmarkedspolitik ville således reducere NEET-raten med over 2 procentpoint. Sammenlignet med model A og model B er effekten af aktiv arbejdsmarkedspolitik at være særlig stor for NEET-raten. Dette kan tyde på, at opkvalificerings- og incitamenteffekterne er særligt store for unge, der hverken er i uddannelse eller beskæftigelse, og at de negative fastholdelseeffekter er begrænsede.

Af model C ses ligeledes, at der er en negativ relation mellem VET og andelen af unge, der hverken er i uddannelse eller beskæftigelse. Dette indikerer, at erhvervsuddannelser, der er tilrettelagt med en høj grad af duale uddannelsesforløb, vil medvirke til at reducere NEET-raten. Således fremgår det af model C, at en stigning på 1 procentpoint i omfanget af duale uddannelsesforløb i erhvervsuddannelserne vil kunne sænke NEET-raten med 0,068 procentpoint. Den konkrete effekt af duale uddannelsesforløb er således ikke særlig stor, men dette kan som beskrevet hænge sammen med, at det kun er kombinerede forløb i erhvervsuddannelserne, hvor den studerende modtager løn, der indregnes i variabelen.

Betragtes estimatet for rådighedskrav fremgår der en negativ relation mellem NEET-raten og omfanget af rådighedskravene. Den estimerede effekt er -1,55, hvormed en stigning i rådighedskravsindikatoren på 1 vil reducere NEET-raten med 1,55 procentpoint. Dette indikerer således, at skrappe rådighedskrav kan øge tilskyndelsen til at finde beskæftigelse for unge, der hverken er i uddannelse eller beskæftigelse og samtidig styrke deres tilknytning til arbejdsmarkedet. På baggrund af model C synes skrappe rådighedskrav derfor at være en effektiv metode til at mindske ungdomsarbejdsløsheden.

Af model C fremgår det, at estimatet for kompensationsgrad er -0,1325, hvilket indikerer, at høj kompensationsgrad har en modvirkende effekt på ungdomsarbejdsløsheden. Således vil en stigning i kompensationsgraden på 1 procentpoint ifølge modellen mindske NEET-raten med ca. 0,13 procentpoint. Dette er umiddelbart i modstrid med hypotese 6, om at høj kompensationsgrad fører til høj ungdomsarbejdsløshed. Forklaringen på den negative relation skal ses i relation til, at flere af landene med høje kompensationsgrader samtidig har andre arbejdsmarkedsinstitutioner, som bidrager til at mindske ungdomsarbejdsløsheden.

12.4 Besvarelse af hypoteser

På baggrund af de tre opstillede modeller for ungdomsarbejdsløshed vil der i det følgende afsnit vurderes, i hvilket omfang de i afsnit 8 opstillede hypoteser kan understøttes empirisk.

I hypotese 1 blev det forventet, at høj ansættelsesbeskyttelse ville føre til høj ungdomsarbejdsløshed. Ifølge model A er der en signifikant positiv relation mellem EPL og omfanget af ungdomsarbejdsløshed, når ungdomsarbejdsløshedsraten anvendes. Dette understreger, at andelen af ledige unge i forhold til arbejdsstyrken påvirkes af omfanget af ansættelsesbeskyttelse. Resultatet af model A understøtter således den i hypotese 1 forventede relation mellem ungdomsledighed og ansættelsesbeskyttelse. Den positive relation mellem EPL og ungdomsarbejdsløshed er ikke signifikant for henholdsvis ungdomsarbejdsløshedsratioen og NEET-raten, og det kan på dette grundlag ikke konkluderes, om høj ansættelsesbeskyttelse påvirker omfanget af ungdomsledigheden opgjort ved disse ledighedsbegreber. I relation til hypotese 1 afhænger sammenhængen mellem ansættelsesbeskyttelse

og ungdomsarbejdsløshed således af, hvilket ledighedsbegreb der anvendes. Hypotese 1 kan således delvist bekræftes, da den positive relation er signifikant for ungdomsarbejdsløshedsraten.

Af model A, B og C fremgår det, at ALMP er signifikant og har en negativ koefficient for alle tre ledighedsbegreber. Dermed synes hypotese 2, om at et højt forbrug på aktiv arbejdsmarkedspolitik fører til lav ungdomsarbejdsløshed, at kunne bekræftes.

I relation til hypotese 3, hvor det blev forventet, at høj grad af duale uddannelsesforløb ville reducere omfanget af ungdomsarbejdsløshed, viser modellerne, at denne hypotese kan bekræftes empirisk. Således er koefficienten for VET signifikant og negativ for alle ledighedsbegreber.

I hypotese 4 blev det forventet, at skrappe rådighedskrav ville bidrage til at mindske omfanget af ungdomsarbejdsløshed. Denne relation understøttes empirisk i model A og C, hvor der er signifikante og negative parameterestimer, og dette understreger således, at skrappe rådighedskrav kan medvirke til at reducere ungdomsarbejdsløshedsraten og NEET-raten. I model B er variabelen for rådighedskrav, ikke signifikant, og det kan således ikke afgøres om rådighedskrav har betydning for ungdomsarbejdsløshedsratioen. Hypotese 4 kan således delvist bekræftes, da effekten kun er signifikant for ungdomsarbejdsløshedsraten og NEET-raten.

En høj skattesats blev i hypotese 5 forventet at medvirke til høj ungdomsarbejdsløshed. Ud fra de opstillede modeller synes denne sammenhæng ikke at kunne dokumenteres empirisk. Skattesatsens betydning for ungdomsarbejdsløshed er kun signifikant for ungdomsarbejdsløshedsratioen, hvor koefficienten har det modsatte fortegn, hvilket indikerer, at en høj skattesats medfører lav ungdomsarbejdsløshed. Dette resultat skyldes formentlig andre institutioners betydning, idet nogle lande med høj skattesats samtidig kan have andre hensigtsmæssige institutioner. Overordnet kan det dermed ikke konkluderes, at skattesatsen medvirker til højere ungdomsledighed, når der undersøges på tværs af landene, og hypotese 5 kan således ikke bekræftes.

I hypotese 6 blev det forventet, at høj kompensationsgrad ville medvirke til at øge ungdomsarbejdsløsheden. Denne hypotese synes ikke, at kunne bekræftes på baggrund af de tre modeller for ungdomsledighed. Modellerne for ungdomsarbejdsløshedsraten og NEET-raten viser derimod en negativ relation mellem kompensationsgrad og ungdomsledighed. For ungdomsarbejdsløshedsratioen var kompensationsgraden ikke signifikant. På dette grundlag synes høj kompensationsgrad ikke at føre til høj ungdomsarbejdsløshed, og hypotese 6 kan dermed ikke bekræftes på baggrund af modellerne. Den estimerede effekt for kompensationsgrad kan skyldes, at flere lande med høje kompensationsgrader samtidig har lav ansættelsesbeskyttelse, høj grad af aktiv arbejdsmarkedspolitik og skrappe rådighedskrav, der kan opveje de negative incitamentseffekter af en høj kompensationsgrad.

I de følgende analyser vil der udelukkende blive taget udgangspunkt i ungdomsarbejdsløshedsraten. Dette ledighedsbegreb anvendes, idet dette oftest benyttes i forbindelse med forskning og i internationale sammenligninger. Ungdomsarbejdsløshed vil således i det følgende relatere sig til ungdomsarbejdsløshedsraten. Regressionsanalyserne viste endvidere, at dette ledighedsbegreb har flest signifikante estimater. Estimatet for skattesats er i denne model ikke signifikant og vil derfor ikke indgå i de følgende analyser.

14. Analyse af samspil mellem arbejdsmarkedsinstitutioner

I den følgende analyse undersøges det, i hvilket omfang landenes kombinationer af arbejdsmarkedsinstitutioner kan bidrage til at forklare variationen i ungdomsarbejdsløsheden mellem landene. Dette gøres med henblik på at undersøge, om institutionelle sammenhænge på arbejdsmarkedet kan bidrage til at forklare forskellige niveauer af ungdomsarbejdsløshed. Indledningsvist behandles relationen mellem ansættelsesbeskyttelse og kompensationsgrad, der med udgangspunkt i flexicurity-nexus kan betragtes som substituerende former for sikkerhed for unge arbejdstagere. Dette følges op af en analyse af relationen mellem aktiv arbejdsmarkedspolitik og kompensationsgrad, hvor det med udgangspunkt i Layard-Nickell-modellen og flexicurity-nexus kan forventes, at lande med høj grad af aktiv arbejdsmarkedspolitik og relativt høj kompensationsgrad, vil have lavere ungdomsarbejdsløshed, da disse institutioner kan bidrage til et mere dynamisk og fleksibelt arbejdsmarked. Endelig afsluttes denne analyse af en undersøgelse af relationen mel-

lem kompensationsgraden og rådighedskrav, hvor det forventes, at lande, der kombinerer høj kompensationsgrad med strenge rådighedskrav, vil have lav ungdomsarbejdsløshed.

14.1 Analyse af samspil mellem kompensationsgrad og ansættelsesbeskyttelse

I det følgende afsnit undersøges sammenhængen mellem kompensationsgrad og ansættelsesbeskyttelse og denne sammenhængs betydning for ungdomsarbejdsløsheden. Dette gøres ved at opdele landene i fire segmenter med udgangspunkt i Wilthagen & Tros' flexicurity-security nexus. Med udgangspunkt i dette flexicurity-security nexus og Lazears teori om ansættelsesbeskyttelse kan det forventes, at lande med lav ansættelsesbeskyttelse vil have lavere ungdomsarbejdsløshed, idet dette bidrager til et mere fleksibelt arbejdsmarked, hvor unge i mindre grad er begrænset af barrierer i forhold til arbejdsgivernes villighed til at ansætte nye medarbejdere. Omvendt forventes det, at lande med høj ansættelsesbeskyttelse vil have højere ungdomsarbejdsløshed, da det for arbejdsgiverne er omkostningsfuldt at hyre og fyre. Lande med høj kompensationsgrad vil ud fra principal-agent-teorien have en højere ungdomsarbejdsløshed, da dette svækker unges incitament til at udbyde deres arbejdskraft. Omvendt kan kompensationsgraden ud fra Wilthagen & Tros' flexicurity-security nexus ses som en del af det trade-off, der eksisterer mellem indkomstsikkerhed og jobsikkerhed for arbejdstageren. En høj kompensationsgrad kan dermed ses som en forudsætning for et fleksibelt arbejdsmarked, hvorfor lande med høj kompensationsgrad og lav ansættelsesbeskyttelse kan forventes at have en lav ungdomsarbejdsløshed. Lande med høj ansættelsesbeskyttelse, og i særdeleshed lande med både høj ansættelsesbeskyttelse og høj kompensationsgrad, kan således forventes at have en høj ungdomsarbejdsløshed.

Figur 19 – Inddeling efter kompensationsgrad og ansættelsesbeskyttelse.

		Kompensationsgrad	
		Lav	Høj
Ansættelsesbeskyttelse	Høj	A	B
	Lav	C	D

Segment A er karakteriseret som lande, der har høj ansættelsesbeskyttelse og lav kompensationsgrad. Unge vil i disse lande, jf. principal-agent-teorien, have et stærkt økonomisk incitament til at finde beskæftigelse som følge af den lave kompensationsgrad, men vil jf. Lazear være begrænset af den høje ansættelsesbeskyttelse, der kan ses som en barriere for unges beskæftigelsesmuligheder. Segment A forventes, at have en relativ høj ungdomsledighed, da den høje ansættelsesbeskyttelse kan medvirke til, at arbejdsgiverne i mindre grad vil efterspørge arbejdskraft, da ansættelsesbeskyttelsen for virksomheden kan betragtes som en ekstra omkostning.

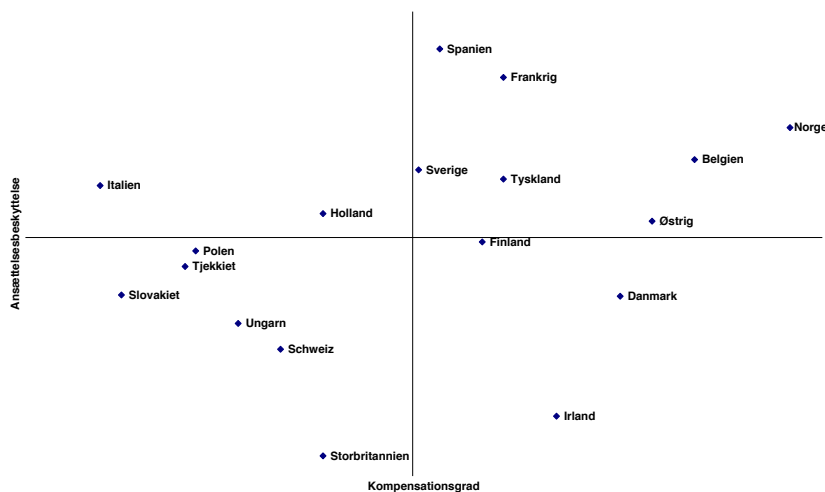
Segment B er karakteriseret ved lande som både har høj ansættelsesbeskyttelse og høj kompensationsgrad. I dette segment vil unges incitament til at være i beskæftigelse være relativt begrænset, og sammenholdt med høj ansættelsesbeskyttelse kan dette forventes at medvirke til høj ungdomsledighed.

Segment C er karakteriseret ved lav ansættelsesbeskyttelse og lav kompensationsgrad. Disse lande vil på baggrund af Lazear og principal-agent-teorien forventes at have lav ungdomsledighed, da unge har stærke økonomiske incitamenter til at være i beskæftigelse samtidig med at arbejdsmarkedet kan karakteriseres som fleksibelt, idet arbejdsgiverne ubesværet kan hyre og fyre.

Segment D kendetegner de lande, der har lav ansættelsesbeskyttelse og høj kompensationsgrad. I disse lande vil unges økonomiske incitament til at være i beskæftigelse være relativt lavt, mens arbejdsmarkedet vil være karakteriseret ved en høj grad af fleksibilitet. Den høje kompensationsgrad kan som følge af høj indkomstsikkerhed medvirke til at øge unges risikovillighed i forhold til at tage job med høj risiko for afskedigelse. Dette segment kan dog ud fra et flexicurity-perspektiv forventes at have en relativ lav ungdomsleghed.

I figur 20 er landene inddelt i disse fire segmenter. Dette gøres på baggrund af de gennemsnitlige værdier for kompensationsgrad og ansættelsesbeskyttelse, hvor landene segmenteres efter, hvorvidt deres parametre ligger over eller under gennemsnittet for de undersøgte parametre. Af figuren fremgår det, at Danmark er placeret i segment D, der er karakteriseret ved relativ lav ansættelsesbeskyttelse og relativ høj kompensationsgrad.

Figur 20 – Inddeling af lande efter kompensationsgrad og ansættelsesbeskyttelse.

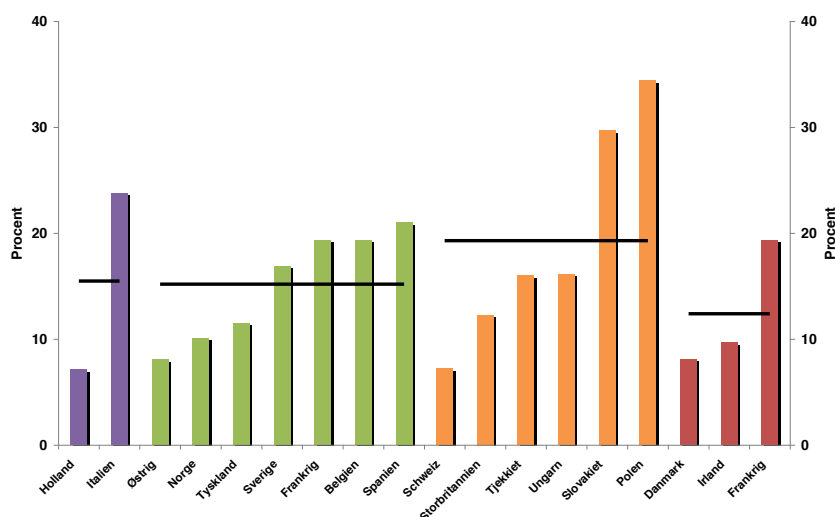
Anm: Landenes EPL og kompensationsgrad er beregnet som gennemsnittet i 2001-2008. Skæringspunktet mellem akserne angiver gennemsnitsværdien for de 18 lande for de to parametre. Skæringspunktet (x,y) er således defineret ved en kompensationsgrad på 36,44 pct. og en EPL-indikator på 2,13.

Kilde: Egne beregninger pba. af Eurostat og OECD

I figur 21 er ungdomsarbejdsløsheden fremstillet for hvert af landene i de fire segmenter. Dette gøres med henblik på at undersøge, hvorvidt kombinationer mellem kompensations-

grad og ansættelsesbeskyttelse, som er angivet i de fire segmenter, kan bidrage til at forklare variationer i landenes ungdomsarbejdsløshed.

Figur 21 – Ungdomsarbejdsløshedsrate i segment A, B, C og D.

Anm: I figuren er landene inddelt i fire segmenter, hvor gennemsnittet for de enkelte segmenter er angivet.

Kilde: OECD og Eurostat.

Af figur 21 fremgår det, at der indenfor hvert af de fire segmenter er relativt store variationer i ungdomsledigheden. Segment A har i gennemsnit den laveste ungdomsledighed, mens segment C i gennemsnit har den højeste ungdomsledighed. Dette kan tyde på, at lande, der har en flexicurity-strategi baseret på høj kompensationsgrad og lav ansættelsesbeskyttelse, således vil have et arbejdsmarked, som gør transitionen mellem uddannelse og beskæftigelse relativt ubesværet. Omvendt ses der en tendens til, at de liberale arbejdsmarkedsmodeller, karakteriseret ved lav kompensationsgrad og høj fleksibilitet, generelt har høj ungdomsarbejdsløshed, hvilket kan indikere, at unge oplever lange transitionsperioder mellem uddannelse og beskæftigelse. Der kan ligeledes ses en generel tendens til, at flere af de lande, der har det største omfang af ansættelsesbeskyttelse, herunder Spanien og Frankrig, og lande med den laveste kompensationsgrad, herunder Italien, Slovakiet, Polen og Tjekkiet, samtidig har de højeste ledighedsprocenter. På tværs af de fire segmenter fremgår det endvidere, at en række lande, herunder Holland, Tyskland og Schweiz, som er placeret tæt på de gennemsnitlige værdier, generelt har lav ungdomsarbejdsløshed. Inddelingen af landene i de fire segmenter skal således tages med forbehold for, at indde-

lingen er baseret på gennemsnitsbetragtninger og således ikke giver et nuanceret billede af de forskellige landes arbejdsmarkeder.

På baggrund af analysen af samspillet mellem kompensationsgrad og ansættelsesbeskyttelse fremgår det, at der inden for de fire segmenter er store variationer i ungdomsarbejdsløsheden. Der viser sig dog en overordnet tendens til, at flexicurity-strategier baseret på høj kompensationsgrad og høj fleksibilitet generelt medvirker til lav ungdomsarbejdsløshed, hvorimod de liberale arbejdsmarkedsstrategier synes at medføre høj ungdomsarbejdsløshed.

14.2 Analyse af samspil mellem kompensationsgrad og aktiv arbejdsmarkedspolitik

Kompensationsgraden kan ligeledes betragtes i samspil med den aktive arbejdsmarkedspolitik. Med udgangspunkt i Layard-Nickell-modellen og modelresultaterne kan det forventes, at lande, der anvender en stor andel af BNP på aktiv arbejdsmarkedspolitik, vil have lav ungdomsledighed. Som det fremgik af figur 21, kan der ses en tendens til, at lande med moderate eller høje grader kompensationsgrader generelt også har lav ungdomsledighed. På dette grundlag kan det således forventes, at lande, der kombinerer en høj kompensationsgrad med et højt forbrug på aktiv arbejdsmarkedspolitik, vil have lavere ungdomsarbejdsløshed.

Figur 22 – Inddeling efter kompensationsgrad og aktiv arbejdsmarkedspolitik.

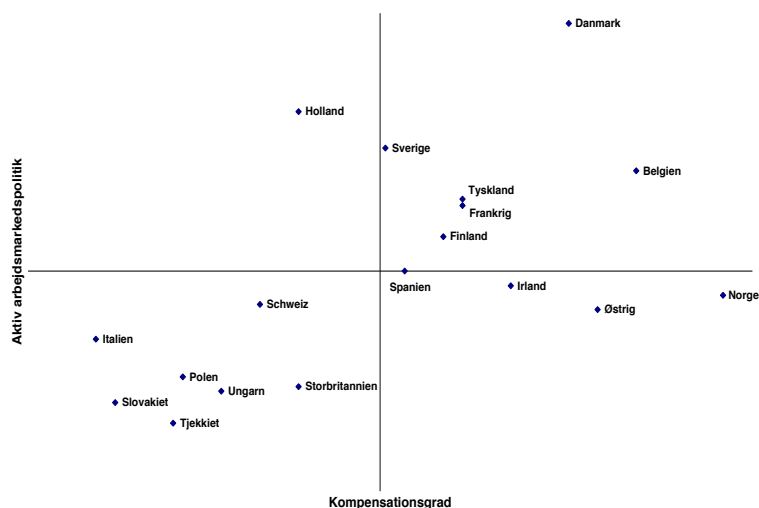
		Kompensationsgrad	
		Lav	Høj
Aktiv arbejdsmarkedspolitik	Høj	A	B
	Lav	C	D

Segment A er karakteriseret ved højt forbrug på aktiv arbejdsmarkedspolitik og en lav kompensationsgrad. Unge vil i disse lande have et stærkt økonomisk incitament til at finde beskæftigelse, som følge af den lave kompensationsgrad, mens den aktive arbejdsmarkedspolitik, bl.a. andet gennem opkvalificering, kan medvirke til et bedre match på arbejdsmarkedet. Segment B er kendetegnet ved høj grad af aktiv arbejdsmarkedspolitik og høj kompensationsgrad. Arbejdsmarkeder baseret på denne kombination kan forventes at bidrage til lav ungdomsarbejdsløshed, da den høje kompensationsgrad kan bidrage til et mere fleksibelt arbejdsmarked, samtidig med at den aktive arbejdsmarkedspolitik, jf. model A, B og C i den økonometriske analyse, medvirker til lav ungdomsledighed.

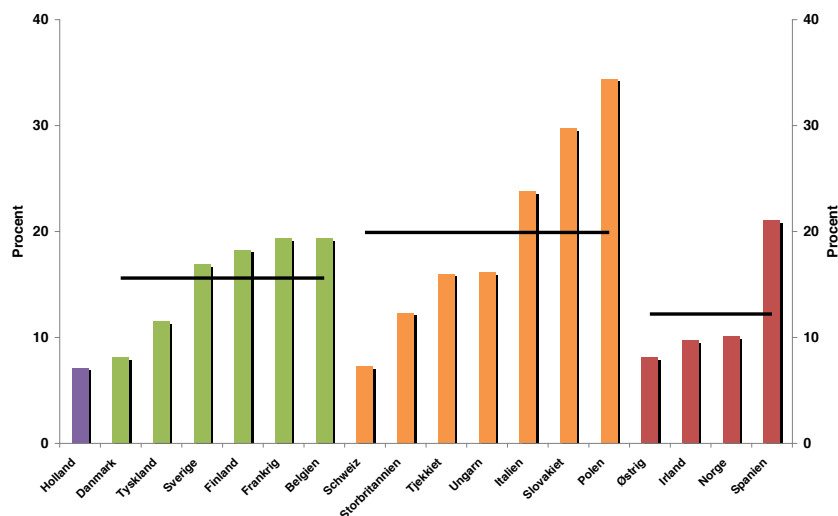
Segment C er karakteriseret ved lav grad af aktiv arbejdsmarkedspolitik og lav kompensationsgrad. Lande med arbejdsmarkeder i dette segment vil ud fra et flexicurity-perspektiv og Layard-Nickell-modellen have høj ungdomsledighed. Segment D er kendetegnet ved lav grad af aktiv arbejdsmarkedspolitik og høj kompensationsgrad. Ud fra Layard-Nickell-modellen og principal-agent-teorien kan det forventes, at en sådan arbejdsmarkedsmodel medvirker til høj ungdomsledighed.

I figur 23 ses, hvorledes landene er inddelt på baggrund af kompensationsgrad og aktiv arbejdsmarkedspolitik, og figur 24 viser ungdomsarbejdsløshedsraterne i de fire segmenter.

Figur 23 – Inddeling af lande efter kompensationsgrad og aktiv arbejdsmarkedspolitik.

Figur 24 – Ungdomsarbejdsløshedsrate i segment A, B, C og D.

Anm: I figuren er landene inddelt i fire segmenter, hvor gennemsnittet for de enkelte segmenter er angivet.

Kilde: OECD og Eurostat.

Af figur 24 fremgår det, at Holland, der som eneste land udgør segment A, har en relativt lav ungdomsarbejdsløshed. I segment B er der relativt stor variation mellem landene, hvor kun Danmark og Tyskland har en lav ungdomsarbejdsløshed, mens Sverige, Finland, Frankrig og Belgien har en noget højere ledighed for unge. I segment C ses en gennemsnitlig høj ungdomsledighed på tværs af landene, hvilket kan ses i sammenhæng med den

lave grad af aktiv arbejdsmarkedspolitik. Den lavere ungdomsledighed for Schweiz og Storbritannien i forhold til resten af segmentet kan ses i sammenhæng med, at disse lande ligger relativt tæt på de gennemsnitlige værdier for kompensationsgrad og aktiv arbejdsmarkedspolitik i de undersøgte lande, jf. figur 23.

Lande i segment D forventedes at have høj ungdomsarbejdsløshed som følge af både høj kompensation og lav grad af aktiv arbejdsmarkedspolitik. Dette synes dog ikke at være tilfældet, idet Østrig, Irland og Norge, som har lav ungdomsarbejdsløshed, indgår i dette segment. Dette skal ses i sammenhæng med, at niveauet af aktiv arbejdsmarkedspolitik ligger meget tæt på det gennemsnitlige niveau, hvorfor disse lande ikke kan karakteriseres som havende en lav grad af aktiv arbejdsmarkedspolitik. Spaniens høje ungdomsarbejdsløshed synes ikke at kunne forklares ud fra samspillet mellem aktiv arbejdsmarkedspolitik og kompensationsgrad, men kan formentlig ses i sammenhæng med den høje ansættelsesbeskyttelse.

14.3 Analyse af samspillet mellem rådighedskrav og ansættelsesbeskyttelse

På samme måde som med ansættelsesbeskyttelse og aktiv arbejdsmarkedspolitik, kan der udformes en analyse af forskellige flexicurity-systemer med udgangspunkt i rådighedskrav og kompensationsgrad. I figur 25 præsenteres inddelingen for henholdsvis høj eller lav kompensationsgrad og høje eller lave rådighedskrav.

Figur 25 – Inddeling af lande efter kompensationsgrad og rådighedskrav

		Rådighedskrav	
		Lav	Høj
Kompensationsgrad	Høj	A	B
	Lav	C	D

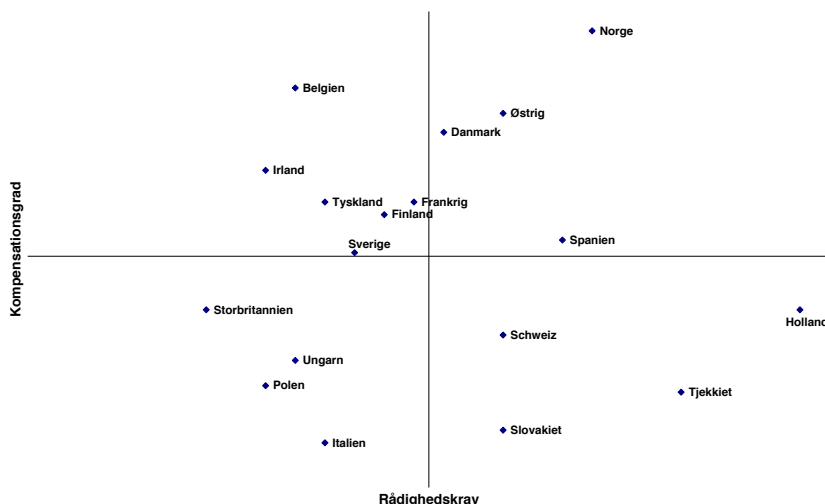
Lande i segment A er kendetegnende ved relativ høj kompensationsgrad og relativt lave rådighedskrav. Med udgangspunkt i principal-agent-teorien kan det således forventes, at disse lande vil have en høj ungdomsarbejdsløshed, idet unges økonomiske incitamenter ved at være i beskæftigelse er relativt svage, og da ledighed er forbundet med forholdsvis lav disnytte som følge af begrænsede rådighedskrav.

Segment B omfatter lande, der har en relativt høj kompensationsgrad og relativt skrappe rådighedskrav. Lande i segment B forventes at have en relativ lav ungdomsledighed, idet de negative incitamenteffekter af den høje kompensationsgrad forventes at blive opvejet af de skrappe rådighedsforpligtelser. Samtidig kan der tænkes at være et trade-off mellem kompensationsgrad og ansættelsesbeskyttelse, hvilket bidrager til større fleksibilitet.

Segment C er karakteriseret ved lav kompensationsgrad og begrænsede rådighedskrav. Unge ledige i segment C vil have et relativt stort økonomisk incitament til at finde beskæftigelse, hvilket isoleret set kan nedbringe ungdomsledigheden. Omvendt kan de lave rådighedskrav have en modsatrettet effekt, idet ledighed er forbundet med relativt få forpligtelser, hvilket kan reducere tilknytningen til arbejdsmarkedet.

I figur 26 er landene inddelt i disse fire segmenter. Af figuren fremgår det, at Danmark er placeret i segment B, der er karakteriseret ved relativ høj kompensationsgrad og relativ strenge rådighedskrav.

Figur 26 – Inddeling af lande efter kompensationsgrad og rådighedskrav.

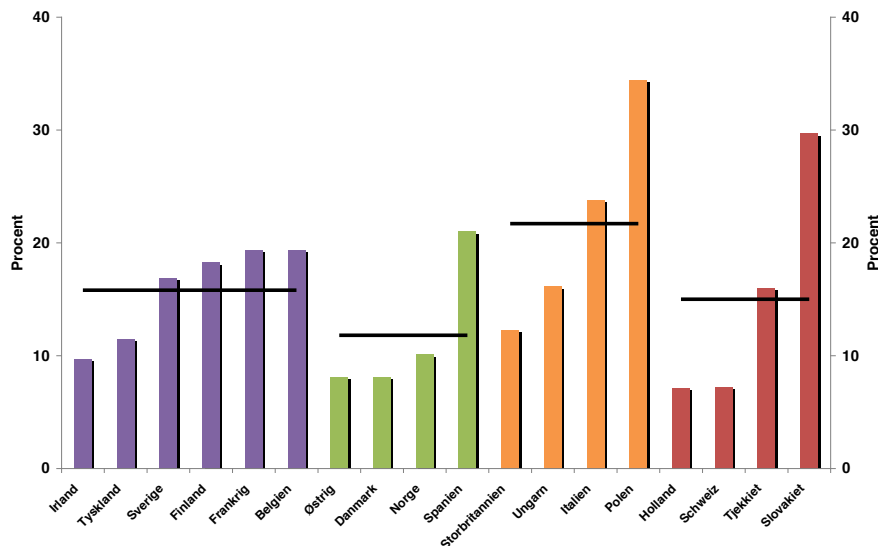

Anm: Landenes rådighedskrav og kompensationsgrad er beregnet som gennemsnittet i 2001-2008. Skæringspunktet mellem akserne angiver gennemsnitsværdien for de 18 lande for de to parametre. Skæringspunktet (x,y) er således defineret ved en rådighedsindikator på 3,15 og en kompensationsgrad på 36,44 pct.

Kilde: Egne beregninger pba. af Eurostat og OECD

I figur 27 er landene inddelt i de fire segmenter og det ses, at landene i segment B og D generelt har en lavere ungdomsarbejdsløshed end de andre segmenter. Fælles for disse segmenter er, at der er skrappe rådighedskrav forbundet med ledighed. Spanien er ligesom Danmark karakteriseret ved høj kompensation og høje rådighedskrav, men har betydelig højere ungdomsledighed, hvilket skal ses i forlængelse af bl.a. den høje ansættelsesbeskyttelse. Tjekkiet og Slovakiet har på trods af skrappe rådighedskrav og lave kompensationsgrader høj ungdomsledighed, hvilket kan ses i sammenhæng med landenes meget lave forbrug på aktiv arbejdsmarkedspolitik. Fælles for lande, der er placeret i segment A og C, er, at disse lande er karakteriseret ved relativt begrænsede rådighedskrav, og det fremgår, at disse lande generelt har højere ungdomsledighed, hvilket indikerer at rådighedskrav er en vigtig institution i forhold til at reducere ungdomsarbejdsløshed.

Figur 27 – Ungdomsarbejdsløshedsrate i segment A, B, C og D.

Anm: I figuren er landene inddelt i fire segmenter, hvor gennemsnittet for de enkelte segmenter er angivet.

Kilde: OECD og Eurostat.

Opsummering af samspillet mellem arbejdsmarkedsinstitutioner

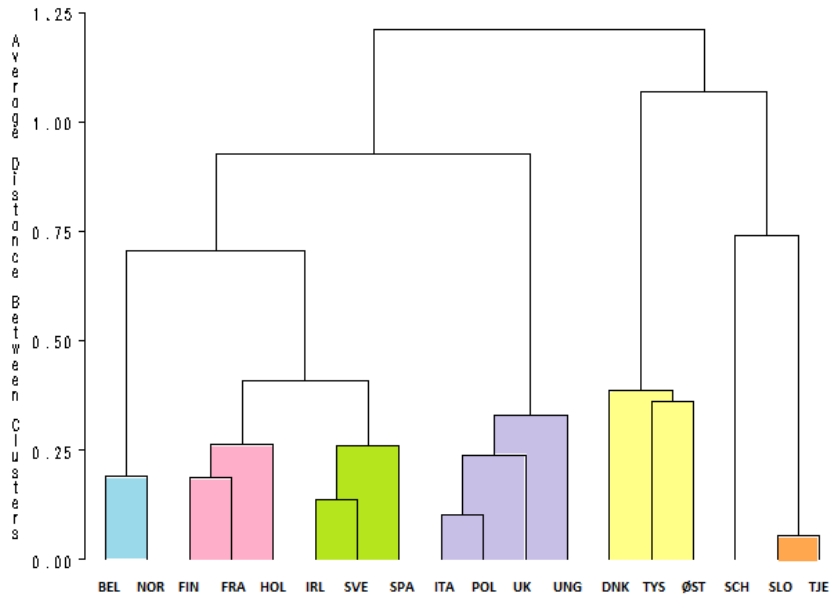
På baggrund af analysen af samspillet mellem forskellige arbejdsmarkedsinstitutioner kan der ses tendenser til, at nogle kombinationer af disse institutioner er mere hensigtsmæssige end andre i relation til at reducere ungdomsarbejdsløshed. Lande karakteriseret ved lav eller moderat grad af ansættelsesbeskyttelse, som samtidig har moderat eller høj kompensationsgrad og højt forbrug på aktiv arbejdsmarkedspolitik, synes overordnet at have lav ungdomsarbejdsløshed. Dette kan således indikere, at disse flexicurity-strategier bidrager til et arbejdsmarked, der mindsker transitionsbarriererne mellem uddannelse og beskæftigelse. Inden for de forskellige grupperinger er der store variationer i ungdomsarbejdsløsheden, hvilket skal ses i sammenhæng med, at analyserne er todimensionelle og således ikke tager højde for andre undersøgte arbejdsmarkedsinstitutioner og forskelle i uddannelsessystemerne. For at tage højde for at andre institutioner kan bidrage til at forklare niveauerne af ungdomsarbejdsløshed opstilles i det følgende afsnit en klyngeanalyse.

15. Klyngeanalyse

På baggrund af de undersøgte variable, der blev anvendt i de økonometriske modeller, foretages der i dette afsnit en klyngeanalyse, hvor de 18 europæiske lande inddeles i klynger med lignende institutionelle karakteristika. Sådanne klynger kan bidrage til at belyse ligheder og forskelle i landenes institutionelle opbygninger og kan således give indikationer af, hvilke kombinationer af de undersøgte institutioner, der fører til henholdsvis høj og lav ungdomsarbejdsløshed. Klyngeanalysen inddrager variablene kompensationsgrad, ansættelsesbeskyttelse, rådighedskrav, aktiv arbejdsmarkedspolitik og anvendelsen af duale uddannelsesforløb, mens skattesatsen udelades, da denne jf. model A ikke er signifikant i forhold til ungdomsarbejdsløshedsraten.

I figur 28 præsenteres hvorledes landene er klynget sammen på baggrund af de udvalgte variable. Der er anvendt en hierarkisk metode, hvor hvert land i udgangspunktet udgør en selvstændig klynge, hvorefter landene klynges sammen efter den gennemsnitlige afstand mellem indikatorerne for hvert enkelt land. Denne proces fortsættes indtil alle lande er klassificeret i en klynge (Finansministeriet 2004:13). Klyngeanalysen er baseret på relativt få lande, hvilket kan betyde, at nogle lande placeres i samme klynge, selvom der mellem landene kan være relativt store forskelle i de enkelte variable. Af denne grund skal opdelingen tages med forbehold for, at der inden for de forskellige klynger kan være institutionelle forskelle.

Figur 28 – Klyngeopdeling af lande.

Anm: Figuren viser outputtet af en hierarkisk klyngeanalyse foretaget i statistikprogrammet SAS. Landene er grupperet på baggrund af den gennemsnitlige afstand mellem indikatorerne for hvert land.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af OECD og Eurostat.

På baggrund af klyngeanalysen fremgår det, at landene kan opdeles i syv klynger. Det ses af figur 28, at Danmark er placeret i samme klynge som Tyskland og Østrig, og at Schweiz udgør en selvstændig klynge, idet landet ikke deler tilstrækkelige fælles karakteristika med andre lande. De opstillede klynger afviger fra tidligere teoretiske og empiriske arbejdsmarkedsopdelinger fra eksempelvis Muffels & Luijkx (2005:35) og Finansministeriet (2004:13), hvilket kan skyldes anvendelse af forskellige opgørelsesmetoder i forhold til arbejdsmarkedspolitik og kompensationsgrad, samt at der i ovenstående klynge er inddraget en uddannelsesvariabel i relation til det duale skolesystem. I tabel 2 fremgår hvilke institutionelle karakteristika, der kendetegner hver af de syv klynger.

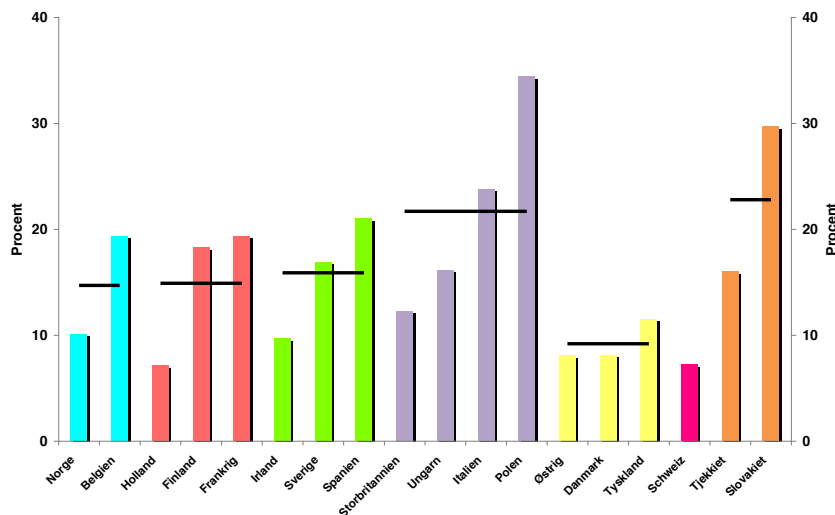
Tabel 2 – Karakteristika for institutionelle klynger.

Klynge 1	• Høj grad af ansættelsesbeskyttelse • Højt forbrug på aktiv arbejdsmarkedspolitik • Høj kompensationsgrad • Varierende rådighedskrav • Lav anvendelse af duale uddannelsesforløb	Belgien Norge
Klynge 2	• Middel til høj grad af ansættelsesbeskyttelse • Højt forbrug på aktiv arbejdsmarkedspolitik • Høj kompensationsgrad • Gennemsnitlige til høje rådighedskrav • Gennemsnitlig anvendelse af duale uddannelsesforløb	Finland Frankrig Holland
Klynge 3	• Varierende grad af ansættelsesbeskyttelse • Gennemsnitligt til højt forbrug på aktiv arbejdsmarkedspolitik • Gennemsnitlig kompensationsgrad • Varierende rådighedskrav • Lav eller ingen anvendelse af duale uddannelsesforløb	Irland Sverige Spanien
Klynge 4	• Varierende grad af ansættelsesbeskyttelse • Lavt forbrug på aktiv arbejdsmarkedspolitik • Lav kompensationsgrad • Lave rådighedskrav • Lav eller ingen anvendelse af duale uddannelsesforløb	Italien Polen Storbritannien Ungarn
Klynge 5	• Lav til middel grad af ansættelsesbeskyttelse • Gennemsnitligt til højt forbrug på aktiv arbejdsmarkedspolitik • Høj kompensationsgrad • Gennemsnitlige rådighedskrav • Høj anvendelse af duale uddannelsesforløb	Danmark Tyskland Østrig
Klynge 6	• Lav grad af ansættelsesbeskyttelse • Gennemsnitligt forbrug på aktiv arbejdsmarkedspolitik • Gennemsnitlig kompensationsgrad • Høje rådighedskrav • Høj anvendelse af duale uddannelsesforløb	Schweiz
Klynge 7	• Lav grad af ansættelsesbeskyttelse • Lavt forbrug på aktiv arbejdsmarkedspolitik • Lav kompensationsgrad • Høje rådighedskrav • Gennemsnitlig anvendelse af duale uddannelsesforløb	Slovakiet Tjekkiet

Med udgangspunkt i de præsenterede teorier og de estimerede modeller må lande, der i overvejende grad har lav ansættelsesbeskyttelse, højt forbrug på aktiv arbejdsmarkedspolitik, lav kompensationsgrad, høje rådighedskrav og høj anvendelse duale uddannelsesforløb forventes at have lavere ungdomsledighed end lande med overvejende modsat sammensætning. Endvidere vil andre institutionelle forhold og landenes forskellige makro-

økonomiske situation ligeledes have en betydning for niveauet af ungdomsarbejdsløshed. I figur 29 sammenlignes de 7 klynger i forhold til ungdomsarbejdsløsheden.

Figur 29 – Ungdomsarbejdsløshed i institutionelle klynger

Anm: Ungdomsarbejdsløshedsrate blandt unge i alderen 15-24 år fordelt på 7 institutionelle klynger.

Kilde: OECD

Af figur 29 fremgår det, at der inden for klyngerne er forholdsvis stor variation i ungdomsarbejdsløsheden. Betragtes klynge 1, som udgøres af Norge og Belgien fremgår det, at klyngen samlet set har en ungdomsarbejdsløshed, der ligger omkring gennemsnittet for de syv klynger. Inden for klyngen er der betydelig variation i ungdomsarbejdsløsheden, idet Norge således kun havde ca. halvt så høj ungdomsarbejdsløshed som Belgien. Det ses af figuren, at klynge 2 overordnet set har en gennemsnitlig ungdomsarbejdsløshed, samt at Holland skiller sig ud fra Finland og Frankrig, der har betydelig højere ungdomsarbejdsløshed. Dette skal dels ses i sammenhæng med store variationer i omfanget af den aktive arbejdsmarkedspolitik, rådighedskravene og dualt uddannelsesforløb, som alle er højere i Holland end i resten af klyngen. I klynge 3 er ungdomsledigheden høj for Sverige og Spanien, men relativt lav for Irland. Den store variation kan ud fra et institutionelt perspektiv skyldes, at Irland har et mere fleksibelt arbejdsmarked som følge af lavere ansættelsesbeskyttelse.

Ungdomsarbejdsløsheden i klynge 4 er generelt høj, hvilket skal ses i relation til det lave forbrug på aktiv arbejdsmarkedspolitik og lave rådighedskrav samt et minimalt omfang af duale uddannelsesforløb i erhvervsuddannelserne. Variationerne inden for klyngen kan endvidere skyldes store variationer i ansættelsesbeskyttelsen, idet Storbritannien har meget lav ansættelsesbeskyttelse, mens Italien har forholdsvis høj ansættelsesbeskyttelse.

Klynge 5 omfatter Danmark, Østrig og Tyskland og fælles for disse lande er, at ungdomsledighedsraten i disse lande er blandt de laveste for de 18 undersøgte lande. Den lave ungdomsledighed i disse lande kan skyldes, at såvel arbejdsmarkeds- og uddannelsesinstitutionerne er indrettet på en sådan måde, at transitionen mellem uddannelse og arbejdsmarkedet foregår forholdsvis uproblematisk. Dette kan skyldes, at landenes uddannelsessystemer er baseret på relativ høj anvendelse af duale forløb, som nedbryder potentielle barrierer og mismatch mellem arbejdsgiver og arbejdstager. Derudover er disse arbejdsmarkeder relativt fleksible og er kombineret med høje kompensationsgrader og relativt strenge rådighedskrav samt en forholdsvis høj grad af aktiv arbejdsmarkedspolitik.

Schweiz udgør alene klynge 6, og den lave ungdomsarbejdsløshed i Schweiz kan skyldes, at både uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet er indrettet på en måde, der mindsker ungdomsarbejdsløsheden. Schweiz har således en høj grad af duale uddannelsesforløb i erhvervsuddannelserne, hvilket kan bidrage til at mindske transitionsperioden, idet arbejdsgiveren har større indsigt i den unges reelle produktivitet. Samtidig bidrager lav ansættelsesbeskyttelse til et fleksibelt arbejdsmarked, hvor virksomhederne ubesværet kan ændre antallet og sammensætningen af medarbejdere, hvilket kan give flere jobåbninger til ledige unge. Den lave ungdomsledighed i Schweiz skal ligeledes ses i relation til de høje rådighedskrav og den moderate kompensationsgrad som sikrer, at unge tilskyndes til at finde beskæftigelse.

Slovakiet og Tjekkiet udgør klynge 7. Disse lande er karakteriseret ved lav grad af ansættelsesbeskyttelse, lave kompensationsgrader, høje rådighedskrav, gennemsnitlig anvendelse af duale uddannelsesforløb og en lav grad af aktiv arbejdsmarkedspolitik. Disse lande burde ud fra et rent institutionelt perspektiv have en forholdsvis lav ungdomsarbejdsløshed, idet de fleste arbejdsmarkedsinstitutioner og det duale uddannelsessystem kan med-

virke til at reducere omfanget af ungdomsarbejdsløshed. Disse landes høje niveau af ungdomsledighed skal dog i høj grad ses som et udtryk for den generelt høje ledighed. Store variationer i niveauet af den generelle arbejdsløshed kan overordnet medvirke til, at der er store forskelle i ungdomsarbejdsløsheden både mellem klyngerne og inden for klyngerne, hvilket således kan medvirke til at overskygge institutionernes betydning for ungdomsarbejdsløsheden.

15.1 Ungdomsarbejdsløshed i forhold til voksenarbejdsløshed

Af figur 29 ovenfor fremgår det, at der er relativt stor variation i ungdomsarbejdsløsheden på tværs af klyngerne, men også inden for de respektive klynger. Som beskrevet kan denne variation skyldes, at en række andre faktorer – herunder særligt de makroøkonomiske forhold, der påvirker den generelle efterspørgsel efter arbejdskraft. For at tage højde for disse makroforhold inddrages modellens proxy for den generelle arbejdskraftefterspørgsel, givet ved ledigheden for voksne i alderen 25-64 år. I tabel 3 fremgår arbejdsløsheden for 15-24-årige og 25-64-årige og rationen mellem disse. Denne ratio kan anvendes til at give en indikation af, hvordan institutionerne i de forskellige klynger påvirker fordelingen af arbejdsløshed mellem unge og voksne.

Tabel 3 – Gennemsnitlig ungdoms- og voksenarbejdsløshed 2001-2008.

	Arbejdsløshed 15-24 år	Arbejdsløshed 25-64 år	Ratio
Klynge 1			
Belgien	19,4	6,5	3,0
Norge	10,1	2,7	3,7
Gennemsnit	14,7	4,6	3,4
Klynge 2			
Finland	18,3	6,7	2,7
Frankrig	19,3	7,2	2,7
Holland	7,1	3,3	2,2
Gennemsnit	14,9	5,7	2,5
Klynge 3			
Irland	9,7	3,7	2,6
Spanien	21,0	8,8	2,4
Sverige	16,9	4,8	3,5
Gennemsnit	15,9	5,7	2,9
Klynge 4			
Italien	23,8	6,3	3,7
Polen	34,4	13,4	2,6
Storbritannien	12,3	3,7	3,3
Ungarn	16,1	5,8	2,8
Gennemsnit	21,7	7,3	3,1
Klynge 5			
Danmark	8,1	3,9	2,1
Tyskland	11,5	9,0	1,3
Østrig	8,1	3,8	2,1
Gennemsnit	9,2	5,6	1,8
Klynge 6			
Schweiz	7,2	3,1	2,3
Klynge 7			
Slovakiet	29,7	13,3	2,2
Tjekkiet	16,0	6,1	2,6
Gennemsnit	22,8	9,7	2,4
Gennemsnit	16,1	6,2	2,7

Betragtes klynge 1 fremgår det, at Belgien har haft en næsten dobbelt så høj gennemsnitlig ungdomsarbejdsløshed som Norge i perioden 2001-2008, hvilket kan indikere, at de institutionelle parametre i klyngeanalysen kun delvist kan forklare niveauet af ungdomsarbejdsløshed i klyngen. Hvis der derimod tages højde for voksenarbejdsløsheden i den undersøgte periode fremgår det af ratioerne, at landene ligger væsentligt tættere på hinanden, og at de unge i Norge er relativt mere udsatte for arbejdsløshed i forhold til voksne sammenlignet med Belgien. Dette skal dog ses i forhold til Norges meget lave voksenarbejdsløshed i den undersøgte periode. Begge landes ratioer er relativt høje sammenlignet med de andre klynger, hvilket kan tyde på, at den høje ansættelsesbeskyttelse og høje kompensationsgrad kombineret med lav anvendelse af duale uddannelsesforløb fører til, at de unge bliver relativt mere udsat for arbejdsløshed i forhold til voksne end i de andre lande.

I klynge 2 havde Holland den laveste ungdomsarbejdsløshed blandt de 18 lande, mens Frankrig og Finland begge havde høj ungdomsarbejdsløshed i perioden. Korrigeres der for voksenarbejdsløsheden ligger ratioerne for de tre lande relativt tæt. Finland og Frankrig lå lidt over den gennemsnitlige ratio, mens Holland lå lidt under. Det ser således ud til, at denne klynges blandede institutioner fører til en gennemsnitlig ratio mellem unge og voksnes ledighed.

For klynge 3, der består af Irland, Spanien og Sverige, ses der en stor forskel i landenes ungdomsarbejdsløshed. Sverige ligger omkring det gennemsnitlige niveau for de undersøgte lande, Spanien ligger noget over gennemsnittet, mens Irland i perioden havde en lav ungdomsarbejdsløshed. Hvis der ses på ratioen, fremgår det, at Irland og Spanien ligger omkring gennemsnittet, mens Sverige har den tredje højeste ratio for de undersøgte lande, hvilket tyder på, at denne klynges institutionelle kombination fører til en gennemsnitlig til høj ratio.

I klynge 4 har ungdomsarbejdsløsheden i Storbritannien og Ungarns i perioden ligget omkring gennemsnittet for de undersøgte lande. Italien har ligget noget over gennemsnittet, mens Polen har haft den højeste ungdomsarbejdsløshed blandt alle landene. Hvis der sammenlignes med ledigheden for personer i alderen 25-64 år fremgår det, at Polen også har haft den højeste voksenarbejdsløshed, hvormed landets ratio ligger omkring gennem-

snittet for landene. Omvendt har Italien og Ungarn haft en gennemsnitlig ledighed for voksne, hvilket giver Ungarn en ratio omkring gennemsnittet, mens Italien har den højeste ratio blandt landene. Storbritannien har som følge af landets meget lave voksenarbejdsløshed i perioden ligeledes en af de højeste ratioer. Landene i denne klynge har en varierende grad af ansættelsesbeskyttelse, men fælles for landene er det lave forbrug på aktiv arbejdsmarkedspolitik, lav kompensationsgrad og lave rådighedskrav samt lav anvendelse af duale uddannelsesforløb, hvilket synes at føre til relativ høj ungdomsarbejdsløshed og ratio i forhold til voksenarbejdsløsheden.

I klynge 5 har Danmark og Østrig haft en lav voksenarbejdsløshed i perioden, mens den i Tyskland har ligget noget over gennemsnittet. Den relativt lave ungdomsarbejdsløshed giver således Tyskland den laveste ratio blandt de ungesøgte lande. Danmark og Østrigs ratio ligger ligeledes under gennemsnittet, og samlet set ligger denne klynge under gennemsnittet. Landene er kendetegnet ved lav til middel grad af ansættelsesbeskyttelse, gennemsnitligt til højt forbrug på aktiv arbejdsmarkedspolitik, høj kompensationsgrad, gennemsnitlige rådighedskrav og en høj anvendelse af duale uddannelsesforløb. Det tyder således på, at denne kombination af institutioner medfører lav ungdomsarbejdsløshed og ratio i forhold til ledigheden i resten af arbejdsstyrken.

Klynge 6 udgøres alene af Schweiz, hvis ungdoms- og voksenarbejdsløshedsniveau i perioden har været omkring halvdelen af gennemsnittet for de undersøgte lande. Samtidig ligger ratioen et stykke under gennemsnittet. Landet er kendetegnet ved en lav grad af ansættelsesbeskyttelse, gennemsnitligt forbrug på aktiv arbejdsmarkedspolitik, gennemsnitlig kompensationsgrad, høje rådighedskrav og høj anvendelse af duale uddannelsesforløb. Denne kombination synes således både at medføre lav ungdomsarbejdsløshed og en lav ratio.

I klynge 7 havde Tjekkiet i den undersøgte periode en ungdomsarbejdsløshed omkring gennemsnittet, mens Slovakiet havde den næsthøjeste ungdomsarbejdsløshed for de undersøgte lande. Tjekkiets voksenarbejdsløshed var gennemsnitlig i forhold til de undersøgte lande, hvorimod Slovakiet havde en høj arbejdsløshed blandt personer over 25 år. Dette medfører, at Tjekkiet havde en ratio omkring gennemsnittet, mens Slovakiets ratio var lidt

under gennemsnittet. Landene er karakteriseret ved lav grad af ansættelsesbeskyttelse, lavt forbrug på aktiv arbejdsmarkedspolitik, lav kompensationsgrad, høje rådighedskrav og gennemsnitlige anvendelse af duale uddannelsesforløb. Samlet set havde klyngen en høj ungdomsarbejdsløshed, men tages der forbehold for Slovakiets høje voksenarbejdsløshed tyder det dog på, at klyngens institutionelle kombinationer fører til en gennemsnitlig ratio for unges arbejdsløshed i forhold til resten af arbejdsstyrken.

15.2 Persistens i ungdomsarbejdsløshed

I anden væsentlig problemstilling i forhold til ungdomsarbejdsløshed er persistensen. I den forbindelse forventes langtidsledighed at øge arbejdsløse unges risiko for helt at miste tilknytning til arbejdsmarkedet. Det er derfor relevant at undersøge, i hvilken grad de 7 institutionelle klynger kan bidrage til at forklare variationer i persistensen af ledigheden på tværs af de undersøgte lande. I denne relation anvendes OECDs definition af langtidsledighed, hvor en person defineres som værende langtidsledig, hvis vedkommende har været uden job og aktivt jobsøgende i mere end 12 måneder (OECD:2013d). I tabel 4 præsenteres landenes langtidsledighed i forhold til antallet af ledige og arbejdsstyrken. Andelen af ledige unge, der er langtidsledige bidrager til en indsigt i det relative problem med langtidsledighed, mens andelen i forhold til arbejdsstyrken angiver det samlede problem med langtidsledighed blandt unge. Samtidig tager dette mål højde for, at lande med en høj ungdomsarbejdsløshed kan have en relativ lav andel af langtidsledighed blandt de arbejdsløse unge.

Tabel 4 – Ledighed og langtidsledighed for unge

	Arbejdsløshed pct. af arbejdsstyrke 15-24 år	Langtidsledighed pct. af arbejdsløshed 15-24 år	Langtidsledig pct. af arbejdsstyrke 15-24 år
Klynge 1			
Belgien	19,4	28,0	5,4
Norge	10,1	1,8	0,2
Gennemsnit	14,7	14,9	2,8
Klynge 2			
Finland	18,3	5,6	1,0
Frankrig	19,3	22,9	4,4
Holland	7,1	14,0	1,0
Gennemsnit	14,9	14,2	2,2
Klynge 3			
Irland	9,7	21,0	2,0
Spanien	21,0	17,6	3,7
Sverige	16,9	5,6	1,0
Gennemsnit	15,9	14,7	2,2
Klynge 4			
Italien	23,8	47,9	11,4
Polen	34,4	34,0	11,7
Storbritannien	12,3	13,2	1,6
Ungarn	16,1	34,5	5,6
Gennemsnit	21,7	32,4	7,6
Klynge 5			
Danmark	8,1	4,7	0,4
Tyskland	11,5	28,0	3,2
Østrig	8,1	12,8	1,0
Gennemsnit	9,2	15,2	1,5
Klynge 6			
Schweiz	7,2	-	-
Klynge 7			
Slovakiet	29,7	51,0	15,2
Tjekkiet	16,0	35,5	5,7
Gennemsnit	22,8	43,3	10,4
Gennemsnit	16,1	22,2	4,4

Anm: Langtidsledighed som pct. af arbejdsstyrken er beregnet som langtidsledigheden i pct. af arbejdsløsheden ganget med arbejdsløshedsraten.

I klynge 1 fremgår det, at 28 pct. af de ledige unge i Belgien var langtidsledige, mens det kun gjaldt 1,8 pct. af de ledige unge i Norge. Betragtes langtidsledigheden som pct. af arbejdsstyrken ses det, at 5,4 pct. af de unge var langtidsledige i Belgien, hvilket er lidt over gennemsnittet. I Norge var kun 0,2 pct. af de unge i arbejdsstyrken langtidsledige, og Norge havde dermed det laveste niveau af langtidsledighed blandt de undersøgte lande. Mellem de to lande er der således stor forskel både i forhold til andelen af de arbejdsløse og andelen af arbejdsstyrken, der er langtidsledige. Det synes på denne baggrund ikke muligt at vurdere, hvorvidt denne klynges institutionelle kombinationer fører til høj eller lav langtidsledighed for unge.

I klynge 2 ses det for Finland, at 5,6 pct. af de arbejdsløse unge var langtidsledige, mens 22,9 pct. af de arbejdsløse unge i Frankrig var langtidsledige, hvilket ligger omkring gennemsnittet for de undersøgte lande. Holland placerer sig med en langtidsledighed på 14 pct. af de ledige unge mellem de to andre lande. Hvis der ses på andelen af den samlede arbejdsstyrke for unge fremgår det, at både Finland og Holland havde en langtidsledighed for arbejdsstyrken på 1 pct., mens den for Frankrig var på 4,4 pct., svarende til gennemsnittet for de undersøgte lande. Selvom der er stor forskel på landene i klynge 2, tyder det på, at denne kombination af de undersøgte institutioner medfører et gennemsnitligt eller relativt lavt niveau af langtidsledighed for unge i alderen 15-24 år.

I klynge 3 fremgår det, at 21 pct. af de ledige unge i Irland var langtidsledige, hvilket er tæt på gennemsnittet. Spanien ligger lidt under gennemsnittet med 17,6 pct., mens Sverige med 5,6 pct. havde en af de laveste andele blandt de undersøgte lande. Langtidsledigheden i forhold til arbejdsstyrken var 1 pct. i Sverige, 2 pct. i Irland og 3,7 pct. i Spanien. Disse lande har således et lavt niveau af langtidsledighed, både når der ses på andelen af ledige og andelen af arbejdsstyrken. Dette indikerer, at disse landes kombinationer af de undersøgte institutioner fører til et lavt niveau af langtidsledighed for unge.

Af tabel 4 fremgår det, at landene i klynge 4 overordnet set har høj langtidsledighed, både når der sammenlignes med andelen af ledige og andelen af arbejdsstyrken. Indenfor klyngen er der dog store variationer, idet langtidsledigheden blandt unge ledige i Storbritannien var 13,2 pct., hvilket er omkring halvdelen af niveauet i de resterende lande i klyngen.

Set i forhold til arbejdsstyrken var omkring 11 pct. af de unge i Italien og Polen langtidsledige, hvilket er over det dobbelte af gennemsnittet for alle landene. Storbritannien havde med 1,6 pct. en lav langtidsledighed i forhold til arbejdsstyrken, mens Ungarn med 5,6 pct. ligger lidt over gennemsnittet. På tværs af landene i klynge 4 er der således store variationer i omfanget langtidsledighed, hvilket skal ses i sammenhæng med, at der inden for klyngen er væsentlige forskelle i ansættelsesbeskyttelsen. På dette grundlag er det således ikke muligt entydigt at vurdere, hvorvidt denne klynges institutioner fører til høj eller lav langtidsledighed. Det tyder dog på, at resten af landenes institutionelle fællestræk i kombination med høj ansættelsesbeskyttelse fører til høj langtidsledighed for unge.

I klynge 5 ses det, at 4,7 pct. af de ledige unge i Danmark var langtidsledige. Andelen er noget højere i Østrig med 12,8 pct., mens Tyskland med 28 pct. ligger over gennemsnittet for de undersøgte lande. Langtidsledigheden for unge i arbejdsstyrken var 0,4 pct. for Danmark og 1 pct. for Østrig. I Tyskland var langtidsledigheden 3,2 pct., hvilket ligeledes er under gennemsnittet for de undersøgte lande. Det tyder således på, at disse landes institutionelle kombinationer medfører lav langtidsledighed for unge.

For Schweiz findes der ikke data for langtidsledighed opgjort efter den anvendte metode, hvorfor det ikke er muligt at vurdere, hvorledes dette lands institutioner påvirker omfanget af langtidsledighed.

I klynge 7 havde Slovakiet med 51 pct. undersøgelsens højeste andel af langtidsledighed blandt de arbejdsløse unge. Tjekkiet lå noget lavere med 35,5 pct., hvilket ligeledes er relativt højt i forhold til gennemsnittet. Langtidsledigheden blandt unge i arbejdsstyrken var 5,7 pct. for Tjekkiet, hvilket ligger lidt over gennemsnittet for de undersøgte lande, mens den for Slovakiet var 15,2 pct., hvilket er mere end tre gange så højt som gennemsnittet. Dette kan således tyde på, at disse landes institutionelle kombinationer medvirker til høj langtidsledig for unge.

På baggrund af analysen af fordelingen af ledigheden mellem unge og voksne og analysen af langtidsledighed for unge i de 7 klynger fremgår det, at der inden for klyngerne er store variationer, som kan hænge sammen med forskelle i de generelle efterspørgselsforhold. Der kan dog ses en generel tendens til, at nogle klynger klarer sig bedre end andre. Både i

forhold til niveauet, fordelingen og varigheden af ledigheden kan der ses en tendens til, at Danmark, Tyskland og Østrig i klynge 5 ligger under gennemsnittet. Denne klynge er som nævnt karakteriseret ved moderat ansættelsesbeskyttelse, gennemsnitligt til højt forbrug på aktiv arbejdsmarkedspolitik, høj kompensationsgrad, gennemsnitlige rådighedskrav og høj anvendelse af duale uddannelsesforløb. Dette indikerer, at denne kombination af institutioner har en modvirkende effekt på ungdomsledighedsraten, overrepræsentationen i forhold til resten af arbejdsstyrken og persistensen i ledigheden. Derimod er niveauet, fordelingen og varigheden af ungdomsledigheden høj for landene i klynge 4 og 7. Fælles for disse klynger er et lavt forbrug på aktiv arbejdsmarkedspolitik, lave kompensationsgrader og et begrænset brug af duale uddannelsesforløb, og det tyder således på, at disse institutioner er mindre hensigtsmæssige i forhold til at reducere ungdomsarbejdsløsheden, overrepræsentationen og langtidsledigheden blandt unge.

16. Konklusion

I dette speciale er det blevet undersøgt, hvorledes udvalgte parametre for uddannelses- og arbejdsmarkedsinstitutioner påvirker ungdomsarbejdsløshed blandt europæiske lande. Endvidere er det blevet undersøgt, i hvilken grad kombinationer af disse institutioner kan bidrage til at forklare variationer i landes ungdomsarbejdsløshed og forskellen i ledigheden mellem unge og resten af arbejdsstyrken.

For at besvare denne problemstilling er der blevet gennemgået en række teorier for de udvalgte institutionelle parametre. På baggrund af en diskussion af disse teorier i forhold til ungdomsarbejdsløshed blev der opstillet seks hypoteser omhandlende hver enkelt parameters effekt på ungdomsarbejdsløsheden. Disse hypoteser er blevet testet ved multiple regressionsanalyser i tre økonometriske modeller for henholdsvis ungdomsarbejdsløshedsraten, ungdomsarbejdsløshedsratioen og NEET-raten.

I relation til hypotese 1, om at høj ansættelsesbeskyttelse medvirker til høj ungdomsarbejdsløshed, fremgår det, at EPL er signifikant i model A, men ikke i model B og C. Hypotese 1 kan dermed ikke entydig bekræftes, men resultatet i model A tyder på, at der kan være en positiv relation mellem ansættelsesbeskyttelse og ungdomsarbejdsløshed.

For hypotese 2, om at højt forbrug på aktiv arbejdsmarkedspolitik modvirker høj ungdomsarbejdsløshed, fremgår det, at variablen er signifikant for alle modellerne, og det kan således bekræftes, at et højt forbrug på aktiv arbejdsmarkedspolitik bidrager til lavere ungdomsarbejdsløshed.

Hypotese 3, der beskriver at høj grad af duale uddannelsesforløb modvirker høj ungdomsledighed, kan bekræftes, idet variablen er signifikant i alle tre modeller.

I forhold til hypotese 4, om at høje rådighedskrav modvirker høj ungdomsarbejdsløshed, kan dette underbygges empirisk i model A og C, men ikke i model B. Det kan dermed ikke entydigt bekræftes, at høje rådighedskrav fører til lavere ungdomsarbejdsløshed, men resultaterne fra model A og C tyder dog på, at dette er tilfældet.

I hypotese 5 blev det forventet, at en høj skattesats medvirker til høj ungdomsarbejdsløshed. På baggrund af den empiriske undersøgelse i modellerne kan denne sammenhæng ikke påvises, idet variablen kun er signifikant i model B, hvor den indgår med et negativt parameterestimat. Dette betyder således, at en stigning i skattesatsen ifølge model B reducerer ungdomsledigheden. På baggrund af de tre modeller kan hypotesen således ikke bekræftes.

I relation til hypotese 6, om at høj kompensationsgrad medvirker til høj ungdomsarbejdsløshed, kan denne hypotese ligeledes ikke bekræftes, idet denne sammenhæng viser sig at være modsat i model A og C, mens den er insignifikant for model B.

På baggrund af regressionsanalyserne af de institutionelle parametre i de tre modeller kan det konkluderes, at model A havde flest signifikante parametre, hvormed de udvalgte institutioner havde den tydeligste effekt på ungdomsarbejdsløshedsraten. Model A og B for henholdsvis ungdomsarbejdsløshedsratioen og NEET-raten havde begge færre signifikante parametre, hvorfor disse ledighedsbegreber i mindre grad kunne forklares ud fra de undersøgte institutionelle parametre.

For at undersøge, hvorvidt der er et trade-off og samspil mellem forskellige arbejdsmarkedsinstitutioner, blev der udformet en todimensionel flexicurity-analyse, hvor landene blev segmenteret efter graden af ansættelsesbeskyttelse, aktiv arbejdsmarkedspolitik, kompensationsgrad og rådighedskrav. På baggrund af denne analyse kan det konkluderes, at variationer i ungdomsarbejdsløshed kun i nogen grad kan forklares ud fra landenes indplacering i forskellige flexicurity-segmenter, hvilket skal ses i relation til analysens todimensionelle karakter. Analysen viste en tendens til, at arbejdsmarkeder baseret på flexicurity-strategier, der kombinerer en høj kompensationsgrad med et højt forbrug på aktiv arbejdsmarkedspolitik, en relativ lav ansættelsesbeskyttelse og skrappe rådighedskrav, generelt har lav ungdomsarbejdsløshed. Derimod synes arbejdsmarkeder med overvejende modsat sammensætning at bidrage til høj ungdomsarbejdsløshed.

I klyngeanalysen blev landene grupperet efter lignende institutionelle karakteristika på baggrund af signifikante værdier i model A. Denne analyse viste, at der inden for de identificerede klynger var store variationer i ungdomsarbejdsløsheden, hvilket i høj grad kan

tilskrives forskelle i den generelle arbejdskraftsefterspørgsel. Således kan det konkluderes, at forskellige niveauer af ungdomsledighed blandt landene kun til en vis grad kan forklares ud fra forskelle i de udvalgte institutioner.

I forbindelse med analysen af ratioen mellem unge og voksnes ledighed, der beskriver unges overrepræsentation i ledighedsstatistikken, fremgik der en tydeligere tendens for klyngerne. Denne delanalyse viste, at lande i klynge 5 og 6, udover en generelt lav ungdomsledighed, samtidig havde den mindste overrepræsentation af ledighed blandt unge i forhold til resten af arbejdsstyrken. På denne baggrund kan det konkluderes, at en kombination af moderat ansættelsesbeskyttelse, højt forbrug på aktiv arbejdsmarkedspolitik, høj kompensationsgrad, gennemsnitlige rådighedskrav, samt høj anvendelse af duale uddannelsesforløb fører til lav ungdomsledighed og en lav overrepræsentation af ledige unge i forhold til resten af arbejdsstyrken. Omvendt havde klynge 4 en generelt høj ungdomsarbejdsløshed og havde ligeledes en relativt høj ratio. På den baggrund kan det konkluderes, at en institutionel kombination af et lavt forbrug på aktiv arbejdsmarkedspolitik, lave rådighedskrav og meget begrænset brug af duale uddannelsesforløb fører til høj ungdomsarbejdsløshed og stor overrepræsentation af ledighed blandt unge.

Klyngerne blev endvidere undersøgt i forhold til, hvorledes forskellige institutionelle kombinationers påvirker omfanget af langtidsledighed blandt unge. Heraf fremgik det, at de institutionelle kombinationer også har betydning for persistensen af ungdomsledigheden. På baggrund af analysen kan det konkluderes, at de institutionelle kombinationer, der fører til lav overrepræsentation af ledighed blandt unge, også generelt fører til lav langtidsledighedsprocent for unge i arbejdsstyrken. Det kan ligeledes konkluderes, at institutionelle kombinationer, der fører til høj overrepræsentation af ledige unge samtidig fører til høj langtidsledighed blandt unge.

Specialets overordnede konklusion er således, at forskellige uddannelses- og arbejdsmarkedsinstitutioner kun i nogen grad kan bidrage til at forklare forskelle i niveauer i ungdomsarbejdsløshed, mens de i højere grad kan bidrage til at forklare fordelingen af ledigheden mellem unge og resten af arbejdsstyrken, samt persistensen i unges ledighed. I denne relation blev det fundet, at nogle lande har mere hensigtsmæssige institutioner i forhold

til at begrænse unges overrepræsentation i ledighedsstatistikkerne og omfanget af langtidsledighed blandt unge.

16.1 Policy-anbefaling

På baggrund af analysen af, hvorledes institutionelle parametre påvirker niveauet af ungdomsarbejdsløshed, ratioen mellem unges ledighed i forhold til resten af arbejdsstyrken og omfanget af langtidsledighed blandt unge, kan der udformes en overordnet policy-anbefaling. En generel anbefaling på tværs af de europæiske lande er, at landene bør reducere ansættelsesbeskyttelsen, øge det offentlige forbrug på aktiv arbejdsmarkedspolitik, omstrukturere erhvervsuddannelserne i retning af større anvendelse af duale uddannelsesforløb, samt skærpe rådighedskravene over for modtagere af arbejdsløshedskompensation. Der synes med udgangspunkt i analysen ikke at kunne udformes nogen entydig anbefaling i forhold til skatteniveau og kompensationsgrad. På tværs af de europæiske lande er der store variationer i de institutionelle parametre, og således også store forskelle i, inden for hvilke parametre, de enkelte lande er udfordrede. For at tage højde for dette, vil der i det følgende udformes en kort landespecifik policy-anbefaling, hvor det med udgangspunkt i landenes parametre vurderes hvilke institutioner, de enkelte lande bør optimere, for at reducere ungdomsarbejdsløsheden og ratioen for unges ledighed i forhold til resten af arbejdsstyrken. Tabel 5 illustrerer, hvorvidt landenes parametre er over, under eller omkring gennemsnittet for de undersøgte lande. På baggrund af specialets konklusioner tildeles parametrene en farve efter, hvorvidt disse institutioner vurderes at være hensigtsmæssige i forhold til at reducere omfanget af ungdomsarbejdsløshed. Parametre markeret med rødt angiver, at landene er særligt udfordrede, ved parametre markeret med gult er der plads til forbedring, mens parametre markeret med grønt indikerer, at landene ligger tæt på bedste praksis.

Tabel 5 – Landespecifik policy-anbefaling.

	EPL	ALMP	VET	Råd.krav	Skat	Komp.	Policy-anbefaling
Belgien	▲	●	▼	▼	▲	▲	Sænk ansættelsesbeskyttelse Indfør flere duale uddannelsesforløb Skærp rådighedskrav
Danmark	▼	▲	▲	●	●	▲	Skærp rådighedskrav
Finland	●	▲	●	●	●	●	Sænk ansættelsesbeskyttelse Indfør flere duale uddannelsesforløb Skærp rådighedskrav
Frankrig	▲	▲	●	●	▲	▲	Sænk ansættelsesbeskyttelse Indfør flere duale uddannelsesforløb Skærp rådighedskrav
Holland	●	▲	●	▲	●	●	Sænk ansættelsesbeskyttelse (evt. gennem højere kompensation) Indfør flere duale uddannelsesforløb
Irland	▼	●	▼	▼	▼	●	Indfør flere duale uddannelsesforløb Skærp rådighedskrav
Italien	▲	▼	▼	▼	▲	▼	Sænk ansættelsesbeskyttelse (evt. gennem højere kompensation) Øg forbrug på aktiv arbejdsmarkedspolitik Indfør flere duale uddannelsesforløb Skærp rådighedskrav
Norge	▲	●	▼	▲	●	▲	Sænk ansættelsesbeskyttelse Indfør flere duale uddannelsesforløb
Polen	●	▼	▼	▼	●	▼	Øg forbrug på aktiv arbejdsmarkedspolitik Indfør flere duale uddannelsesforløb Skærp rådighedskrav
Schweiz	▼	▼	▲	▲	▼	▼	Øg forbrug på aktiv arbejdsmarkedspolitik
Slovakiet	▼	▼	▲	▲	●	▼	Øg forbrug på aktiv arbejdsmarkedspolitik
Spanien	▲	▲	▼	▲	●	▼	Sænk ansættelsesbeskyttelse (evt. gennem højere kompensation) Indfør flere duale uddannelsesforløb
Storbritannien	▼	▼	▼	▼	▼	▼	Øg forbrug på aktiv arbejdsmarkedspolitik Indfør flere duale uddannelsesforløb Skærp rådighedskrav
Sverige	▲	▲	▼	▼	▲	●	Sænk ansættelsesbeskyttelse (evt. gennem højere kompensation) Indfør flere duale uddannelsesforløb Skærp rådighedskrav
Tjekkiet	▼	▼	▲	▲	●	▼	Øg forbrug på aktiv arbejdsmarkedspolitik
Tyskland	▲	▲	▲	▼	▲	▲	Sænk ansættelsesbeskyttelse Skærp rådighedskrav
Ungarn	▼	▼	●	▼	▲	▼	Øg forbrug på aktiv arbejdsmarkedspolitik Indfør flere duale uddannelsesforløb
Østrig	●	●	▲	▲	▲	▲	Sænk ansættelsesbeskyttelse Øg forbrug på aktiv arbejdsmarkedspolitik
Anm.: Pilene angiver om det undersøgte lands parameter ligger over, under eller omkring gennemsnittet for de undersøgte lande. Parametre markeret med rødt angiver, at landene er særligt udfordrede, ved parametre markeret med gult er der plads til forbedring, mens parametre markeret med grønt indikerer, at landene ligger tæt på bedste praksis							

I tabellen ovenfor er der givet specifikke anbefalinger til landene med udgangspunkt i landenes institutioner. Anbefalingerne varierer meget mellem landene, og for hvert enkelt land vil der være behov for et skarpt fokus på, hvordan tiltagene bliver hensigtsmæssigt implementeret. Fælles for mange landene er, at de som følge af en lav VET-rate i særlig grad kan reducere ungdomsarbejdsløsheden gennem en omlægning af uddannelsessystemerne til en større anvendelse af duale uddannelsesforløb i erhvervsuddannelserne. Dette bør koordineres i tæt samarbejde med arbejdsmarkedets parter og de enkelte virksomheder, således at der kan oprettes flere lærepladser af høj kvalitet. Dette kan bidrage til, at unge opnår flere praktiske erfaringer, hvilket kan øge sandsynligheden for beskæftigelse efter endt uddannelse og således reducere transitionsperioden. Dette kan gøres ved at etablere ungdomsgarantiordninger, hvor den unge sikres en praktikplads efter påbegyndt uddannelse. Fra statslig side kan omfanget af kombinerede uddannelsesforløb også påvirkes ved at udforme sociale klausuler i forbindelse med udbud af større byggeprojekter etc., hvor der kan stilles krav til virksomhederne om at have et bestemt antal lærlinge. En anden mulighed er, at der oprettes sociale partnerskaber, hvor kommune, uddannelsesinstitutioner og arbejdsgivere i fællesskab udarbejder og forpligter sig på en strategi om at øge antallet af lærepladser. Dette bør suppleres med kvalitetsordninger, der sikrer, at unge ikke misbruges som billig arbejdskraft, samt at unge i forløbet opnår tilfredsstillende læringsindhold. På tværs af landene kan lærepladsordninger udbredes på europæisk plan med ensartede regler, så unge kan deltage i lærlingeforløb og efterfølgende finde beskæftigelse i andre europæiske lande. Dette kan bidrage til et bedre match mellem unges kompetencer og virksomhedernes efterspørgsel. En væsentlig barriere for at etablere flere lærepladsordninger kan være, at virksomhederne, bl.a. som følge af lav efterspørgsel, vil være tilbageholdende med at udvide antallet af lærlinge. Samtidig kan det for mindre virksomheder være forbundet med store omkostninger at sikre tilstrækkelig kvalitet af den praktiske uddannelse. Denne problemstilling kan imødekommes ved, at virksomhederne subsidieres gennem eksempelvis højere fradrag eller en kontantydelse ved oprettelse af lærlingeforløb. Dette kan eventuelt kombineres med aktiv arbejdsmarkedspolitik i form af særlige tilskud til lærepladser for udsatte unge, og i situationer hvor nogle brancher oplever akut mangel på lærepladser.

Lande der har høj ungdomsledighed, og som anvender få ressourcer på aktiv arbejdsmarkedspolitik, kan med fordel øge forbruget på aktiv arbejdsmarkedspolitik og dermed forbedre unges mulighed for at finde beskæftigelse gennem arbejdsmarkedsprogrammer, der styrker unges kompetencer og tilknytning til arbejdsmarkedet. Den aktive arbejdsmarkedspolitik kan især have positive effekter for udsatte unge, der kan have andre problemer end arbejdsløshed, eksempelvis sociale eller faglige. En barriere i forhold til at øge forbruget på aktiv arbejdsmarkedspolitik kan dog være, at staterne kan være begrænset af en smal økonomisk ramme som følge af den økonomiske krise.

Lande med høj ansættelsesbeskyttelse kan med fordel reducere omfanget af denne for dermed at skabe plads til unge på arbejdsmarkedet. Den høje ansættelsesbeskyttelse ses særligt blandt de central- og sydeuropæiske lande. Implementeringen af lavere ansættelsesbeskyttelse vil være udfordret af, at flere af disse lande har stærke fagforeninger, som sandsynligvis vil blokere for forringelser af arbejdstagernes vilkår. For at undgå konflikter på arbejdsmarkedet kan staten og arbejdsmarkedets parter arbejde i retning af et kompromis, hvor arbejdstageren, gennem højere kompensationsgrad, sikres større indkomstsikkerhed som erstatning for den sænkede ansættelsesbeskyttelse.

Flere af de undersøgte lande, inklusiv Danmark, har et potentiale for at reducere ungdomsarbejdsløsheden gennem strengere rådighedskrav overfor forsikrede ledige, der modtager arbejdsløshedskompensation. Strengere rådighedskrav for ledige unge kan vedtages politisk ved eksempelvis at stille større krav til unge i forhold til bl.a. jobsøgningsaktivitet og mobilitet eller ved at udforme særligt store økonomiske sanktioner for denne gruppe. I forbindelse med implementeringen af særregler for unge kan der opstå juridiske problemstillinger, idet differentiering af lediges rettigheder på baggrund af alder, kan opfattes som diskrimination.

I relation til dette speciales policy-anbefalinger fremstilles herunder tidligere policy-anbefalinger fra Det Europæiske Råd og OECD. Dette gøres for at undersøge, i hvilken grad specialets anbefalinger er i overensstemmelse med anbefalingerne fra Det Europæiske Råd og OECD. Det Europæiske Råd opstillede i juni 2013 en række anbefalinger til, hvorledes ungdomsarbejdsløsheden i Europa kan bekæmpes. Det blev blandt andet anbe-

falet, at tilbagestående midler i eksempelvis European Social Fund (ESF) skal anvendes til at skabe job specifikt til unge i medlemslande med særlig høj ungdomsledighed. Derudover anbefalede Det Europæiske Råd, at medlemslandene fører en jobskabende politik gennem strukturelle reformer, der styrker konkurrenceevnen, at der etableres en bankunion for at sikre større finansiell stabilitet og at der sættes fokus på bedre jobformidling- og administration. Samtidig anbefalede Det Europæiske Råd, at der fokuseres på opkvalificering af unge gennem uddannelse, og at der i samarbejde med arbejdsmarkedets parter oprettes flere duale uddannelsesforløb af høj kvalitet. (Det Europæiske Råd 2013c:1-5).

OECD (2010) anbefalede i publikationen *"Off to a Good Start? Jobs for Youth"*, at medlemslandene, i samarbejde med virksomheder og fagforeninger, bør fokusere på omkostningseffektive foranstaltninger, der har til formål at reducere ungdomsledigheden, herunder hjælp til jobsøgning, midlertidige forlængelser af det sociale sikkerhedsnet for at undgå fattigdom blandt ledige unge, samt større anvendelse af duale uddannelsesforløb. For særligt udsatte unge anbefalede OECD, at medlemslande skulle fokusere på, at disse unge tilegner sig kompetencer inden for IT og opnår de basale tekniske kvalifikationer, som er nødvendige på det nuværende arbejdsmarked. Da traditionel klasseundervisning kan have en kontraproduktiv effekt på disse unge, foreslog OECD, at denne gruppe unge i højere grad bør deltage i uddannelsesprogrammer uden for de traditionelle skoler, og at disse programmer bør kombineres med regelmæssig erhvervserfaring og mentorordninger (OECD 2010:4).

Som det fremgår af de to policy-anbefalinger af henholdsvis Det Europæiske Råd og OECD, er der en række ligheder i forhold til dette speciales anbefalinger. Det Europæiske Råd og OECDs fokus på aktiv arbejdsmarkedspolitik og duale uddannelsesforløb understøtter således dette speciales anbefaling om, at landene bør styrke disse institutioner. Policy-anbefalingerne fra Det Europæiske Råd (2013c) og OECD (2010) afviger dog fra dette speciales anbefalinger, idet disse ikke har præsenteret anbefalinger omkring rådighedskrav og ansættelsesbeskyttelse. Disse institutioner vurderes på baggrund af dette speciale at være vigtige i forhold til at reducere ungdomsarbejdsløsheden, hvorfor et fokus på strammere rådighedskrav og lavere ansættelsesbeskyttelse bør indgå i diskussionen af, hvorledes ungdomsarbejdsløsheden i Europa kan reduceres.

16.2 Resultater i forhold til forskningsoversigt

Dette speciales resultater vurderes i det følgende i forhold til artiklerne i forskningsoversigten. Det blev i dette speciale fundet, at høj ansættelsesbeskyttelse bidrager til at øge ungdomsarbejdsløsheden. Dette resultat stemmer overens med studier af Breen (2005) og Madsen et al. (2013). Derimod tillægger Baker et al. (2002) ansættelsesbeskyttelse mindre betydning, hvilket dog skal ses i sammenhæng med, at denne undersøgelse ikke specifikt er målrettet unge. Specialets konklusion om, at duale uddannelsesforløb kan medvirke til at reducere ungdomsledighed, er ligeledes blev fundet af Breen (2005), mens Dietrich (2012) finder, at transitionen fra skole til arbejde er mere kompleks, da unge er en heterogen gruppe med individuelle problemer og ressourcer. I dette speciale blev det fundet at aktiv arbejdsmarkedspolitik kan medvirke til at reducere ungdomsarbejdsløshed. Denne konklusion er i overensstemmelse med Caliendo et al. (2011), der finder, at aktiv arbejdsmarkedspolitik under de rette omstændigheder har en positiv effekt på unges beskæftigelse. Madsen et al. (2013) tillægger arbejdsmarkedspolitikken en mindre betydning i forhold til unges ledighed, mens Baker et al. (2002) ikke finder, at aktiv arbejdsmarkedspolitik har en afgørende betydning for den generelle arbejdsløshed. I relation til kompensationsgrad er specialets resultater i overensstemmelse med studiet af Baker et al. (2002), der finder, at en øget kompensationsgrad har en svag eller reducerende effekt på den generelle arbejdsløshed. I specialet blev endvidere fundet, at skattesatsen ikke har en signifikant øgende effekt på omfanget af ungdomsarbejdsløshed. Baker et al. (2002) finder ligeledes, at skattesatsen i vid udstrækning ikke er signifikant, men at den dog i en enkelt tidsperiode viser sig at have en øgende effekt på den generelle arbejdsløshed. Endelig blev det i specialet konkluderet, at strenge rådighedskrav kan have en modvirkende effekt på ungdomsarbejdsløshed. Da ingen af artiklerne i forskningsoversigten har undersøgt rådighedskravenes betydning for ungdomsarbejdsløsheden, er det ikke muligt at sammenligne specialets konklusioner med resultater i disse artikler. Overordnet synes specialets resultater og konklusioner om de undersøgte institutioners betydning for ungdomsarbejdsløshed, at være i overensstemmelse med resultaterne i forskningsoversigten. Specialet bidrager endvidere med ny indsigt i, hvorledes rådighedskrav påvirker ungdomsarbejdsløsheden.

16.3 Metodiske refleksioner

I dette speciale er 18 europæiske lande blevet undersøgt ud fra en tværnational tilgang, hvor indsamlet data for en række operationaliserede variable, er blevet analyseret i tre økonometrisk modeller. Denne undersøgelsesmetode har både fordele og ulemper, som kan have betydning for konklusionen og de opstillede policy-anbefalinger. En væsentlig fordel ved den valgte undersøgelsesmetode er, at denne har gjort det muligt at undersøge mange lande på baggrund af sammenlignelige parametre. Således blev det identificeret hvilke parametre, der bidrager til at forklare variationer i landenes niveau af ungdomsarbejdsløshed. En ulempe ved at foretage en sådan økonometrisk analyse er, at denne ikke tager højde for, at der kan være betydelig korrelation mellem de institutionelle variable. Dette forhold kan muligvis bidrage til at forklare, hvorfor hypoteserne om skatteniveau og kompensationsgrad ikke kunne bekræftes.

For at belyse potentielle vekselvirkninger mellem institutionerne blev modellens resultater suppleret af en deskriptiv statistisk tilgang, herunder en klyngeanalyse af modellens variable. Fordelen ved den deskriptive analyse er, at landene kunne inddeles efter lignende institutionelle karakteristika, hvormed det var muligt at identificere, hvilke institutionelle arrangementer, der synes at medvirke til at reducere ungdomsledigheden. Ulempen ved denne metode er, at det ikke er muligt at afgøre, hvorvidt forskelle i disse institutionelle arrangementer har en signifikant betydning for ungdomsarbejdsløsheden. En generel kritik af både den økonometriske model og den deskriptive analyse er, at de begge sammenligner landene på baggrund af overordnede indikatorer. Anvendelsen af kvantitative data i disse analyser kan således kritiseres for, at indikatorerne ikke giver et tilstrækkeligt billede af institutionernes forskelligartede opbygning i de undersøgte lande. På trods af den nævnte kritik af de benyttede indikatorer anvendes flere af disse ofte inden for forskningslitteraturen og i forbindelse med internationale policy-anbefalinger. Resultater og anbefalinger på baggrund af sådanne data må nødvendigvis være af generel karakter, hvorfor specialets policy-anbefalinger ligeledes er af overordnet karakter.

16.4 Forskningsperspektiver

Dette speciale skal ses som et bidrag til den eksisterende forskning om ungdomsarbejdsløshed blandt europæiske lande. Specialet har bidraget med en analyse af, hvorledes omfanget af ungdomsarbejdsløshed blandt 15-24-årige og fordelingen af ledighed mellem unge og voksne bliver påvirket af udvalgte uddannelses- og arbejdsmarkedsinstitutioner. Specialets konklusioner er baseret på overordnede analyser af de undersøgte landes ungdomsarbejdsløshed, og der er således ikke foretaget en dybere analyse af, hvorledes specifikke grupper af unge påvirkes af de undersøgte indikatorer. Med afsæt i specialets konklusioner vil det således være oplagt at forske yderligere i, hvordan forskellige grupper af unge påvirkes af de undersøgte institutioner og andre parametre, der kan tænkes at have betydning for unges ledighed. En sådan undersøgelse vil kunne udformes på baggrund af mikrodata fra den europæiske Labour Force Survey, hvor det med udgangspunkt i de enkelte respondenters besvarelse vil være muligt at udvælge data for specifikke grupper. Disse data kan eksempelvis bruges til at undersøge, hvordan unge med forskellig uddannelsesmæssig baggrund og indkomst påvirkes af de undersøgte institutioner.

Endvidere kan registerdata, i det omfang disse er tilgængelige, anvendes til longitudinale studier af specifikke grupper af unge over tid. Disse data vil bl.a. kunne anvendes til at undersøge, hvorledes institutionelle ændringer kan påvirke udvalgte gruppers sandsynlighed for at komme i beskæftigelse. En sådan registeranalyse ville således yderligere nuancere billedet af, hvordan specifikke aldersgrupper, indkomstgrupper og særligt udsatte unge påvirkes af forskellige institutioner. Disse registeranalyser vil også kunne medvirke til at udforme en mere dybdegående policy-anbefaling, som kan bestå af en flerstrengt strategi, der tager hensyn til gruppernes forskellige problemer og ressourcer. Analyserne vil dermed bidrage til, at iværksættelsen af politiske initiativer er baseret på et stærkt vidensgrundlag, hvilket kan sikre, at nye foranstaltninger ikke har en kontraproduktiv effekt på eksempelvis udsatte grupper.

17. Referenceliste

- Addison, John T.; Teixeira, Paulino (2001): *The Economics of Employment Protection*, IZA Discussion paper series No. 381, Institute for the Study of Labor
- Baker, Dean et al. (2002): *Labor Market Institutions and Unemployment: A Critical Assessment of the Cross-Country Evidence*, CEPA Working Paper 2002-17
- de Beer, Paul ; Schils, Trudie (2009): *The Labour Market Triangle – Employment Protection, Unemployment Compensation and Activation in Europe*, Edward Elgar Publishing Limited
- Belmann, Lutz ; Jackman, Richard (1996) *Aggregate Impact Analysis*, i Schmid, Günther (Ed.) *International Handbook of Labour Market Policy and Evaluation*, Edward Elgar
- Beskæftigelsesministeriet (2013): *Flexicurity generelt*
<http://bm.dk/da/Beskaeftigelsesomraadet/Arbejdsret/Det%20arbejdsretlige%20omraade/Flexicurity.aspx>
- Blossfeld, Hans-Peter et al. (2005) *Flexibility processes and social inequalities at labor market entry and in the early career*, flexCAREER Working Paper no. 1
- Breen, Richard (2005) *Explaining Cross-national variation in youth unemployment*, European Sociological Review Vol. 21 no. 2. pp. 125-134
- Caliendo et al. (2011) *Fighting Youth Unemployment: The Effects of Active Labor Market Policies*, IZA Discussion paper series No. 6222, Institute for the Study of Labor
- Chiu, Henry W.; Karni, Edi (1998): *Endogenous Adverse Selection and Unemployment Insurance*, Journal of Political Economy, Vol. 106, No. 4 pp. 806-827
- Danermark, Bert et al. (1997) *Explaining society: critical realism in the social sciences*, Routledge, London
- Danmarks Statistik (2013) *Ledighedsbegreber*,
<http://www.dst.dk/da/Statistik/dokumentation/metode/ledighedsbegreber.aspx>
- Dansk Arbejdsgiverforening (2009) *Arbejdsmarkedsrapport 2009*
<http://www.da.dk/bilag/AMR09,Arbejdsmarkedsrapport%202009.pdf>
- Det Europæiske Råd (2013c) *European Council conclusions*,
http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/137634.pdf
- Dietrich, Hans (2012) *Youth Unemployment in Europe -Theoretical Considerations and Empirical Findings*, Friedrich-Ebert-Stiftung, Bonn
- DØR (2012) *Dansk Økonomi Efterår 2012*, De Økonomiske Råd, København

Eurofound (2012) *NEETs – Young people not in employment, education or training: Characteristics, costs and policy responses in Europe*, Publications Office of the European Union, Luxembourg.

Europakommissionen (2003) *Jobs, Jobs, Jobs: Creating more employment in Europe*, Report of the Employment Taskforce

Europakommissionen (2013a) *Employment and unemployment (LFS) definitions*.
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/employment_unemployment_lfs/methodology/definitions

Europakommissionen (2013b) *Youth Unemployment*,
http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/themes/21_youth_unemployment.pdf

Finansministeriet (2004) *Evaluating Labour Market Reforms in Europe in the 1990s*

Finansministeriet (2005) *Availability criteria in 25 countries*

Laffont, Jean-Jacques ; Martimort, David (2002) *The Theory of Incentives: the Principal-Agent Model*, Princeton University Press

Lazear, Edward P. (1990) *Job Security Provisions and Employment*, Quarterly Journal of Economics 105:3, Oxford Journals, pp. 699-726.

Madsen et al. (2013) *Labour Market Transitions of Young Workers in Nordic and Southern European Countries - The Role of Flexicurity*, indgivet til publikation Transfer: European Review of Labour and Research august 2013

Mills, Melinda ; Blossfeld Hans-Peter (2005) *Globalization, Uncertainty and Changes in Early Life Courses*, Zeitschrift für Erziehungswissenschaft, 6. Jahrg., Heft2/2003, pp. 188-218

Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser (2012) *Forsinkelse i de videregående uddannelser og færdiggørelsesalder*, Notat til SU-rådet december 2012,
http://www.su-raadet.dk/moeder/referater/2012/forsinkelse_vu.pdf

Muffels, Ruud. J. A ; Luijkx, Ruud (2005) *Job Mobility and Employment Patterns across European Welfare States. Is there a 'Trade-off' or a 'Double Bind' between Flexibility and Security*, TLM.NET Working Paper No. 2005-13, SISWO/Social Policy Research, Amsterdam

North, Douglass C. (1990): *Institutions, Institutional Change and Economic Performance*, Cambridge University Press

OECD (1999) *Employment Outlook 1999*, OECD Publishing

OECD (2007) *Benefits and Wages 2007: OECD indicators*, OECD Publishing

OECD (2010) *Off to a Good Start? Jobs for Youth, English summary*. OECD Publishing.
<http://www.oecd.org/els/emp/46748099.pdf>

OECD (2012) *Education at a Glance 2012: OECD indicators*, OECD Publishing
<http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/oecd-eag-2012-en.pdf>

OECD (2013a) *Calculating Summary Indicators Of Employment Protection Strictness*, OECD Publishing, <http://www.oecd.org/employment/emp/42740190.pdf>

OECD (2013b) *Coverage And Classification Of Oecd Data For Public Expenditure And Participants In Labour Market Programmes*, OECD Publishing
<http://www.oecd.org/els/emp/42116566.pdf>

OECD (2013c) *Taxing Wages - Comparative tables*
http://stats.oecd.org/OECDStat_Metadata/ShowMetadata.ashx?Dataset=AWCOMP&ShowOnWeb=true&Language=en

OECD(2013d) Factbook 2011-2012: Economic, Environmental and Social Statistics.
<http://www.oecd-ilibrary.org/sites/factbook-2011-en/07/02/02/index.html?contentType=&itemId=/content/chapter/factbook-2011-65-en&containerItemId=/content/serial/18147364&accessItemIds=&mimeType=text/html>

Olsen, Poul B.; Pedersen, Kaare (2003) *Problemorienteret projektarbejde* 3. udg., Roskilde Universitetsforlag

Pihl, Mie D. (2012) *Længerevarende ledighed blandt nyuddannede koster dyrt*, Samfundsøkonomen nr. 3, 2012, pp. 5-12, DJØF Forlag

Rosenbaum, James E. et al. (1990) *Market And Network Theories of the Transition From High School to Work: Their application to industrialized Societies*, Annual Review of Sociology Vol. 16, 1990, pp 263-99

Venn, Danielle (2009) *Legislation, Collective Bargaining and Enforcement: Updating the OECD Employment Protection Indicators*, OECD Social, Employment and Migration Working Papers 89, OECD Publishing.

Venn, Danielle (2012) *Eligibility Criteria for Unemployment Benefits: Quantitative Indicators for OECD and EU Countries*, OECD Social, Employment and Migration Working Papers, No. 131, OECD Publishing. <http://dx.doi.org/10.1787/5k9h43kgkvr4-en>

Wad, Peter (2012) *Realistisk videnskabsteori og kritisk realisme*, i Jacobsen, Michael H. (Ed.) *Videnskabsteori: I statskundskab, sociologi og forvaltning*, Hans Reitzels Forlag, København pp. 375-420.

Wilthagen, Ton ; Tros, Frank (2004) *The concept of 'flexicurity': a new approach to regulating employment and labour markets*, Transfer: European Review of Labour and Research 2004, 10 pp. 166-186

18. Bilag

Bilag A – datasæt.

Land	År	Rate	Ratio	NEET	uvoksen	epl	vet	almp	komp	raad	skat
Austria	2001	5,63	3,10	8,10	3,29	2,38	36,19	0,57	51,00	3,40	42,86
Austria	2002	6,20	3,40	6,10	3,69	2,38	35,81	0,55	51,00	3,40	43,10
Austria	2003	7,04	3,90	6,10	3,90	2,15	34,72	0,62	51,00	3,40	43,55
Austria	2004	9,69	5,60	8,60	4,18	2,15	33,60	0,60	51,00	3,40	43,96
Austria	2005	10,33	6,10	8,30	4,32	2,15	32,71	0,62	51,00	3,40	43,26
Austria	2006	9,06	5,40	7,50	4,07	2,15	33,03	0,71	51,00	3,40	43,73
Austria	2007	8,67	5,30	7,00	3,75	2,15	34,30	0,67	51,00	3,40	44,15
Austria	2008	8,05	4,90	7,10	3,18	2,15	34,99	0,67	51,00	3,40	44,47
Belgium	2001	15,33	6,10	16,30	5,22	2,5	2,53	1,13	54,00	2,70	50,71
Belgium	2002	17,74	6,30	16,10	6,40	2,5	2,48	1,02	61,00	2,70	50,50
Belgium	2003	21,80	7,60	17,80	6,72	2,5	3,42	1,05	61,00	2,70	49,56
Belgium	2004	21,19	7,50	15,40	7,05	2,5	2,63	1,02	59,00	2,70	49,02
Belgium	2005	21,48	7,50	13,00	7,11	2,5	3,33	1,06	59,00	2,70	49,30
Belgium	2006	20,51	7,10	11,20	7,00	2,5	3,47	1,11	58,00	2,70	49,40
Belgium	2007	18,84	6,40	11,20	6,34	2,5	3,43	1,18	58,00	2,70	49,60
Belgium	2008	17,97	6,00	10,10	5,91	2,5	3,21	1,28	61,00	2,70	50,18
Czech	2001	16,59	7,30	.	6,95	1,94	37,91	0,19	5,00	4,00	41,27
Czech	2002	16,02	6,50	12,40	6,20	1,94	38,21	0,18	5,00	4,00	41,52
Czech	2003	17,57	6,80	13,70	6,66	1,94	37,21	0,18	4,00	4,00	41,68
Czech	2004	20,38	7,40	13,70	7,05	1,94	36,24	0,24	5,00	4,00	41,88
Czech	2005	19,26	6,50	13,30	6,87	2,1	35,47	0,25	5,00	4,00	42,01
Czech	2006	17,45	5,90	9,20	6,20	2,1	34,82	0,28	5,00	4,00	40,04
Czech	2007	10,74	3,40	6,90	4,88	1,99	33,97	0,29	5,00	4,00	40,55
Czech	2008	9,87	3,10	6,70	3,96	1,99	33,11	0,26	5,00	4,00	40,06
Denmark	2001	8,25	5,70	5,20	3,54	1,9	53,47	1,86	59,00	3,20	40,12
Denmark	2002	7,39	5,10	5,20	4,19	1,9	.	1,88	58,00	3,20	39,49
Denmark	2003	9,21	6,00	5,20	4,89	1,9	53,30	1,77	58,00	3,20	39,44
Denmark	2004	8,20	5,60	5,10	5,15	1,9	46,09	1,70	58,00	3,20	38,93
Denmark	2005	8,61	5,90	4,30	4,28	1,9	47,70	1,58	58,00	3,20	38,86
Denmark	2006	7,68	5,40	3,60	3,30	1,77	47,60	1,51	58,00	3,20	38,87
Denmark	2007	7,52	5,30	4,30	3,18	1,77	47,19	1,30	56,00	3,20	38,92
Denmark	2008	8,03	5,80	4,30	2,63	1,77	47,47	1,33	56,00	3,20	38,53
Finland	2001	18,75	10,30	8,50	7,62	2,12	10,29	0,83	40,00	3,00	41,41
Finland	2002	19,48	10,80	8,60	7,46	2,12	10,79	0,82	41,00	3,00	40,92
Finland	2003	20,41	11,00	9,60	7,34	2,12	10,92	0,91	40,00	3,00	40,05
Finland	2004	19,46	10,30	9,10	7,29	2,12	11,23	0,97	39,00	3,00	39,36
Finland	2005	18,88	10,20	7,80	6,89	2,12	10,47	0,91	38,00	3,00	39,53
Finland	2006	17,61	9,70	7,70	6,20	2,12	10,88	0,90	37,00	3,00	38,84
Finland	2007	15,75	8,80	7,00	5,52	2,12	11,46	0,87	36,00	3,00	38,57
Finland	2008	15,70	8,80	7,80	4,94	2,03	13,43	0,82	35,00	3,00	38,59
France	2001	18,01	6,60	9,90	7,59	2,89	11,97	1,16	50,00	3,10	44,32
France	2002	18,94	7,00	10,30	7,55	2,89	11,82	1,11	50,00	3,10	43,99
France	2003	18,25	7,00	10,00	7,31	2,89	11,65	1,05	44,00	3,10	44,54
France	2004	19,66	7,60	10,60	7,57	2,89	11,44	0,96	45,00	3,10	46,19
France	2005	20,57	7,80	10,90	7,53	2,89	11,28	0,90	45,00	3,10	46,44

France	2006	21,64	8,20	11,00	7,36	2,89	11,59	0,93	44,00	3,10	45,96
France	2007	19,11	7,30	10,30	6,74	2,89	12,11	0,93	43,00	3,10	46,28
France	2008	18,57	7,10	10,20	6,12	2,89	12,45	0,85	43,00	3,10	46,42
Germany	2001	8,27	4,20	7,40	7,86	2,57	51,16	1,23	55,00	2,80	46,60
Germany	2002	9,81	5,00	8,40	8,50	2,37	50,78	1,25	55,00	2,80	47,15
Germany	2003	10,57	5,80	10,00	9,21	2,37	49,01	1,18	55,00	2,80	47,87
Germany	2004	12,60	6,00	10,10	10,11	2,39	46,97	1,08	55,00	2,80	46,88
Germany	2005	15,19	7,70	10,90	10,74	2,39	44,99	0,91	32,00	2,80	47,25
Germany	2006	13,55	6,90	9,60	9,99	2,39	44,18	0,88	33,00	2,80	47,45
Germany	2007	11,68	6,10	8,90	8,34	2,39	42,15	0,74	32,00	2,80	46,99
Germany	2008	10,37	5,50	8,40	7,23	2,39	42,80	0,80	31,00	2,80	46,59
Hungary	2001	11,24	10,30	14,60	4,97	1,54	11,50	0,47	7,00	2,70	50,88
Hungary	2002	12,61	9,70	13,90	5,00	1,54	12,83	0,51	7,00	2,70	48,17
Hungary	2003	13,38	9,30	12,60	5,08	1,75	12,79	.	7,00	2,70	44,50
Hungary	2004	15,45	9,90	12,70	5,22	1,75	12,14	0,30	7,00	2,70	44,80
Hungary	2005	19,43	8,80	12,90	6,16	1,75	13,16	0,30	7,00	2,70	43,08
Hungary	2006	19,09	8,20	12,40	6,49	1,75	12,94	0,28	8,00	2,70	43,28
Hungary	2007	18,05	7,10	11,30	6,53	1,85	13,19	0,27	8,00	2,70	46,02
Hungary	2008	19,88	6,70	11,50	6,92	1,85	13,92	0,28	8,00	2,70	46,70
Ireland	2001	7,66	3,80	.	3,06	1,17	0,00	0,88	34,00	2,60	17,58
Ireland	2002	9,26	4,40	14,00	3,48	1,17	0,00	0,80	35,00	2,60	16,49
Ireland	2003	9,44	4,80	11,70	3,66	1,32	0,00	0,71	35,00	2,60	16,50
Ireland	2004	9,31	4,70	11,90	3,63	1,32	0,00	0,66	36,00	2,60	19,50
Ireland	2005	9,67	4,60	10,90	3,81	1,32	3,82	0,64	37,00	2,60	16,81
Ireland	2006	9,77	4,70	10,10	3,65	1,32	2,44	0,62	40,00	2,60	16,06
Ireland	2007	10,00	5,00	10,70	3,70	1,32	2,23	0,64	43,00	2,60	14,94
Ireland	2008	12,46	6,70	14,80	4,60	1,32	2,11	0,72	43,00	2,60	15,05
Italy	2001	27,04	10,30	18,10	7,54	2,49	0,00	.	5,00	2,80	43,19
Italy	2002	26,29	9,70	16,80	7,19	2,49	0,00	.	5,00	2,80	43,11
Italy	2003	26,27	9,40	16,60	6,89	2,33	0,00	.	5,00	2,80	41,90
Italy	2004	23,52	8,50	16,60	6,59	2,33	0,00	0,63	5,00	2,80	42,18
Italy	2005	23,97	8,10	17,00	6,33	2,33	0,00	0,56	7,00	2,80	42,49
Italy	2006	21,60	7,00	16,80	5,57	2,33	0,00	0,50	7,00	2,80	42,72
Italy	2007	20,29	6,30	16,20	5,00	2,33	0,00	0,46	7,00	2,80	42,83
Italy	2008	21,25	6,60	16,60	5,64	2,38	0,00	0,47	7,00	2,80	43,25
Netherlands	2001	4,89	3,40	4,10	2,01	2,27	0,00	1,45	45,00	4,40	39,01
Netherlands	2002	5,42	3,70	4,00	2,61	2,27	23,46	1,55	51,00	4,40	39,19
Netherlands	2003	7,38	4,60	5,10	3,52	2,27	23,60	1,48	50,00	4,40	40,08
Netherlands	2004	8,97	5,70	5,30	4,32	2,27	22,89	1,37	27,00	4,40	40,80
Netherlands	2005	9,40	5,80	5,30	4,51	2,27	19,99	1,28	27,00	4,40	41,65
Netherlands	2006	7,49	4,60	4,00	3,75	2,27	18,29	1,20	29,00	4,40	33,15
Netherlands	2007	7,03	4,30	3,50	2,95	2,2	18,47	1,10	26,00	4,40	33,30
Netherlands	2008	6,38	3,90	3,40	2,39	2,13	20,21	1,06	26,00	3,70	33,97
Norway	2001	10,46	6,80	.	2,44	2,61	0,00	0,63	65,00	3,70	35,21
Norway	2002	11,46	7,20	.	2,82	2,61	0,00	0,69	64,00	3,70	35,17
Norway	2003	11,69	6,80	9,80	3,42	2,61	0,00	0,79	65,00	3,70	34,94
Norway	2004	11,69	7,00	8,60	3,35	2,61	0,00	0,77	65,00	3,70	35,04
Norway	2005	12,03	6,90	8,30	3,57	2,61	13,29	0,73	65,00	3,70	34,25
Norway	2006	8,64	5,00	4,60	2,62	2,72	13,92	0,57	65,00	3,70	34,34
Norway	2007	7,29	4,40	4,40	1,76	2,72	14,92	0,55	66,00	3,70	34,17
Norway	2008	7,54	4,60	4,10	1,78	2,72	15,90	.	.	3,70	34,20

Samfundsøkonomi, cand.oecon

Poland	2001	40,98	15,70	17,10	15,31	1,86	0,00	0,25	9,00	2,60	36,83
Poland	2002	43,89	16,10	17,50	17,00	1,65	0,00	0,22	9,00	2,60	36,74
Poland	2003	43,03	15,20	16,70	16,86	2,07	0,00	0,40	9,00	2,60	37,01
Poland	2004	40,85	14,20	15,00	16,47	2,19	0,00	0,35	9,00	2,60	37,23
Poland	2005	37,77	13,20	13,90	15,56	2,19	6,53	0,42	9,00	2,60	37,52
Poland	2006	29,77	10,20	12,60	11,90	2,19	6,29	0,45	8,00	2,60	37,84
Poland	2007	21,66	7,10	10,60	8,21	2,19	6,36	0,50	8,00	2,60	37,08
Poland	2008	17,29	5,70	9,00	6,00	2,19	5,54	0,56	7,00	2,60	33,61
Slovakia	2001	39,07	17,80	.	15,68	2,17	42,51	0,36	8,00	3,40	41,16
Slovakia	2002	37,38	16,30	27,10	15,33	2,17	41,34	0,41	8,00	3,40	40,62
Slovakia	2003	33,11	13,70	18,20	14,96	1,74	38,92	0,29	8,00	3,40	40,78
Slovakia	2004	32,69	13,00	17,90	15,96	1,74	37,22	0,24	6,00	3,40	39,19
Slovakia	2005	29,88	11,00	15,80	14,31	1,74	31,67	0,34	6,00	3,40	34,80
Slovakia	2006	26,60	9,40	14,40	11,64	1,74	30,86	0,32	6,00	3,40	35,24
Slovakia	2007	20,11	7,00	12,50	9,91	1,74	29,79	0,22	6,00	3,40	35,45
Slovakia	2008	18,83	6,20	11,10	8,56	1,82	28,58	0,26	6,00	3,40	36,05
Spain	2001	20,76	9,10	12,00	8,93	3,07	5,15	0,74	26,00	3,60	35,29
Spain	2002	22,24	9,70	12,60	9,85	3,07	4,79	0,72	26,00	3,60	35,79
Spain	2003	22,75	10,10	12,50	9,81	3,01	4,27	0,71	26,00	3,60	34,83
Spain	2004	22,04	9,90	12,50	9,52	3,01	3,79	0,75	26,00	3,60	35,31
Spain	2005	19,66	9,40	13,00	7,77	3,01	2,84	0,77	26,00	3,60	35,66
Spain	2006	17,92	8,60	12,00	7,34	3,01	2,17	0,79	26,00	3,60	35,92
Spain	2007	18,19	8,70	12,20	7,08	3,01	1,90	0,79	26,00	3,60	35,69
Spain	2008	24,63	11,70	14,40	9,83	3,01	1,78	0,81	26,00	3,60	34,05
Sweden	2001	11,61	5,90	7,70	4,24	2,49	0,00	1,56	33,00	2,90	47,8
Sweden	2002	12,55	6,30	7,50	4,32	2,49	0,00	1,45	34,00	2,90	46,84
Sweden	2003	13,52	6,50	6,80	4,87	2,49	0,00	1,12	34,00	2,90	46,98
Sweden	2004	16,56	8,00	7,60	5,35	2,49	0,00	1,09	33,00	2,90	47,18
Sweden	2005	21,99	11,50	10,50	5,87	2,49	0,00	1,16	33,00	2,90	46,56
Sweden	2006	21,06	11,00	9,30	5,10	2,49	0,00	1,23	33,00	2,90	45,94
Sweden	2007	18,76	10,10	7,50	4,31	2,49	0,00	1,02	29,00	2,90	43,28
Sweden	2008	19,19	10,70	7,80	4,20	2,18	0,00	0,85	34,00	2,90	42,54
Switzerland	2001	5,50	3,80	5,10	2,02	1,6	57,26	0,52	29,00	3,40	19,53
Switzerland	2002	5,59	3,90	4,90	2,55	1,6	58,62	0,58	29,00	3,40	19,57
Switzerland	2003	8,49	5,90	7,30	3,47	1,6	58,91	0,70	23,00	3,40	19,11
Switzerland	2004	7,71	5,20	6,60	3,85	1,6	58,70	0,76	22,00	3,40	18,85
Switzerland	2005	8,76	5,80	7,20	3,82	1,6	58,29	0,73	22,00	3,40	18,88
Switzerland	2006	7,70	5,30	7,20	3,44	1,6	57,80	0,65	22,00	3,40	18,87
Switzerland	2007	7,09	4,80	6,20	3,14	1,6	59,04	0,57	22,00	3,40	19,08
Switzerland	2008	7,03	4,70	6,30	2,81	1,6	.	.	22,00	3,40	18,53
UK	2001	10,44	7,12	11	3,77	1,05	0,00	0,32	17,00	2,40	28,57
UK	2002	11,01	7,54	11,1	4,03	1,1	0,00	0,28	17,00	2,40	28,69
UK	2003	11,49	7,75	9	3,68	1,1	0,00	0,43	17,00	2,40	30,29
UK	2004	10,92	7,36	8,4	3,53	1,1	0,00	0,45	16,00	2,40	30,48
UK	2005	12,22	8,18	8,4	3,31	1,1	0,00	0,44	16,00	2,40	30,52
UK	2006	13,83	9,25	8,5	3,89	1,1	0,00	0,32	16,00	2,40	30,58
UK	2007	14,24	9,37	11,9	3,67	1,1	0,00	0,32	15,00	2,40	30,80
UK	2008	14,12	9,26	12,1	3,73	1,1	0,00	0,32	15,00	2,40	29,67
Anm: Værdier angivet som missing, not applicable eller negligible er i dette datasæt angivet som . som missing.											
Kilde: OECD Statistics & Eurostat.											

Bilag B - Korrelationsmatrice udført i SAS.

Pearson Correlation Coefficients Prob > r under H0: Rho=0 Number of Observations							
	uvoksen	epl	almp	vet	raad	skat	Kompg
uvoksen	1.00000	0.19229	-0.29849	-0.01312	-0.17128	0.26626	-0.38494
		0.0209	0.0004	0.8768	0.0401	0.0013	<.0001
	144	144	138	142	144	144	143
epl	0.19229	1.00000	0.33777	-0.15348	0.32545	0.56566	0.33660
	0.0209		<.0001	0.0682	<.0001	<.0001	<.0001
	144	144	138	142	144	144	143
almp	-0.29849	0.33777	1.00000	0.08530	0.11686	0.23538	0.69523
	0.0004	<.0001		0.3217	0.1723	0.0055	<.0001
	138	138	138	137	138	138	138
vet	-0.01312	-0.15348	0.08530	1.00000	0.36976	-0.04349	0.07665
	0.8768	0.0682	0.3217		<.0001	0.6073	0.3663
	142	142	137	142	142	142	141
raad	-0.17128	0.32545	0.11686	0.36976	1.00000	-0.01898	0.08845
	0.0401	<.0001	0.1723	<.0001		0.8213	0.2935
	144	144	138	142	144	144	143
skat	0.26626	0.56566	0.23538	-0.04349	-0.01898	1.00000	0.12903
	0.0013	<.0001	0.0055	0.6073	0.8213		0.1246
	144	144	138	142	144	144	143
kompg	-0.38494	0.33660	0.69523	0.07665	0.08845	0.12903	1.00000
	<.0001	<.0001	<.0001	0.3663	0.2935	0.1246	
	143	143	138	141	143	143	143

Anm.: Korrelation er et mål for styrken af sammenhængen mellem stokastisk variable.
 Kilde: OECD Statistics & Eurostat.